

2006 02 25

බොධිසත්ව ධර්ම විනාය.

ලඞුකුචර නාරංචල

විද්‍යාරත්නාකර පරිචේණාධිපති

මාරසායන සුභසැඟ්ගිධානමනාසම්චරපාදයන් වහන්සේගේ

ශිෂ්‍ය වූ

මුරුද්දෙහිසේ

පඤ්ඤානිඤ්ඤ සමාමිපාදයන් විසින්

සංග්‍රහිතයි

පී. ඇල්. මුනසිංහ

පී. ඩී. සෙනෙවිරත්න

සහ අප විසින්

කොළඹ විද්‍යාභූෂණ යනිත්‍රාලයෙහි

අලුු ගස්වන ලදී,

1914

BODDHAYANGA DHARMA VIBHAGAYA.

Edited by

M. PANNANANDA

Pupil of

M. SUNANDA MAHA STHAVIRA

Vidyaratnakara Pirivena

NARANWALA UDUNUWARA.

Published by

G. F, MUNASINGHA

— and —

P. B. SENEWIRATNA.

PRINTED AT THE VIDYABHUSANA PRESS,

Maradana (*St. Sebastian*)

COLOMBO.

1914

සිං ලො ප න ය.

—000—

බොධියා අඩගං=බොජ්ඣංගං, යි දැක්වූ හෙයින් බෝධියට (නොහොත්; චතුස්සත්තාවබෝධියට අඩග (කරුණ) වූයේ බොජ්ඣංග නම් අනුනාධිකාරයෙන් සපනප්‍රමාණවූම ඒ බොධියබහ ධර්මයන් ගේ යම් විභාග කිරීමක් (බෙදීමක්) විනම් ගේ බොධියබහ ධර්ම විභාග නම්වේ එහෙයින් බොධියබහ ධර්ම විභාගයනම්වූ මේ ධර්ම ප්‍රකරණය එනාහි බොධියබහ ධර්ම දෘණය ප්‍රාචීනාකරණවන්ගේ මනා ප්‍රශාදය එලවන පරිදි පාලයකිකථා ප්‍රකරණදීන් සාරාච්ඡි ග්‍රහණයකොට සුඛාවබෝධවනසේ සිවිල භාෂායෙන් සංග්‍රහකරණ ලදී එබැවින් මෙය භාවිතා කරණවන්ට බොහෝ පොත් රාශියක් බැලීමෙන් දැනගතුවූ කරුණු රැසක් මේ එකම කුඩා ධර්ම ප්‍රකරණයෙන් දැනගැනීමට වේ.

බෞද්ධ ජනානුග්‍රහ පිණිස යොදනලද අසමත් ව්‍යාපාරය නොසිස් වනසේ සකල බෞද්ධ ජනයාම සමාදර ප්‍රතිග්‍රහණයෙන් යෙදීමෙය පරිශීලනය කරන්නාහු නම් ලෝකානුකූලපායෙහි තීරනව ක්‍රියා නිෂ්පාදණය කරන්නවුන්ට ගේ අත්‍යන්‍යතාපකාරී බැව් කුමට කියමිද? ශ්‍රී ඩා බුච් සමපණණ සකල සජ්ජනකාය මෙය භාවිත බුදුලිකාත වශයෙන් වඩා බොධියබහ ධර්මාවබෝධ කරණයෙන් නිවන් උසස් කිරීමෙහි ප්‍රොක්සාහි විශයුතු බැව් මතක් කරමු.

මෙවැනි ධර්ම ප්‍රකරණයක් සංග්‍රහකොට දැන මැනවැසි ආරාධනා ජී. ඇස්. මුනිංග අප්පභාමි හා සුරියගොඩ පී. බී. සෙනෙවිරත්න යන මහතුන්ගේ ආයාචනාව පිළිගත් උඩුනුවර නාරාවල විද්‍යාරත්නාකර පරිවේණාධිපති මාරසෂන සුනාඥාහිධාන මහාඝථිවර පාදයන්වහන්සේගේ ප්‍රවෘත්තානෙන වාසිවූද විදේශාදය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටක වාහිඤ්චරාචායනී ශ්‍රී ඥානෙඤ්චරාහිධාන මහගොඩ නායක ඝථිවර සාම්පාදයන්වහන්සේගේ ධර්මානෙතාවාසිවූද මුරුද්දෙනගේ සකසනාඥානමැති මාචිසින් ලොකශාසනානුග්‍රහ සුචිකව සංග්‍රහ කරණ ලදී.

තවද මෙම සහකාරකර කරණ යෙදී අපාචායනී වරයෙක්වූ කොලොන්නාවේ විහාරාධිපති ගෞරවානී සුගුණ සාරාහිධාන මහාඝථිවර සාම්පාදයන් වහන්සේගෙන් යථා සථානයෙහි විශිෂ්ටාපදෙශ ලැබුනු බැව් හා මුද්‍රණයෙහිදී යථාචකාශ වශයෙන් සිඛි පත්‍ර කීපයක් බලාදුන් බවද ගෞරවයෙන් මතක් කරමි.

ඒ ඇරකොලොන්නාවේ විහාරවාසී වරකාපිටියේ රනනපාලආඥා ඡමනුන්වහන්සේගෙද මිට්ඨාධාරලැබුනු බවප්‍රිතියෙන් මතක් කරමි.

නොවරදින සිලි පාඨක් ජනයෙක් නැතිනිසා අපගේ මේ කාර්යයෙහිද, ප්‍රමාදනුමාදීන් ජනිත දොෂ ඇතිවිය ගැනිසි එසේ විනම් ඒ ශාස්ත්‍රාගමධාරී පඬිවරයෝ සමාධි සිලිව සොධනය කෙරෙත්වා.

මීට,

ඇම. සකසනාඥා හිසු.

වර්ෂ 1914 ක්වූ ජූනිමස 16 වෙනි දින
නාරත්වල විද්‍යාරත්නාකර
පිරිවේණේදීය.

බොධිසත්ව ධර්ම විභාගය.

නමො තසාං භගවතො අරහතො
සමමා සමබ්බසසා.

බොජ්ඣංගාධිගතං බුඩං
ධම්මං බොජ්ඣංගනිසසිතං
බුජ්ඣන්තාරිය සංඝංච
වඤ්ඤා සුඛ වෙතසා

පාලි අභිකථාදීඪි ගභේඤාන යථානස්සං
කරියාමිසමාසෙන බොජ්ඣංගිගාතං විභාවතං.

සුඤ්ඤාණමණිනිධිප්‍රතිභාග අනන්‍යආධාරණ්‍යුණමභිමොප
ලක්ෂිත තථාගතවරචක්‍රවතීඪිකාමිච්චි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින්-
“අවුත්තරාසව්‍යානමනනමපි වෙ භික්ඛංච භික්ඛු සතිසමෙබොජ්ඣංගිගං
භාවෙති ධම්මවිච්ච්‍ය සමෙබොජ්ඣංගිගං භාවෙති විරිය සමෙබොජ්ඣං
ගිගං භාවෙති පීති සමෙබොජ්ඣංගිගං භාවෙති පසසඪි සමෙබොජ්ඣං
ගිගං භාවෙති සමාධි සමෙබොජ්ඣංගිගං භාවෙති උපෙඛා සමෙබො
ජ්ඣංගිගං භාවෙති”

යනාදීන් බොධිසත්වධර්මවිභාග කොට වදාලියේක. මෙය කවරා
ච්චියකින් බොධිසත්ව නම්විදයන්?

බුජ්ඣනකසාපුගලස්ස අබ්‍යාති බොජ්ඣංගිගා. අපිච! බොජ්ඣංගිගා
ති කෙනෙඪෙන මොජ්ඣංගිගා? මොධාය සංචන්තනනීති බොජ්ඣංගිගා
බුජ්ඣනනීති බොජ්ඣංගිගා අනුබුජ්ඣනනීති බොජ්ඣංගිගා පටිබු
ජ්ඣනනීතිබොජ්ඣංගිගා සමබුජ්ඣනනීති බොජ්ඣංගිගා.

යනාදීන් ප්‍රතිසමිඪිදුමාගීයෙඪිද බොධිසත්වධර්ම විභාග දක්
වනලදී මෙඪිදී සාමාන්‍යවශයෙන් බුජ්ඣනක පුද්ගලයාට අව
ශ්‍යවච්චි ධර්මයෝය යන අච්චියෙන් බොජ්ඣංගිගනමිච්චි. බුජ්ඣනනීති
බොජ්ඣංගිගා, යනාදී විශේෂාච්චියකා සොචාන් යකාදුගාමි අනාගාමි
අභිත් යන සතරමාගීඤ්ඤාච්චියෙබොධිය කරණ ආසඪි ශ්‍රාවකයාට
අවශ්‍යවශයෙන් නොහොත් සේතුච්චියෙන් පවත්නා ධර්මයෝය

යනු බොධිසත්වයන්ගේ භාවාච්ඡිසයි. “බොධිච්චවනි චතුසුමණෙහි සු ඤාණං,, යනු බැවින් මාගීඤ්ඤායටද බොධියෙහි කියනු ලැබේ ඒ මාගීඤ්ඤා සම්බන්ධතාවන්ගේ ප්‍රතිලාභයට හේතුභූත වෙන් යන අර්ථයෙන්ද බොධිසත්වයන් වේ. “සුඤ්ඤා=පසඤ්ඤා= බො ජ්ඣාදිගා සමෙබ්බාදිගා; සුඤ්ඤායො උත්තමච්ච බොධිස ත්වය සමෙබ්බාදිගානම්. “සතිඵල- සමෙබ්බාදිගා=සතිසමෙබ්බා ජ්ඣාදිගා, සිහියම සමෙබ්බාදිගායො හෙවත් සහපත් අධ්‍යය ච්චයේ සතිසමෙබ්බාදිගානම් වේ. කුමක් අරභයා අච්චයො වැඩිගො නැතිව බොධිසත්වයන්ගේ වදාලා සේක්දයත්? ඒබව අර්ථකථාවෙහි.

කසමාපන භගවතා සනෙතව බොජ්ඣසිගා චූතතා අනුනා අනධිකාති? ලීනුච්චවපටිපක්ඛනො සබ්බජ්ඣිකතොඵ ඵඤ්ඤි ත යොඵ බොජ්ඣසිගා ලීනාසු පටිපක්ඛා යථා යසම්ඤ්ඤා බො භිකඛ වෙ සමයෙ ලීනංවිතනං ගොති කාලො තසම්. සමයෙ ධම්මවිච්ච සමෙබ්බාදිගාසු භාවනාය කාලො විරිය සාමබොජ්ඣසිගාසු කා ලො පීති සමෙබ්බාදිගාසු භාවනාසාති, තයො උච්චවසු යථාහ යසම්. ඵ බො භිකඛවෙ සමයෙ උච්චං විතනං ගොති කාලො තසම්. සමයෙ පසුභි සමෙබ්බාදිගාසු භාවනාය කාලො සමාධි සමෙබ්බා ජ්ඣාදිගාසු භාවනාය කාලො උපපක්ඛා සමෙබ්බාදිගාසු භාව නාසාති, ඵකො පනෙත් සබ්බජ්ඣිකො යථාහ සතිඤ්ඤා බවාහං හි කඛවෙ සබ්බජ්ඣිකං වදාමි සබ්බජ්ඣිකනාති පි පායො විතනම් සබ්බ ඤ්ඤා ඉච්ඡිතබ්බකනාති අනෙඤ්ඤා ඵවං. ලීනුච්චව පටි පක්ඛනො සබ්බ ජ්ඣිකතොඵ සනෙතව බොජ්ඣසිගා චූතතා අනුනා අනධිකා”ති.

මෙහි භාවයනම්? උභයාධික නොඵ බොධිසත්වයන්ගේ වදාලේ ලීනඋච්චවදකට ප්‍රතිපක්ඛනෙහි සමාර්ථක බැවින් සමෙහි බොධිසත්වයන්ගේ දෙනෙත් ලීනභාවයට හෙවත් නිව ප්‍රවෘත්ති කච්ච විතනායට ප්‍රතිපක්ඛනෙහි; ඵනම් යම්කලෙක යොගාවචර පුද් ගලයාගේ විතනාය අලසභාවාදියෙන් පහත්වීමේ ඵකල්හි ධම්ම විය සමෙබ්බාදිගාසුගේ බැවීමට කාලයවෙයි විරිය සමෙබ්බාදිගා සුගේ බැවීමට කාලයවෙයි; ප්‍රතිසමෙබ්බාදිගාසුගේ බැවීමට කාල යවෙයි; උච්චතභාවයට ප්‍රතිපක්ඛනෙබ්බාදිගාසුගේ දුක්දෙනෙත්වත් ඵනම් යම්කලෙක සිත නොසංසුං වේද ඵසමයෙහි ප්‍රසුඛබ්බොධිස ත්වයාගේ වැඩීමට කාලයවෙයි; සමාධිසමෙබ්බාදිගාසුගේ වැඩීම ඵ කාලය වෙයි උපපක්ඛනෙබ්බාදිගාසුගේ වැඩීමට කාලය වෙයි; හුදෙක් සතිසමෙබ්බාදිගාසු සමාර්ථකවෙයි හෙවත් දෙපක්ඛනවම ප්‍රයෝජනදැන්වෙයි; කුමක් හෙයින්දයත්? “සතිඵ බවාහං හි කඛවෙ සබ්බජ්ඣිකං වදාමි”යි. වදාල බැවිනි. “සබ්බජ්ඣිකං” යනු ස බ්බජ්ඣිකං”කියාද පාඨයි ඵකල්හි සියළුකුසල ඵනම් ත්‍රිකවයට

ම කැමතිවිය යුතුය යනුයි මෙසේ ලියවිවිදෙකට නිග්‍රහකරණ සදහා එකිනෙකට ප්‍රතිපක්‍ෂවශයෙන් හසක්ද සියළුම තත්ති කැමතිවිය යුතු බැවින් හුදකලා සමාජීය දූසි කියා බොධ්‍යබහ ධර්ම හතක් ම වදාරණලදහ. මෙතෙක් මෙහි පද්ධතිය හා අනුනායිකතියද සමාර්ථකතාවයද ප්‍රකාශකලිහ; ඉක්බිති පළමුවෙනි සනිසලෝබ්‍යබහය කුමක් ආශ්‍රයකොට පවතීදැයි වදාරණ ලෝකයාමිවු බුදුරජා තත්වහන්සේ “විවෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොසසගහපරිනාමිං සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගං භාවෙනි” යනාදිය වදාලසේක; මෙහි විවෙකනිසසිතං යන්නෙන් සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය විවිකතාභාව නිශ්‍රිතයයි වදාරණලදී; විවෙකයනම්, කායවිවෙක විකතවිවෙක වයසෙන් දෙවදැරුම් නැවත තදබහ විෂකමහන සමුච්ඡද පටිපසසඬි නිසාරණ වසයෙන් පවප්‍රකාරවෙන්; සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය වනාහි පවප්‍රකාර විවෙකයන් අතුරෙන් තදබහ සමුච්ඡද නිසාරණ සබ්බත විවෙකත්‍රය අසුරු කරණලද්දේවෙයි; තදබහ විවෙකය නම් තත්තන් අබ්‍යන්තෙන් ඊට ප්‍රතිපක්‍ෂ අඩගප්‍රභාණයකොට ලබනලද විවෙකයයි එනම් ලොහ වෙෂ මොහයන අඩගත්‍රය යමෙකුට යම්වෙලාවක ඇතිවීද එකල්හි අලොහ අවෙෂ අමොහ යන අඩග මතුකොට පුමාබ්‍යත්‍රය නසයි එකල්හි විතතාය සමබ්‍ය යම් විවෙකයක් වීනම් එය තදබහ විවෙකනම් සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය වූකලි මුඬිසසති; සවභාවයෙන් තොරවු උපහිත සති සවභාවය ලබා එයින් ජනිත විවෙකයකද ඇසුරු කරණ ලද්දේවෙයි; සමුච්ඡද විවෙකය නම් නැවත හුපදිනා පරිද්දෙන් ඒ ඒ මානීඤ්ඤ වලදී ඒ ඒ කෙලයධර්ම මුලිනුපුටාහැරීමෙන් ලබන ලද විවෙකයයි; සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය වනාහි ඒබදු සමුච්ඡද විවෙකයද ඇසුරු කරණ ලද්දේවෙයි; නිසාරණ විවෙකය නම් භේද නාදී සිව්වදැරුම් සකකියන් සමබ්‍ය මුඬිසසති අඩගයහ රූප සකකි සබ්බත කයන් නැතිකොට ලබන යම් විවෙකයක් ඇත්නම් එයයි; නිමාණ නැමති විවෙකයයි. සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය වනාහි මෙබදු නිසාරණ විවෙකයද ඇසුරු කරණලද්දේවෙයි; විරාගනිසසිතයනම්? රූප රාග අරූප රාග මාන උඬවච අවිජ්ජා යන සංයෝජනපස ප්‍රභාණයකිරීමෙන් ලබන අභිභයයි. සනිසලෝබ්‍යකිබ්‍යගය වනාහි ඒ විරාගයද ඇසුරු කරණ ලද්දේවෙයි; නිරොධ නිසසිතය නම් දුකබ නිරොධයයි; හෙවත් ජායනාදී දුක් නැති කිරීමෙන් ලබන නිමාණයයි ඒ වනාහි මිලිඤ් ප්‍රශනසෙති-

“හතෙත නාගසෙත නිරොධො නිබ්බානනති? ආම මහාරාජාති කඵලනෙත නිරොධො ජ බ්බානනති. චූඨතං හෙතං මහාරාජ හග වතා සුත වා බො මහානාම අරිය සාවඤ්ඤා අජ්ඣන්තිහෙත බා විරෙ

ආයතන නාභිනඤ්ඤා නාභිවදනී නාභිකාසාය නිසිති නසස නං
අනභිනඤ්ඤා අනභිවදනො අනභිකාසාය නිසිතො නභිතා
නිරුජ්ඣනී නභිතානිරොධා උපාදානනිරොධො උපාදානනිරොධා
භවනිරොධො භවනිරොධා ජාතීනිරොධො ජාතීනිරොධා ජරා
මරණ සොක පරිදෙව දුකකි දෙමනසුපායාසා නිරුජ්ඣනනී එව
මෙතසස නෙවලසස දුකකිකකිකසස නිරොධො ගොතීති එවං බො
මහානාම නිරොධො නිබ්බානනනී, කලොපී භනෙන නාභ
සෙනානී!

යනුවෙන් දක්වා තිබේ; සතිසමෝධායනසය වනාහි මෙකී නි
රොධයද ඇසුරු කරණ ලද්දේවෙයි; වොසසගහ පරිනාමය නම්
පරිච්චාග වොසසගහය පකඛඤ්ඤා වොසසගහ යයි දෙවැදැරුම්වේ;
එහි පරිච්චාගවොසසගහය වනාහි තදබවයයෙන් විදගීනාසනණයෙ
හිද සමුච්ඡේදවසයෙන් මාගීසනණයෙහිද කෙලනප්‍රභාණියකරයි; ප
කඛඤ්ඤාවොසසගහයවූකලී විදගීනා සනණයෙහි තනනිත්‍රාභාව
යෙන් හා ම ගීසනණයෙහි ආරමභ කරණ වසයෙන්ද නිබ්බාණ
පකඛඤ්ඤාය හෙවත් අරමුණුකිරීම් වසයෙන් විතනය නිවීමයට
පැතයාමද කරයි; මේ සතිසමෝධායනසය වනාහි උකතප්‍රකාර
යෙන් කෙලනපරිත්‍රායද නිවීමපකඛඤ්ඤායද කරයි එහෙයින්
වොසසගහපරිනාමය දක්වන ඇතැම් අභිකථාවාරීහු සතිසමෝධා
යනසය පවත්ව විවේකයම ඇසුරුකරණලද්දීද කියත්; මේ සථාන
යෙහි මෙකී පවත්ව විවේකයෙන්ම නිවීමය හා “වොසසගහපරි
නාමී යන්තෙන් මාගීසද දුක්චූභ; සෙසු බොධායනසයේද යථො
කත විවේකාදිය ඇසුරු කරණ ලදහ; දුන් සමාහි සමෝධායනසයො
හපාදයට හෙතු දක්වන්නෝ-

“වනනාරො ධම්මා සතිසමෝජ්ඣායනසස උපපාදය සං වනන
නනීති චෙදිතබ්බා සතිසමපජ්ඣඤ්ඤං මුඤ්ඤාති පුග්ගලපරිච්ඡේදනතා
උපභිතසතිපුග්ගලසෙවනතා තදබිමුත්තනානී”යි ප්‍රකාශකලෝ.

මෙහි “සතිසමපජ්ඣඤ්ඤං” යනු සමාහිහුගේසම්ප්‍රජානනභාව
ය සිහෙවත් සමසක්ප්‍රඤ්ඤ සහගත සිහියයි සමසක්ප්‍රඤ්ඤ සහගත
සමාහිය නොතැන්හි ඇතිවියයුතුදයත්?

“අභිකතනෙන පටිකතසෙතසමපජානකාරීගොතිආලොකිතෙ
විලොකිතෙ සමපජාන කාරීගොති සමමිඡිතෙ පසාරිතෙ සමපජාන
කාරී ගොති සංඝාටී පනතවිචර ධාරණෙ සමපජානකාරී ගොති අසී
ඤ්ඤා පිතෙ බාසිතෙ ආසිතෙ සමපජානකාරී ගොති උච්චාර පසා

ව කමෙම සමපජානකාරී ගොති ගතෙ සිතෙ නිසිනොන සුතෙන ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණකිභාවෙ සමපජානකාරී ගොති,යි.

වදලභෙසින් මෙකී සථාන ගතක සති සමපජාන භාවයෙන් යුක්තවියයුතුබැව් “අභිකකනතාදීසු” හි සධානසු ධානෙසු සතිසමප ජඤඤසතිතෙන” යනුවෙන් කීහු. මෙහි භාවයනම් යොගාවචර පුද් ගලතෙමේ තමා ගෝ අනිකක් ගෝ ඉදිරියට යාමෙහිද ආපසු කරකැවීමෙහිද ප්‍රඥවෙන් දූත පරාමභීතය කොට හෙවත් සති නොවූ කායසමන්තවූ ඇටසැකිල්ලෙන් ඉදිරියට යාම ආදී ක්‍රියා කරන්නේයයි සලකා දූත කරන්නේය අභිමුඛය බැලීමෙහිද අනුදික් බැලීමෙහිද ප්‍රඥවෙන් දූත මෙසේයයි බලන්නේය. ගස්ත පාදයන් ගැකිලීමෙහිද දිගුකිරීමෙහිද ප්‍රඥවෙන් දූත ඒ ඒ ප්‍රයෝජනය සලකා කරන්නේය සංඝාටි පාසිවුරු දැරීමෙහිද බාතුසමුහයෙක් බාතුසමුහයක්ම වැලඳ ගනී යනාදී ක්‍රමයෙන් ප්‍රඥවෙන් දූත සැලකීමෙන් යෙදී වැලඳ ගන්නේය අනුභව කිරී මෙහිද පාතස කිරීමෙහිද බාදනාදී විකෘතීන් කැමෙහිද මිසකුරු ආදීන්ගේ රහවිදීමෙහිද නුවනින් දූත සලකා ප්‍රයෝජන විදී නේය ශරීරයෙන් මල මුත්‍ර පහකිරීමෙහිද ප්‍රඥවෙන් දූත ආදී නව සලකා ශරීරකෘත්‍යය පවත්වන්නේය යාමෙහිද සිටීමෙහිද හිදීමෙහිද නිදීමෙහිද නිදිදුරුකිරීමෙහිද කථනය කිරීමෙහිද කථ නය නොකිරීමෙහිද ප්‍රඥවෙන් දූත ඒ ඒ කෘත්‍යය පවත් වන් නේය යනුයි; “මුඛසසති සුගහල පටිවජ්ජනනා” නම් භතත නිකඛිතතකාකෘත් සදාෂ මුලාසිතිඇති පුද්ගලයන් ගාත්පසින් දුරුකොට වාසය කරණබවයි කවුඩෝ වනාහි බොහෝවූ ආහාර ලැබුනවිට ගැකිතරම් ඔහුගේ තුඩින් ගෙණ ගොස් ඒ ඒ රුක් සිදුරුවලහා අතුපතර අතරෙහිද සහවා තබා නැවත ඒ සොයා ගෙණ කෑමට සිහි නැත්තාහු වෙත්; මොහොතකින් මුලාවන සවභාවය ඇති කවුඩක් වැනි පුද්ගලයන්ගෙන් විශෝම විසීමත් සතිසමෙබ්බාධ්‍යබ්‍යයාගේ උත්පාදයට හේතුවක්වේ; උපභිත සති සුගහල සෙවනනා, යනු එලඹසිටි සිහිඇති පුද්ගලයන් සේව නය කරණබවයි, ඒ සසදතතසථවිර අභයසථවිරාදී එලඹ සිටි සිහි ඇති පුද්ගලයන් සේවනය කිරීමද සතිසමෙබ්බාධ්‍යබ්‍යොත්පාදයට හේතුවක්වේ; “තත්ථ උපභිත සති තාම චිරකතාදීතං අනුසාරී තාරො මහාගඤ්චෙ අභයඤ්චර දිසභාණක අභයඤ්චර මුලාභය ඤ්චරා වීස” එහි එලඹසිටිසිහිඇත්තාහුනම් චිරකතාදීන්ගේ වස යෙන් අනුසාරණය කරණ මහාගඤ්චෙ අභයසථවිරාදීහු වැන්

තෝසි; මහාගතිමානම් අභයසථවිරතෙමේ මව්කුසින් නික්මීම් සම්බන්ධ උත්පන්නියෙන් පස්වෙනි දවසෙහි මහගලා සමීරපායාස යෙහි තුණඛ්‍යසාරණයකරන්නාවූ කවුච්චකුදුක හුහු යන අනුකරණ ශබ්දයක් පැවැත්වුවේය. ඊට පසු වෘඪිප්‍රාපන ඒ කුමාර තෙමේ මහණ උපසම්පදා ලැබ සථවිරකෙනෙක්වූ සද ස්වාමීන් වහන්ස හුඹවහන්සේ කවර කලක පටන් කලි කීදේ සිහි කරණසේක්දැයි අත් කෙනෙකු විසින් විමාරණ ලද්දේ ඇ වැන්නි ඉපද පස්වෙනි දවසෙහි කරණලද හු හු යන අනුකරණ ශබ්දය කල තැන් පටන් සිහිකරන්ට පිළිවතැයි කියේය; ඒ තරම් කුඩාකාලයේ පටන් කලකීදේ සිහිකරන්ට පුළුවන් උප සිත සහි භාවයක් ඒ මහාගතිමා අභයසථවිරයන්වහන්සේට ඇති වූයෙන් උත්වහන්සේද එලඹසිටි සිහිඇත්තේවිය. දීඝභාණක අභයසථවිරයන්වහන්සේ ඉපද නවවෙනි දවසෙහි පුතු ඉඹින නමි සිතා මවු නැමෙන කල ඇගේ කොණ්ඩය ලිහිවියේය; ඒ හේතුවෙන් කොණ්ඩහි පැලද තුනු තිඹක් පමණ දැ සමන් මල් දරුවාගේ ලය මතුයෙහි වැටී දුක් උපන ඒ දරුවෙමේ වැඩි වියසට පැමිණ මහණඋපසම්පදා ලැබ මහ තෙරකෙනෙක්වූ කල්හි කෙනෙකු විසින් ස්වාමිනි කවරකලක පටන් කලි කීදේ සිහිකරණ සේක්දැයි විමාරණ ලද්දේ උපන් නවවෙනි දිනයෙහි පටන්යයි කියේය, මේ සථවිරතෙමේන් කුඩා කල පටන් කලිදේ සිහි ඇති වූයෙන් එලඹ සිටි සිහි ඇත්තේවිය; හි පිටක වූලාභයසථවිර තෙ මේ දෙරවු සතරක් ඇති අනුරාධ පුරනගරයෙහි දෙරවු තුනක් වසා එක දෙරවුවකින්ම උදෑසනකාලයෙහි මහජනයා ඇතුල් කරවා හුඹ කිනම් ඇත්තෙක්ද හුඹ කිනම් ඇත්තෙක්දැයි නාමය විමාරයි සවස් කාලයෙහි එසා මහන් ජනයා යථෝක්ත පරිදි එක දෙරවුවකින්ම බැහැර යන කල්හි මේ අසවල් නමැත්තාය මේ අසවල් නමැත්තායයි නොවිමාරාම ඔවුන්ගේ නාමයන් කිය න්ට සමඹී සිහි ඇති කෙනෙක් විය එහෙයින් ඒ තෙරනුවෝද උපසිත සහි ඇත්තෙක් විය. මෙබඳු උපසිත සහි පුද්ගලයන් සෙවනය කිරීමද සතිසමෝඛාඛ්‍යමෙහිභාවපාදයට තෙතුවක් වන් තේය “නදබිමුහනනා” නම් ඊට අබිමුකත භාවය හෙවත් ස්ථාන නිෂද්‍යාදිය කිරීමෙහිදී ඊට නම්නවූ හෙවත් නැමුනාවූ සිත්ඇති බවයි “සිතෙ නිසිනොන සුනොන ජාගරිතෙ” යනාදී නන්හි මම දුන් මේ මේ ඉරියව් පටන්වමි මේ තටයුතුකරමිසි කියා ඒ ඒ කට යුතුකෙරෙහි නැමුනු සිත් ඇතිබවයි එහෙයින් මෙකී වතුර්වධ

හෙතු ධර්මයන්ගෙන් යුත් ආදිකර්මිකකුල පුත්‍රහමේ සති සමෛඛා
 ධ්‍යානය උපදවා ඒම ධුර කොට හෙවත් උසුලා ගෙන අභිනි
 වෙයස පිහිටුවා පිළිවෙලින් අභිකිය ගනිය ඒ යෝගාවචර
 පුද්ගලයෙමේ අර්භකියාගේ ලැබීම යම්කාක්කම් ඒකාක් සති
 සමෛඛාධ්‍යානය වඩන්නේ වෙයි අර්භන් ඵලයෙහි පිහිටි කල්හි
 භාවිත නම්වෙයි හෙවත් සතිසමෛඛාධ්‍යානය වඩනුලැබූ කෙනෙ
 ක් වෙයි. ඒ අර්භන්වය ලැබීමත් සෝවාන්ආදී මාගී පිළිවෙලි
 න්ම ලැබියයුතුවේ සතිසමෛඛාධ්‍යානය මුහුකුරාගියකල නොගොත්
 ලෝකෝත්තරවනකල්හි එය උපදවන යෝගාවචර පුද්ගලයා
 සකකායදීහි විවිධවිෂා සීලබ්බත පරාමාස යන සංයෝජනත්‍රය
 සහ මකෙඛා පලාසො ඉසසා මච්ඡරියං මායා සායේය්‍යං යනා
 දීත් දක්වන කෙලෙස් කොටස් සයකුත් සමුච්ඡද වසයෙන්
 ප්‍රභණාය කොට සෝවාන් ඵලයෙහි පිහිටියේවෙයි සකකායදූඡ්විය
 නම්“අත්තනො කායො=සකකායො තසම් දීහි=සකකායදීහි”යනු
 බැවින් සමමුති ව්‍යයෙන් සති පුද්ගල යයි ව්‍යවහාරයෙහි පව
 තින තමන්ගේ ශරීරය සකකායනම්, එහි උපදවා ගන්න ආනම
 දූඡ්විය සකකාය දූඡ්විනම්වේ; ඒ සකකාය දූඡ්විය නම්.

“රූපං අත්තනොසමනුපසසති රූපවනතං වා අත්තනානං
 දත්තනි වා රූපං රූපසම් වා අත්තනානං වෙදනං අත්තනො
 සමනුපසසති වෙදනාවනතංවා අත්තනානං අත්තනි වා වෙදනං වෙ
 දනායවා අත්තනානං සඤ්ඤාඅත්තනො සමනුපසසති සඤ්ඤාවනතං
 වා අත්තනානං අත්තනි වා සඤ්ඤං සඤ්ඤාය වා අත්තනානං සඤ්ඤා
 රෙ අත්තනො සමනුපසසතිසඤ්ඤාවනතං වා අත්තනානං අත්තනි
 වා සඤ්ඤාරෙ සඤ්ඤාරසම්.වා අත්තනානං විඤ්ඤාණං අත්තනො සමනු
 පසසති—පෙ—විපරියෙසගාගො ඉදං චුච්චති වි සති වජ්ඣකා
 සකකායදීහි”

යනාදී වසයෙන් එක එකසමබ්බකයෙහි සතර සතරබැගියේමේ
 ආනම දූඡ්විය විංශතිආකාරවේ; බුධිශාසනයෙන් ඕනි ර ශීල වෘත්තය
 න්පරාමගීනය කිරීම හෙවත් නිවන් ලබනු සඳහා බුධිශාසනයෙන්
 පිටත්හිටු ශීලවෘත්තයන් සමාදන්වීම සීලබ්බතපරාමාසනම්වේ;
 “බුධෙ කඤ්චි ධමෙම කඤ්චි සංඝෙ කඤ්චි සිකඛාය කඤ්චි
 පුබ්බනො කඤ්චි අපරනො කඤ්චි පුබ්බනො පරනො
 කඤ්චි ඉදපපච්චයනා පටිච්ච පමුපපනොසු ධමෙමසු කඤ්චි”
 නාදීන් බුදුන්ගා බුදුගුණ ඇද්ද නැද්ද ධර්ම හා ධර්මයෙහිව
 යගුණ ඇද්ද නැද්ද යනාදී වසයෙන් එකක් නිශ්චය කරගත්

නොහැකිව බුඩාදී අව තැනක සැකකිරීම විවිධවින් නම්වේ, මෙකී සංයෝජනත්‍රය හා සමානව මතු ගුණය ආදී කෙලෙස් නසා සෝවාන්වූ පුද්ගලයා එකවිට් කොලං කොල සහනකඩනතු පරමයයි ත්‍රිවිධවේ; ඔහු “දුකඛාපට්ඨද, දුකඛාභිඤ්ඤ, දුකඛාපට්ඨද, බීජාභිඤ්ඤ, සුඛා පට්ඨද, දුකඛාභිඤ්ඤ, සුඛා පට්ඨද, බීජාභිඤ්ඤ,, යි දුක්වූ ප්‍රතිපදාවෙන් ප්‍රමාදව ඡටි අභිඤ්චන් ලබන්තෝය දුක්වූ ප්‍රතිපදාවෙන් වනාමඡටි අභිඤ්චන් ලබන්තෝය යනාදී වශයෙන් ප්‍රතිපදාවේනැටියව දෙදොස්දෙනෙක්ද මාගීසථයන්සමග වූ කලී දහතුන් දෙනෙක් වෙන්, ඒ දහතුන්දෙන ශ්‍රඩාධිකප්‍රඥධිකවසයෙන් සවිස්සෙක්වෙති, මෙසේ සෝවාන් පුද්ගලයාගේ ප්‍රභෙදය සවිසි ආකාරවේ, සොවාන් පුද්ගලයා කාමරාග ව්‍යාපාද යන සංයෝජන වය හා කොට පටිස උපනාහ පමාද යන කෙලෙසයන් නැතිකිරීමෙන් ශක්‍යදගාමිවේ, ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයා හව වශයෙන් එනම් කාමලෝකයෙහි ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයාය රූප ලෝකයෙහි ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයාය අරූපලෝකයෙහි ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයායයි ත්‍රිවිධවේ, මේතුන්දෙන සට්ඨිසනලද ප්‍රතිපද සතර වසයෙන් දෙලොස්දෙනෙකි මාගීසථයන් සමග දහතුන්දෙනෙක් වෙන් ඒ දහතුන්දෙන ශ්‍රඩාධුර ප්‍රඥධුර වසයෙන් සවිස්සෙක මෙසේ ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයා ප්‍රභෙදවසයෙන් සවිසිදෙනෙක් වෙන් ශක්‍යදගාමි පුද්ගලයා ශක්‍යදගාමි විමේදී තුනිකල කාමරාග ව්‍යාපාද යන සංයෝජන වයහා පටිස කොට උපනාහ පමාද යන කෙලෙසයන් සමුච්ඡද වශයෙන් ප්‍රභාණය කොට අනාගාමිවේ; අනාගාමි පුද්ගලයා අවින අනපප සුදසස සුදසසි අකනිඨක යන සථානනාමයෙන් පස් දෙනෙක් වෙන්, එයින් අවින අනපප සුදසස සුදසසි යන අනාගාමිහු සතරදෙනඅනතරාපරිනිබ්බාසි උපහවචපරිනිබ්බාසි අසංඛාරපරිනිබ්බාසි සසංඛාරපරිනිබ්බාසි උචිංසොතඅකනිඨගාමි,, යනාදීවසයෙන් එක එක පුද්ගලයා පස් පස් දෙනෙක් විමෙන් සමවිසිදෙනෙක්ද අකනිඨක පුද්ගලයා හෙවත් අකනිචා බඹලොච උපන් අනාගාමි පුද්ගලයා උචිංසොත අකනිඨගාමි භාවයක් නැති හෙයින්අනතරාපරිනිබ්බාසි ආදීසතරදෙනහා මාගීසථයාදයි නියා පස්විස්සෙක්වෙන්, නැවත ශ්‍රඩාධුර ප්‍රඥධුර වසයෙන් බෙදී අනාගාමි පුද්ගලයෝ පණස්දෙනෙක් වෙන්, ඒ අනාගාමිපුද්ගලයා රූපරාග අරූපරාග මාන උච්චව අච්ඡා යන සංයෝජන පසහා අනිඡකා ඵමග සාර මහ මානානිමාන මද යන කෙලෙසයන්ද සමුච්ඡද වශයෙන් නසාරහන්වේ, අනිත් පුද්ගලයා ගුසකවිදගීකය සමථයානිකයයි විවිධ වූයේ මාගීසථයන් සමග ත්‍රිවිධවේ; නැවත ශ්‍රඩාධුර ප්‍රඥධුර වශ

සේන සදෙනෙක්වේ; සෝවාන්පුද්ගලයෝ (21) සවිසිදෙනෙක
 ගකාදගාමී පුද්ගලයෝ (26) සවිසිදෙනෙක අනාගාමීපුද්ගලයෝ
 (50) සමපණසෙක අනීන්පුද්ගලයෝ (6) සදෙනෙකැයි කියා ආර්යී
 පුද්ගලයෝ (108) එකසියඅවදෙනෙකි යනිය මොබ්බසගය වැඩු පුද්
 ගලයාත් සෝවාන් ආදී මාහී පිළිවෙලින් ඒ ඒ තන්දී දසසං
 යෝජනයන්ගා සෙසුකෙලෙසුන්ද නසා අමානමහා කිවීමෙහි
 පැමිණෙන්නේ වෙයි; ආර්යී පුද්ගල විභාගය සුත්රනිපාත අටුටි
 වෙති මෙසේ දක්වා තිබේ;

“එක බිජ් කොලො කොලො සතකකඛිතනුපරමොති නගෙ
 සොතාපතනා කාමරුපාරුපහවෙසු අධිනන එලා නගො සක
 දගාමීනො තෙ සබ්බෙපි දුක්ඛාපටිපදාදීනංවතුනාං පටිපදනං
 වසෙන චතුච්ඡති ගොනති; අනන්තරාපරිනිබ්බාසී උපහච්චපරි
 නිබ්බාසී අසංඛාර පරිනිබ්බාසී සසංඛාරපරිනිබ්බාසී උඛං සො
 තොඅකනිච්ඡ ගාමිච්ඡ අවිගෙසු පච තථා අතප්පෙසු සුදසෙසු සු
 දසසීසු අකනිච්ඡෙසු පන උඛං සොතවජ්ජා චතතාරොති චතුච්ඡ
 සති අනාගාමීනො සුක්ඛවිපසුකො සමථයාතිකොති වෙ අරහ
 නො චතතාරො මග්ගථාති චතුපසුඤ්ඤා ගොනති තෙ ස
 බ්බෙපි සඛාධුර පසුඤ්ඤාධුරානං වසෙහා විතුණානුකා අභිසතං
 ගොනති

මේ සමබ්බ විකාරවිභාගය පුගලප්‍රකරණ අටුවාවෙහි මෙසේ
 දක්වා තිබේ. ධම්මවිචය සමොච්ඡක්ඛිණං භාවෙති, ධම්මං විචිනා
 තිති=ධම්මවිචයො, චතුරායනී සත්‍යධම්මයන් රුස්කෙරේනුසි වචී
 නයකෙරේනුසි ධම්මවිචයනම්. නොගොන් චතුරායනී සත්‍ය ධම්මය
 න්කොචස්කෙරේනුසිධම්මවිචයනම් වේ; බොධිය සංවතනති ති-බො
 ජ්ඤාධිගා,, චතුරායනීසත්‍යාවබෝධය පිණිස පවතිනුසි, බොජ්ඤා
 ඛිගනම්වේ; සුඤ්ඤො පසුඤ්ඤො වා බොජ්ඤාධිගා-සමොච්ඡක්ඛිණො;
 සුඤ්ඤරචු හෝ ප්‍රශස්තචු බොධිසඛය සමිබොජ්ඤාඛිගනම්; “ධම්මවිච
 යොච්චසමොච්ඡක්ඛිණො-ධම්මවිචය සමොච්ඡක්ඛිණො. ධම්මවිච
 යම සුඤ්ඤරචු බෝධිසඛයක් වේනුසි ධම්මවිචය සමොච්ඡක්ඛිණො,
 චතුරායනී සත්‍ය ධම්මයන් රුස්කිරීම හෝ කොචස්කරබැලීම එම
 චතුරායනී සත්‍යාව බොධියට හෝ මාර්ගඤ්ඤාවබෝධියට සුඤ්ඤ
 රචු අඛිගයක්වේනුසි යන අර්ථයෙන් ධම්මවිචය සමොච්ඡක්ඛිණො
 වේ යනු භාවිසී, මේ ධම්මවිචය සමොච්ඡක්ඛිණොගේ උත්පාදයට
 හේතු ධම් ගෙවත් කාරණයෝ සතක් වෙත්. ඒ බව අනික
 ථාවෙති-

සත්‍යධර්මයා බලවත්විය සම්බන්ධයෙන් උපායදාය සංවිධාන
නම් පරිපූර්ණතා වැඩිවියද කිරීමට ඉන්ද්‍රිය සමන්ත පටිපාදනා දුප්ප
සුදුසුගල පරිවර්ණා පසුකුචනන පුගලසෙවනා ගමිතර
සුදුසුචරිය පව්වවෙකකනා තද බිච්චනනාති”

යනුවෙන් දක්වා තිබේ; පරිපූර්ණතා නම් මේ මේ බිච්චනන
ගේ අතී කවරේදැයි පිළිවිසිම බහුලවෙයි කිනම් බිච්චනනගේද
යන්? “තනු පරිපූර්ණතාති බකි බාතු ආයතන ඉන්ද්‍රිය බල
බොජ්ඣනිග මග්ගධග ක්‍රියාන සමථ විපස්සනානං අනු සනති
සසිත පරිපූර්ණ බහුලතා”යි දැක්වූ හෙයින් රූප වෙදනා සකුසු
සංඛාර විකුසුණ සංඛ්‍යාන පවස්බකිය සමබකි පරිපූර්ණබාහු
ලයයි හෙවත් අනුසන්තිශ්‍රිතව බහුල වශයෙන් විවාරිමි ඇති
බවයි; මෙහි රූපසකකිය කවරානුයෙන් රූපස්බකිවිදයන්?
රූපනානුයෙන් රූපද සමුහානුයෙන් ස්බකිද වෙන්, “කෙන
රූපනි? සිතෙනපි රූපනි උණෙනපි රූපනි ජගච්ඡායපි
රූපනි පිපාසායපි බංගමකසවානා පපිතිං සපසම්ඵසෙසනපි රූ
පනිති බො භිකුච්චෙ තසමා රූපනති චුච්චනති” යනුවෙන්
රූපනාකාරදක්වයි සත්‍යයෙන් ශරීරය වනාහි සිතලෙන් නැ
සිම හෙවත් විනාසවිම ලොකාන්තරිකනම් නරකයෙහි ප්‍රකට
වශයෙන් පැණෙයි, එනම් වක්‍රවාට තුනක් තුනක් අතර එක
එක ලොකාන්තරික නිරයක් ඇත්තේ වෙයි එහි ප්‍රමාණ වශ
යෙන් යොදුන් (8000) අවදහක් පමණ ප්‍රදේශය වෙයි ඒ නරක
යාගේ යටහතයෙන් පාවිච්චියක්ද ඇත්තේ නොවෙයි, මතුකාග
යෙන් වන්ද සුයනී ප්‍රදීප මාණිකාලෝකයක්ද ඇත්තේ නො
වෙයි, නිත්‍යයෙන් අකිකාරවූ ලෝකයෙක් වෙයි, එහි උපත් සකි
සිත්ගේ ශරීරප්‍රමාණය තුන්වන පමණවෙයි, ඒ නිරිසන්තු වූලෝ
මෙන් වක්‍රවාටපච්චිත පාදයෙහි දියපලල නියලින් ලත්වට හිස්
යටිකුරුච්චුවෝ එල්බ වෙසෙත් යම්කලක යැපෙන්නාහු ඔවුනො
වුන්ගේ අත්පසට පැමිණියාහු වෙත්ද එකල්හි අප විසින් අහ
රක් ලබනලදැයි සිතමින් එහි ව්‍යාවානවූවාහු හෙවත් උත්සාහ
වත් වූවාහු පෙරලී ලෝක සකාරක ජලයෙහි පතනය වෙන්,
යලිදු සිතවූ වාතය හමණයවූ කල්හිද එම වාතවේගයෙන්
පකිමවූක එලයක්වෙන් හිලිහී ජලයෙහි වැටෙත්, එකණෙහිම
අත්‍යන්ත කාරවූ සිතල ජලය හේතුකොටගෙන සුන්වූ සම්
තහර මස් ඇට බිඳීමෙන් සුක්තව කකාරණලද තෙලෙහි බහාලූ
පිටි පිඩක්වෙන් පටපටයන අනුකරණයෙන් විලියෙන්, මෙසේ
සත්‍යයන්ගේ ශරීරය සිතලහේතුකොටගෙන රූපනානුයෙන්ද
රූපනම්විය, එහෙයින් “සිතෙන පාව රූපනං ලොකනනරික

හීරයෙ පාකටං තිණණං තිණණං හි වක්කවාලානං අනතරෙ එකෙ කො ලොකනන්තිකන්තරයො නාම ගොති අභි යොජන සහස්සපප මාණො යස්ස තෙව හෙඨා පඨවි අත්ති න උපරි වර්ධිම සුරිය දීප මණී ආලොකො නිව්වකිකාමරො නඪී තිබ්බතතසත්තානං තිනා වුතො අනතභාවො ගොති හෙ වගභුලියො විය පබ්බතපාදෙ දීඝ පුඨුලෙහි නවෙහි ලංගිනො අවංසිරා ඔලම්බනති යද්ද සංසප්පනතා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස හඪ්ථාසං ගතා ගොතති අථ හකෙබ්බානොල ඩොති මඤ්ඤමානා තඪී වාවවා විපරිවත්තීනො ලොකසකාරක උදකෙ පතනති සිතවානෙ පහරතොපි පකකමධුක ඵලාති විය ඡිජ්ඡිනො උදංක පතනති පතිතමත්තාච අවමනක බාලෙන සිතො දකෙත ඡිතනවම්මනභාරමංස අසීහි හිජ්ඡමානෙහි තතතනෙලෙ පතිත පිඪිපිණ්ඩං විය පට්ටවායමානා විලියනාහි”යි කීහ,

උණෙහන රූපපනං අච්චිමභාතිරයෙ පාකටං තඪී හි තතතාය ලොහපඨවියා නිපජ්ජාපෙතො පමවිධි වධි බකිනාදි කරණකාලෙ සත්තා මභාදුකඛං අනුභවනති”

යනුවෙන් උණෙහෙත් නැසීම අච්චි මභාතරකයෙහි ප්‍රකට වශයෙන් පෙනෙයි, එහි උපත් නිරිසන්තු රත්වූ ලොහෝ පොළොවෙහි උඩුකුරුව සසනසකරවා රත්වූ ලොහො ගුලි අත ගැන්වීම් ආදීවූ පමවිධි වධිබකිනයන් කරණකල්පි ගෙන්වූ දුකක් අනුභවකෙරෙත්; ඒ දුක් හෙතුකොටගෙනද නැසෙන බැවින් රූපපනාඪීයෙන් රූපනම්චිය; බඩනින්තෙන් නැසීම ප්‍රේත ලෝකයෙහිහා දුඪිහිසෂකාලයෙහිද ප්‍රකටවශයෙන් පෙනේ ඒ බව-

“පෙතතිවිසසයම්. හි සත්තා ටෙ තීති බුඩානාරාති කියඤ්චි දෙව ආමිසං හඤ්චන හගෙතො මුබ්බෙ පකඛිපනනානාච නගො නති අනොඤ්ඤරං ආදිතක සුසිර රුකෙබ්බා විය ගොති දුබ්බිකෙබ්බ කජ්ඣමත්තමපි අලභිනො මරණප්පතතානං පෞණං නාම තඪී,

යනුවෙන් දක්වන්නේ, මෙහි භාවය නම්? ප්‍රේතලෝකයෙහි වාසය කරණ සතියෝ වනාහි බුඩාන්තර දෙකක් තුනක් මුළුල් ලෙහි කැසුතු කිසියම් ආවිසංගීයක් හස්තයෙන් ගෙන මුබ්බෙහි ප්‍රඤ්ඤප කරන්තාහුනම් නොවෙන් උදරඛ්‍යානතරය ගිනිගත් රුක් සිදුරක්මෙන් වෙයි; දුඪිහිසෂ කාලයෙහි කැපමණුවන් නොලැබ මරණ ප්‍රාප්තවූවන්ගේ ප්‍රමාණයක් නම් නැත්තේය යනුයි; මෙ සින් බඩනින්තෙන් නැසීම හේතුකොටගෙනද සත්තයාගේ ශරීර යට රූපයන ව්‍යවහාරයවේ; පිපාසය හෙතුකොටගෙන නැසීම කාලකල්කාදී අසුරලෝකයන්හි ප්‍රකටවශයෙන් පැණේ එහි උප න්තාවූ අසුරයෝ වනාහි වුඩාන්තර දෙකක් තුනක් ගතඋනත්

හෘදය තෙමාගන්න පමණටවත් දිව තෙමාගන්න පමණටවත් දිය බිඳුවක් ලබන්ට නොහැකිවුවෝ වෙත්; පැත් පාතය කරන්ට ඕනෑය යන අවිසේන් ගොවකට පැමුනුණොත් ඒ ගඟට වැලිතලාබවටයේ; මහාසාගරයට පැමිණියවුන්ට පවා ඒ මහා සමුද්‍රය කුඩුගලක්හා සදාශ වෙයි එබැවින් ඒ සතියෝ පිපාසයෙන් විසලෙන්නාහු බලවත් දුකින් පෙළෙමින් හැසිරෙන්නෝ වෙත් ඒ බව-

“පිපාසාය රූපතං කාලකථාදිසු පාකටං තත්ති සතතා වෙ තිති බුඛනතරාති හදය තෙමන මතතා වා ජ්‍යා තෙමන මතතා වා උදක බිඳුන ලඹු නසනෙතානති පාතියං පිවිසාමාති නදිගතා මපි නදි වාචකාතලං සමපජ්ජති මහාසමුද්‍රං පකඛතතා නමපි මහාසමුද්‍රෙ පිපිපාසාණො විය ගොති තෙ සුසසතතා බලව දුකඛ පිලිතා විවරනති”

යනුවෙන් දක්වා තිබේ; එක්තරා කාලකථක අසුරයෙක් පිපාසය ඉවසාගත නොහැකි වන්නේ ගැඹුරෙන් හා පුළුලින් යොදනක් පමණඇති මහන්වූ ගඟටකට බැස්සේය ඔහු හිය හිය තැන ජලය සීයයි දම නහියි ගිනියම්වූ කුඩුගලක සක්මන් කරණ කාලයක්හා සමාන වෙයි මාරුත වේගයෙන් ජලයාගේ චෛමොග ගමන්කරණ ශබ්දය අසා ඔබ්මොබ හැසිරෙන්නාවූ ඕහට රාත්‍රියද පහන්ව ගියේය එසේ එලිවූ කල්හි උදාසනම භික්ෂාවාරයෙහි හැසිරෙන්නාවූ තිස්නමක් පමණ පිණි මාරික භික්ෂුන්වහන්සේ ඒ අසුරයාට දුක සත්පුරුෂය! නුඹ කිනම් ඇත්තෙක්දැයි විචාලෝය ස්වාමීන්වහන්ස මම ප්‍රෙතයෙක් වෙමිසි උන්තරදුන්නේය ඒ භික්ෂුන්වහන්සේලා නුඹ කුමක් සොයන්නෙහි දැයි විචාලාහ; ස්වාමීනි මම පැත් පාතය කරණු කැමැත්තෙන් සොයමිසි කී කල්හි එමිබල පුරුෂය මේ ගඟ පිරි තිබෙනවා නොවේද කිම නොපට ඒ තොපෙණෙන්නෙහි දැයි ඇසුහ එකල්හි ඔහු කියනුයේ ස්වාමීන්වහන්ස ඒ මාවෙත නොපැමිණෙයි හෙවත් ඒ මට තොපෙණේයයි කීය; එසේනම් තොප ගඟා මතුයෙහිනිදරයකරව එකල තොපගේ මුඛයෙහි පැත් වත් කරන්නෙමුසි හෙතම වැලි තලාවෙහි උඩුකුරුව හොත්තේය භික්ෂුන්වහන්සේලා තිසක් ප්‍රමාණ පාත්‍රාවලින් ජලය තෙණ ඔහුගේ මුඛයෙහි වත්කලාහුය; එසේ පැත් වත්කරද්දීම උන්වහන්සේලාට පිණිසපාත කාලය එලඹිසිටියේය ඒ හේතුකොටගෙණහි භික්ෂුන්වහන්සේලා ඕහට කථාකොට කියන්නාහු සත්පුරුෂය අපට දුන් භික්ෂාවාර වේලාවත් සමප්‍රාපත විය කිමෙක්ද නුඹ ආශ්වාස මාත්‍රයෙක්වත් ලැබුයෙහිදැයි කීහ කාලකථකනම් අසුරනිකාසික

ප්‍රත්‍යක්ෂයේ කියනුයේ ඉදින් ස්වමිති නිස්කමක් පමණ ආයතී
යන්වහන්සේ විසින් නිහක් පමණ පාත්‍රාවලින් වත් කරණලද
ජලයෙන් අධිපතක් පමණකුදු යටිලදුරට ගියේනම් ප්‍රත්‍යක්ෂ
භාවයෙන් මිදීමක් නොවේවායි කිය ප්‍රකාශයෙන් නැසීම යථෝ
ක්ත අසුරනිකායෙහි මෙසේ ප්‍රකටයි; මැසි මදුරු ආදීන්ගෙන්
නැසීම ඒ ඒ සතියෝ බහුල ප්‍රදේශවල ප්‍රකටවේ; වාතයෙන් නැ
සීම අවිච්චි වාතය කෝප වීමෙන් බැව් ප්‍රකටයි; අවිච්චි නැසීම
මරුකාන්තාරාදියෙහි ප්‍රකටව පෙනේ, ඒ බව-

“එකා කිර ඉනි මරුකාන්තාර රතනි සන්තො මනිනා දිවා
සුරියෙ උග්‍රවෘත්තෙන වාලිකාය නපපමානාය පාදෙ ධරෙතූං අස
කෙකානති සියතො පච්ඡං මනාරෙතූං අකකම් කමෙන පච්ඡයා
උණහානිතතාය ධාතූං අසනෙකානති තසා උපරි සාටකං ධරෙ
තූං අකකම් තසමිංපි සන්තනෙන අංකෙන ගතිං පුතනකං අධො
මුඛං නිපජ්ජා පෙතූං කාදනතං කඤ්ඤතං යෙව අකකම්තූං සභිං
තෙන තස්මිං යෙව ධාතෙ උණහානිතතා කාලමකාසි”

යනුවෙන් දක්වනලදී, සම්පිණ්ණෙන් නැසීම දීඝිජානික සභී
යින් දඹකලව්ව ප්‍රකටව පෙනේ; මෙතෙක් කාරණයෙන් රූප
නාභියෙන් රූප යන වචනය ගෙවත් නාමය සන්ධිගේ ශරී
රයට ව්‍යවහාර කරණුලැබේ, දැන් වනාහි ඒ රූප ශබ්දයෙන්
ගම්‍යමාන අභිරාශිය ගෙවත් ගනුලබන අවිච්චි රූප කොඨාස
යන් සැකෙවින් දක්වනු ලැබේ; එනම්?

භූතපපසාද විසයා භාවො හදය මිච්චි
ජීවනාභාර රූපෙහි අභාරස විධිං තථා
පරිච්ඡේදෙ ව විඤ්ඤනති විකාරො උකඛණනති ව
අනිප්පනනා දසවෙති අභවිස විධිං භවෙ

පෘථිවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු වකඛුණ්ණන
සාන ජීවහා කාය රූප ශබ්ද ගති රස ඵොඨිබ්බ ඉන්ද්‍රියානං පුරි
සතං හදයවජ්ඣ ජීවිතිඤ්ඤි ආකාසධාතු කායවිඤ්ඤනති වචි
විඤ්ඤනති ලහුතා මුදුතා කම්මඤ්ඤනා උපවය සන්තති ජරතා
අනිච්චතා යයි, අවිච්චි ආකාරවේ; හිසකේ ලොමි නිය දත් සම්
මස් තහර ඇට ඇටමිදුළු වකුඳුටු හාදයවසතු අක්මාව දලඹුව
බඩදිව පපු බඩවැල අතුනුබහන උදරය අසුචිය හිස්මුල්ය යන
ස්වභාව ලක්ෂණවූ විංශති කොඨාසය පෘථිවිධාතු නම්වේ; පින්
සෙම් සැරව ලේ බහදිය මේදතෙල් කදුළු වූරුණුතෙල් කෙල
සොමු සදම්දුළු මුහු යන ද්‍රව ගෙවත් වැගිරීම ලක්ෂණ කොට
ඇති ඉතිරි කොටස් දෙලස ආපො ධාතුනම්; යම්කිසි මස්වගි

යක් කුණුවෙන්ට නොදී ඒ ආරක්ෂාකරගැනීමට බහාලන එණක් මෙන් හිසකෙස් ආදීකොට ඇති දෙතිස් කොඩාසය කුණුනො කර පවත්නා යම් උණනතිස්ක් ඇත්නම් එය ගෙවත් “යෙ නව සනනපපති යෙනව ජිරති යෙනව පරි ඩියහති යෙනව අසිත පිත බාසිත සාසිතං සම්මං පරිනාමං ගවජති” යනාදීන් දක් වන යම්තෙපො ගුණසක්වේද එය නෙපොධාතු නම්වේ; මේ ශරීරය දර කඩක් මෙන් එක නැතක සිටිය නොදී ඒ ඒ ඉරියව් පැවැත්වීමට හේතු වූ යම් වායෝ ගුණයක් ඇද්ද ගෙවත් දෙප තුල පටන් හිස දක්වා පවත්නාවූ උඩංගම නම් වාතයද හිස පටන් දෙපතුල දක්වා පවත්නා අධොගම නම් වාතයද කුසතුල බඩවැල පිටපැත්තේ ගමන් කරණ කුච්ඡසයා නම් වාතයද බඩ වැල ඇතුලත ගමන්කරණ කොඩාසයා නම් වාතයද අත්පා ආ දිවූ අව යව යන් අසුරු කොට පවත්නා අගමහානුසාදී නම් වාත යද පිටින් ඇතුලටද ඇතුලෙන් පිටතටද ගමන්කරණ ආශවාස ප්‍රශවාස නම් වාතයද යන අවිච්චි වායුව වායෝධාතු නම්වේ; නීල පීතාදී රූප දශීතයට හේතු වූ චක්ෂුප්‍රසාදය ආදීකොට ඇති ප්‍රසාද රූප පසද චක්ෂු ශ්‍රොතාදියට නොපරවූ රූපාදී විසයරූප පසද ශ්‍රීභාවය පුරුෂභාවය මනෝවිඤ්ඤාණධාතුන්ට ආධාරව පව ත්නා හෘදය වෘතුවය ශරීරයාගේ සිතියට හේතු වූ රූපජීවිතෙ න්‍රියද කන්සිදුරුදෙකය නාසාබිලය මුඛවාරය උගුරය මලමුත්‍රමාහී යෝග්‍ය කතබොනාදී පිහිටා සිටින උදරපටලය යන නවය ආකාශ ධිතු නම්වේ; කසින් අතිප්‍රාය අභවන කායවිඤ්ඤාතනියහා වචන යෙන් ඒ ඒ අදහස් අභවන වාක්විඤ්ඤාතනියද ශරීරයාගේ සැ හැල්ඵභාවයයි කියනලද කායලහුච්ඡද මොනවට මදිනලද සම ක්මන් දඩිනොවූ ස්වභාවයයි කියනලද කායමාදුච්ඡයද යහපත් කොට තැවීම කලාවූ ස්වභාවයයි කියනලද කායකම්න්තාවයද ගංඉවු රෙහි සැරු කුපයාගේ අපරිපුණිණ ජලොදගමනය මෙන් දුරසනති කාදීවූ එකාදස රූපායතනයන්ගේ මතුමත්තෙහි උත්පත්ති වශ යෙන් අභිවෘද්ධියෙකැයි කියනලද උපවයද උපවිත රූපයන්ගේ ප්‍රවෘත්තියයි කියනලද සනනතියද දිරිමසඛිඛාත ජරතාවද රූප යන්ගේ පරිහෙද ස්වභාව වූ අතිත්තතාවදැයි යන මේ අවච්ඡිරූප ය යවකියනලද සීතාදියෙන් රූපපනාච්ඡිතයන් රූපනම්වේ; රාශ්‍යච්ඡිතයන් සකකි නම්වේ; ඉභ්‍යානිභව මඩ්‍යමාරමන වශයෙන් උපදනා සුඛදුඛ උපෙක්ෂා සඛිඛාත ත්‍රිවිධ වේදනාව වේදනාස් කකිනම්වේ; ඇසින් දුටු නීලපීතාදී රූපයන් මේ අසවල්ලරූපය යනාදී හැදිනීමය කණන් ඇසු හෙරිච්ඡිතාදී ශබ්දයන් මේ අසවල්

ශබ්දයයි කියා වෙන් වෙන් කොට හැඳිනීමය තෘෂ්ණාව දූෂකන් ගද සුවද වෙන් වෙන් වශයෙන් හැඳිනීමය දිවෙන් විඤ්ඤාන කල රසය මේ එනුරතය මේ ඇඹුල්ලය යනාදී වශයෙන් හැඳිනීමය කයටවූ ස්වභාවය මේ සුඛස්වභාවය මේ දුඃඛස්වභාවය යනාදී වශයෙන් හැඳිනීමය මනසින් යමක් සිතා මේ අසවල්ලේය යනාදී වශයෙන් වෛතසිකයන්ගේ හැඳිනීමය යන මේ අවිච්චිවූ සංඥාව සංඥස්ඛකි නම්වේ;

සංඛාරො වෙනතා එසො මනනකාරො සුභණ්ඩිති
තකෙතා වාරො ව වායාමො පීති ඡන්දො ධි මොකකතා
සඛා සති හිරොතනපපං වාගො මෙනතා මති පුත
මජ්ඣන්තනාව පසසභි කාය විතත වසා දුචෙ
මානො ඉසො ව මචෙඡරො කුකකුච්චං පීත මිඛකං
ඉති එතාති පඤ්ඤස සඛිං රකකිකි සඤ්ඤතා

යන මේ දෙපණස් වෛතසිකයෝ සංඛාරස්ඛකි නම්වේ

වතුමග්ගපපගෙදෙන වතුඛාකුසලං තථා
පාකං තසස ඵලතතාති අභිධානුතතරං මතං
වාදසාකුසලා නෙවං කුසලානෙක විසති
ඡන්තිං සෙව විපාකාති ක්‍රියාවිතතා ති වි සති
වතුපඤ්ඤසඛා කාමෙ රූපෙ පණණරසිරයෙ
විතතාති වාදසා රූපෙප අභිධානුතතරෙ තථා
ඉත්ථමෙකුත නවුතිපථි හෙදං පන මානසං
එකවිසසතං වාථ විහජන්ති විවකකතා

මෙයින් දක්වන කාමාවචර රූපාවචර අරූපාවචර ලෝකෝත්තර කුසලාකුසල විපාකාදී එකුත් අනුචක් පමණවූ හෝ එක සිය විස්සක් විතතයෝ විඤ්ඤාණ සකකි නම්වේ; උක්තප්‍රකාර පවස්ඛකිය සම්ඛකි අභිසන්තිශ්‍රීත පරිපූර්ණ බහුලකිය ඇතිවීමත් ධම්මවිච්ච්‍ය සමෙඛාධ්‍යානවිච්ච්‍යාත්පාදයට හේතුවේ; එබැවින් ඒ ස්ඛකියන් සම්ඛන්ධවූද ධාතුන් සම්ඛකිවූද හෙවත් “වකුඛධාතු සොතධාතු ඝාතධාතු ජ්වහාධාතු කායධාතු මනොධාතු රූපධාතු ශබ්දධාතු ගකධාතු රසධාතු ඵොඵඛධාතු ධම්මධාතු වකුඛ විඤ්ඤාණධාතු සොතවිඤ්ඤාණධාතු ඝාතවිඤ්ඤාණධාතු ජ්වහා විඤ්ඤාණධාතු කායවිඤ්ඤාණධාතු මනොවිඤ්ඤාණධාතු යන මේ අවලෝඝධාතුන් සම්ඛකිවූද

වකුඛධාතු සොතධාතු ඝාතධාතු ජ්වහාධාතු කායධාතු ගකධාතු මනොධාතු රූපධාතු ශබ්දධාතු ගකධාතු රසධාතු

ඒවා බලාගන්නා බලාගන්නා යන මෙකී වාදගායනනයන් සම්බන්ධවූ ඉන්ද්‍රියයන් සම්බන්ධවූ හෙවත් ශ්‍රවණය විශේෂීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය ප්‍රඥාන්ද්‍රිය යන පව්‍යන්ද්‍රියයන් සම්බන්ධවූ බලයන් සම්බන්ධවූ හෙවත් අකමපනානීයෙන් බලනම්වූ ශ්‍රවණ බලය විශේෂීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය ප්‍රඥාබලය යන පව්‍ය කාරබලය සම්බන්ධවූ බෝධිබලයන් සම්බන්ධවූ හෙවත් සමානී සමබෝධිබලය බව්විචය සමබෝධිබලය විශේෂසමබෝධිබලය ප්‍රීති සමබෝධිබලය ප්‍රශ්නිකසමබෝධිබලය සමානීසමබෝධිබලය උපෙ සමානීසමබෝධිබලය යන සමානීබලයබලයබලයන් සම්බන්ධවූ මානී බලයන් සම්බන්ධවූ හෙවත්

“යං බො භික්ඛවෙ දුකෙහි ඤාණං දුකඛසමුදයෙ ඤාණං දුකඛ නිරොධෙ ඤාණං දුකඛනිරොධගාමිනී පටිපදාය ඤාණං” යනුවෙන් දක්වනලද සමානීන්ද්‍රියය, “යො බො භික්ඛවෙ නෙකබමම සංකප්පො අව්‍යාපාද සංකප්පො අවිනිංසා සංකප්පො”

යනුවෙන් දක්වනලද සමානීන්ද්‍රිය සංකල්පනාවය සමානීන්ද්‍රිය නය සමානීන්ද්‍රිය කමානීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය ආජීවය සමානීන්ද්‍රිය ව්‍යායාමය සමානීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය සමානීන්ද්‍රිය යන මානීන්ද්‍රිය අව සම්බන්ධවූ ප්‍රථමබලයකදී බලාගන්නා සම්බන්ධවූ උපවාරසමානී අජීනා සමානීන්ද්‍රිය යන සමානීන්ද්‍රිය සම්බන්ධවූ අනිත්‍ය දුක අනාත්‍ය වශයෙන් සලකන විදහිනාව සම්බන්ධවූ අනිත්‍යනිත්‍ය පරිප්‍රච්ඡා බහුලභාවය යම් භෞතාවචර පුද්ගලයෙකුට ඇත්නම් එය බමම විචය සමබෝධිබලයකින් පාදයට කරුණුවශයෙන් පවතීයි; යථොක්ත බව්විචයන් සම්බන්ධ පරිප්‍රච්ඡා බහුලභාවය බමම විචය සමබෝධිබලයකින් උත්පන්නයට හෙතුවන පලමුවෙන් කාරණය වේ; දෙවෙනි කරුණනම්? වජ්‍රවිසද කරණයයි, මෙහි වජ්‍රනම් යොගාවචරයා සම්බන්ධ ආබ්‍යාන්තික කේසාදියහා ඔහු සම්බන්ධ බාහිර විවරාදියයි, මොවුන්ගේ විසද භාව කරණය නම් හෙවත් පිරිසිදුබව කරණය වභාව නම් අවුච්චවෙහි-

“වජ්‍ර විසද කිංසානි අජ්ඣතනික බාහිරානං වජ්‍රනං විසද භාව කරණං යද භික්ඛ කෙස නබ ලොමානි දිසානි ගොන්ති සරීරං වා උසසනන දෙසං වෙව සෙදමලමකඛිතව තද අජ්ඣතනිකං වජ්‍ර අවිසදං ගොති අපිරිසුඛං යදපන විවරං ජිණ්ණං කිලිසං දුග්ගකිං ගොති සෙනාසනං වා උකලාපං තද බාහිරං වජ්‍ර අවිසදං ගොති අපිරිසුඛං නසමා කෙසාදිවෙජ්දනෙන උච්චිතෙ වන අධොවිතෙවනාදිති සරීරසලලහුක භාවකරණෙහ උච්චාදන

වහාමනෙතුව අපකීර්තියක වැඩුණිද. කාතලිං සුවිකම මො
 වන රජන පරිභණක කරණදීහි බාහිර වැඩුණිද. කාතලිං
 එතසම් හි අපකීර්තියකබාහිර වැඩුණි අවිසදෙ උපනෙතසු
 විතන වෙනසිකෙසු ඤාණමපි අවිසද. හොති අපරිසුඛං අපරිසු
 ඛාති දීපකපලක වට්ටිතෙලාදීති නිසාය උපනන දීපසිබාය
 ඔහාසො විය විසදෙ පන අපකීර්තිය බාහිර වැඩුණි උප
 නෙතසු විතන වෙනසිකෙසු ඤාණමපි විසද. හොති පරිසුඛං පරි
 සුඛාති දීපකපලක වට්ටි තෙලාදීති නිසාය උපනන දීපසිබාය
 ඔහාසො විය. තෙන චුතතං වැඩුණිදකිරියා ධම්ම විවය සමෙබ්බා
 ජකඩගසා උපපාදය සංවත්තනනීති”යි දක්වා තිබේ; මෙහි භා
 වානීය. වසනුවිසද කරණය නම්, ආධ්‍යාත්මික බාහිර වස්
 තුන් සම්බන්ධ පාරිසුඛියයි. යම් කලෙක වනාහි ඒ යොගාවචර
 පුද්ගලයාගේ කෙස් ලොම් නිය දික්වුවාහු වෙන්ද ශරීරය හෝ
 උත්සන්නවූ වාතපිත්තාදී දෙමයන්ගෙන් හා ඔහමලින් වැඩු
 තේන් වේද එකල්හි ආධ්‍යාත්මික වසනුව අපිරිසිදුවෙයි, යම්
 කලෙක වනාහි තමා පෙරවන සිවුර ජරාපත්වූයේ හෝ කිඵවූ
 වූයේ හෝ දුගඳවූයේ හෝ වේද, තමා හිදිනා සෙනසුන හෝ කසල
 සහිත වේද එකල්හි බාහිර වසනු සබ්බාත සෙනසුනද, පිරිසිදු
 තොවෙයි එබැවින් කේසාදිය කැපීමෙන්ද ලයවිරේචන මල විරේ
 චනාදීන් ශරීරය සැහැල්ළු කිරීමෙන්ද ඇගවැතුරුහු ඔහ ඇමල
 උලාහැරීමෙන් හා නැහැවීමෙන්ද ආධ්‍යාත්මික වසනුව විසදී කව
 යුතුයි හෙවත් පිරිසිදු කලසුත්තේයි; මැහිම් සේදීම් රුදීම් පිරි
 බබ කිරීම් ආදියෙන් බාහිරවූ ඒ විචරාදී වසනුව පිරිසිදුකව
 යුතුයි, මෙසේ මේ ආධ්‍යාත්මිකවූද බාහිරවූද වසනුන් අපිරිසිදු
 කල්හි උපන් විතන වෙනසික විෂයෙහි පවත්නා ඤාණයද අපිරි
 සිදු වෙයි, ඒ කෙසේද කියතහොත්? අපිරිසිදු වූ ප්‍රදීප කපල වැටී
 ගෙල් ආදීන් නිසා උපන් පහන්සිඵුවෙහි ආලෝකයමෙහි, ඒ
 හැර ආධ්‍යාත්මික බාහිරවසනුන් පිරිසිදුකල්හි උපන් විතන
 වෙනසික විෂයෙහි පවත්නා ඤාණයද පිරිසිදුවෙයි, හේද පිරි
 සිදු වූ පහන්කපළ වැටිතෙල් ආදිය හේතුකොටගෙන උපන්
 පහන්සිඵුවෙහි ආලෝකයමෙහි එහෙයින් වසනුවිසද භාවකරණ
 ය ධම්මවිවය සමෙබ්බාධ්‍යාධ්‍යාතපාදය පිණිස පවත්තේයයි කිය
 තලදී. ඉංද්‍රිය සමන්තපට්ටිපාදනා නම් ශ්‍රධාදී පඤ්ඤාය යන්තේ
 සමභාවකරණයයි, ඒ බව. “ඉන්ද්‍රිය සමන්තපට්ටිපාදනා නාමසධාදීතං
 ඉන්ද්‍රියානං සමභාවකරණං, යනුවෙන් දක්වනලදී ඉදින් යම්
 විටෙක ඒ භාවනාහුයොයි පුද්ගලයාගේ ශ්‍රධාදීය බලවත්වේ නම්

එවිට සෙසු ඉන්ද්‍රියයෝ හෙවත් අධිපතිකරණාභියෝ ඉන්ද්‍රියනම්වූ විශ්වීයමානිසමාධි ප්‍රඥයන මොහු දුබලවේන් කැවත ඒ හේතු කොට ගෙන විශේෂීන්ද්‍රිය ප්‍රකෘතියක් කාන්‍යයද හෙවත් අරමුණකරා එලඹ සිටීමද සමාධිඤ්ඤා අවිච්ඡේද කාන්‍යයද හෙවත් විසිරයාම සංඛ්‍යාත විකෘතිකෘතයෙන් තුරන්වීමද ප්‍රඥේන්ද්‍රිය දර්ශනකාන්‍යයද කරන්ට නොහැකිවූයේ වෙයි හෙවත් ඒ ඒ ඉන්ද්‍රියයන්ට අයිති අධිපතිභාවය පවත්වන්ට අපොහොසත් වෙයි මෙසේම එකක් එකක් අධිකවූවහොත් සෙසු ඉන්ද්‍රියයෝ ඔවුනොවූන්ගේ කාන්‍යයෙහි දුබලවූවෝ වෙත්; එබැවින් ඒ බලවත්වූ ඉන්ද්‍රියධර්මයන්ගේ සවභාව නුවනින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කිරීමෙන්ද ඒ හැර යම්මේ මෙනෙහි කිරීමෙන් බලවත්වූවක් එසේම මෙනෙහි නොකිරීමෙන්ද බලවත් භාවය හැරිය යුතුයි හෙවත් අඩුකලියුතුයි වකකලියුත් වස්තු වනාහි මෙහිදී ඊටනිදර්ශන කටයුතුයි, උත්වහන්සේගේ ශ්‍රධාධිකඛව “අඤ්ඤාසං හි සධා වචෙසිතඛබ්‍යා හොති ඵෙරසස පන භාපෙතඛබ්‍යා ජාතා තසමා සො සධාධිමුත්තාතං අඤ්ඤාති වුත්තො,, යනුවෙන් දක්වනලදී මේ වකකලි නමැති නෙරණුවෝ වනාහි යටතිය දවස-

තසස පටිවිධි සබ්බඤ්ඤාත ඤ්ඤාසස මහාමොධි පලලඛකනො උච්චතතසස මහාපඨවියං යිතින පාදෙ උකඛිතතමනෙත පාදස මපටිවජනන්ථං මහනතං පදුමපුප්ඵං උගගඤ්ඤි තසස ධුරපතතාති නවුතිහන්ථාති හොනති කෙසරං තිංසහන්ථං කණණිකා වාදසහන්ථං පාදෙන පතිතිතඨාතං එකාදසහන්ථං තසස පන හගවතො සරීරං අභිපණණාස හන්ථුබ්බධං අහොසි තසස පදුමකණණිකාය දකඛිණපාදෙ පතිඨගනෙත මහාභුමිමතතා රෙණුඋගගනත්‍රා සරීරං ඔකිරමානා ඔතරි වාමපා දඨපත කාලෙපි තථා රූපං යෙව පදුමං උගගනත්‍රා පාදං සමපටිවජ තතොපි උගගතා වුත්තපපමාණාව රෙණු සරීරං ඔකිරි තං පනරෙණුං අභිභව මානා තසස හගවතො සරීරපපහා නිකඛිමිත්‍රා යනත තාලිකාය විසසඨසුචණණරසධාරා විය සමනතා වාදස යොජනඨාතං ඒකොභාසං අකාසි තතිය පාදධිරණ කාලෙ පඨමුගගතං පදුමං අනතරධාසි පාදසමපටිවජනන්ථං අඤ්ඤං නවං පදුමං උගගවජ් ඉමිනාවතියාමෙන යන්ථ යන්ථ ගනතු කාමො හොති පාදෙ පාදෙ මහාපදුමං උගගවජ්ති හෙතෙවසස පදුමුත්තරො සමබුධොති තාමං අහොසි,

යනුවෙන් දක්වනලද ලක්ෂණයන්ගෙන් උපලක්ෂිතවූ හෙයින් පියුමතුරා නම් බුදුරජානන් වහන්සේගේ කාලයෙහි උත්වහන්සේ දැක වැද්දු බණ අසීම පිණිස සුවදමල්ආදිය ගත්අත් ඇති

ව් ගමන්කරණ මහජනයා සමග විහාරයට ගොස් ධර්මය අසමින් පිරිස්කෙලවර සිටියේ ශාස්තෘන්වහන්සේ ශ්‍රද්ධාධර්මය භික්ෂුන් අතුරෙන් අගතනතුරෙහි තබන්නාවූ එක්තරා භික්ෂුවක් දැක මා විසින්ද අනාගතකාලයෙහි මෙබඳුවුවේකු ශද්‍යවන්ට වටනේයයි සිතා බණ අසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ආරාධනාකොට සක්දව සක්මහදන්දී සත්වෙහි දවසේ සුපිරිසිදු ශ්‍රද්ධාවිතකයෙන් යුක්තව.

ධාතෘ ධාතෘ විපාකොච මගහං සබ්බත් භාමිනං
තානාධාතුයො ලොකෙ අධිමුනන්ව පාණීනං
ජානාති ඉන්ද්‍රියානංච පරොපරියතං මුනි
ඤාතාදි සංකිලෙසාදි ඤාණං විජ්ජාතායං තථාති

මෙසේ ධාතෘධාතෘ ඤාණාදී දසබල ඤාණයන් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේට වැද එකත්පස්ව හිද කියනුයේ ඤාමීන් වහන්සේ මමද මේ කෘතාධිකාර කමීය හේතුකොට ගෙන කුඹට්ඨන්සේ විසින් ශ්‍රද්ධාධර්මය භික්ෂුන් අතුරෙන් මීට දවස්හතකට පෙර ඒ තදාග්‍ර තනතුරෙහි තබනලද භික්ෂුවමෙන් අනාගත කාලයෙහි එක්බුදුකොන්තකුගේ ශාසනයෙහිදී ශ්‍රද්ධාධර්මය භික්ෂුන් අතුරෙන් අග්‍රවන්තෙමිවාසී ප්‍රාණීනාකොළේය ශාස්තෘන් වහන්සේද ඔහුගේ ප්‍රාණීතාවට අනතරාසක් නොවන බව දැක ඔහට විවරණ දී වැඩිසේක ගෙනෙමේද දිවිහිමකොට දතාදී කුසල් රැස්කොට දෙවිමිනිසුන් අතුරෙහි සැරිසරමින් අවුත් අපබුදුරජානන් වහන්සේගේ කාලයෙහි සැවැත්නුවර බවුණු කුලයක ප්‍රජාසංහිග්‍රහණය කෙළේය ඔහට වකකලී යන නාමය කලාග. ඒ වකකලී කුමාර නෙම වාසියට පැමිණියේ චේදත්‍රය ඉගෙනගෙන සැවැත්නුවර භික්ෂුසංඝයා විසින් පිරිවරණ ලදුව පිටු පිණිස ගැසිරෙන්නාවූ දසබලධාරීන්වහන්සේ දැක උන්වහන්සේගේ ඒ ගරිරසම්පන්නී දර්ශනයෙන් අතෘප්තවූයේ ගෙවත් තෘප්තියකට නොපැමුණුනේ දසබලධාරීන් වහන්සේ සමගම උන්වහන්සේ පසුපස්සෙහිම ගැසිරෙයි උන්වහන්සේ විහාරයට වැඩමවන කල්හි ඒ සමගම ගොස් ගරිරනිෂ්පතනීය බලමින්ම සිටියි දම්සභාමණ්ඩපයෙහිද දම් දෙසද්දී බුදුරජානන් වහන්සේගේ අභිමුඛයෙහිම සිටියේ ධර්මය අසයි ඒවකකලීනෙමේ ශ්‍රද්ධාප්‍රතිලාභය කොට ගෙවත් ශ්‍රද්ධාධර්මය නව ගිහිගෙයි වසන්තේ නිතරම දසබලධාරීන් වහන්සේ දකිනු කැමතිව මහණ දම් ඉල්වා බුදුරජානන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදිවිය එතැන්පටන් ආහර අනුභව කරණ වේලාව ගැර සෙසු කාලයෙහි යම්කැනක සිට ශාස්තෘන් වහන්සේ දකිත්ට ගැකිනම් එ

බදු භාහක සිට උපාය මනස්කාරය හැර හෙවත් සංස්කාර නුව තීන් නොසලකා දසබල ධාරීන් වහන්සේම බලමින් වසනසේක ශාසනාන් වහන්සේත් ඔහුගේ ඤාණපරිපාකය බලා පොරොත්තු වෙමින් බොහෝකලක් ඔහුට කීසිවක් නොකියා හිද සිතාවද් රණසේක් දැන් වනාහි ඔහුගේ නුවන මුහුකිරීමට ගියේය හෙවත් විදැනා ප්‍රඥාව උපත මෙතෙමේ අවබෝධ කරවන්ට හැක්කේයයි දැන මෙසේ වදාළේය-

“කිං තෙ වකකලී ඉමිනා පුභිකායෙන දිඨේන යො බො වකකලී ධම්මං පසසති සො මං පසසති යො මං පසසති සො ධම්මං පසසති ධම්මංහි වකකලී පසසනොතා මං පසසති මං පසසනොතා ධම්මං පසසතිහි ආහ” ශාසනාන් වහන්සේ මෙසේ අවවාද කරණ කල් හිද ඒතෙරණුවෝ දසබලධාරී බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දැනිය හැර අත්කැනක යන්ට නොහැකිවුයේ වෙයි නැවතත් ශාසනාන් වහන්සේ මේ මහණතෙමේ සංවේදයක් නොලැබ වතු රායඝීකතාව බෝධිය කරන්ට හැකිවුවේක් නොවේයයි සිතන සේක් වස්ඵලතොත කාලය පැමිණී කල්හි රජගහනුවරට වැඩ මවා වස්වසනදවස්හී වකකලිය පහට යවයි කියා තෙරුන් වහන්සේට පහතෙළේය එකල්හි තෙරුන් වහන්සේ සිතනුයේ බුදුවරයෝ නම් ඇදහියයුතු වචන ඇත්තෝ වෙත් එහෙයින්ම ශාසනාන් වහන්සේගේ වචනයට පිටිපා සිටිත්ට නොහැකිවන්නේ හෙමසක් දසබලධාරීන් වහන්සේගේ සම්මුඛයට එන්ට උත්සාහ නොකරන්නේ හෙවත් නොපොහොසත් වන්නේ දැන්කුමක්කලී හැක්කෙමිද තථාගතයන් වහන්සේ විසිනුදු පහකරණ ලද්දෙක් වෙමි එහෙයින්ම සම්මුඛි භාවයද නොලබමි දැන් ජීවත්වීමෙන් මට කවරප්‍රයෝජනයක් දැයි ගිජුකුඵපව්වෙහි ප්‍රපාත සථානයකට නැගේය ශාසනාන්වහන්සේද ඔහු කලාත්තවන බව දැනමේ මහණතෙම මා සම්පයෙන් ආශවාසයක් නොලබන්නේ හෙවත් මනෙන් පිහිටක් නොලැබුනොත් මතුලබන්ට තිබෙන මාගීඵලයන්ගේ හේතු සම්පත්තිය නසා ගන්නේයයි තමන් වහන්සේ ඔහට පෙත්වන අටියෙන් ආලෝකයක් විසුරුවා හැරියේය ඉක්බිති බුදුරජාණන්වහන්සේගේ දැනිය යෙන් මහත්වූ සොකසල්ලයන් ප්‍රහී නවිය ශාසනාන් වහන්සේ විසලී විලකට ඕසාහරණය කරන්නා ක්මෙන් සොකයන් විසලී ලිය ඇති වකකලී සඵචිරයන් වහන්සේට බලවත් ප්‍රිඤ්ඤාමිතස උපදවනු පිණිස,

සාමුජ්ජබනුලොහිකබුපසනො බුබුශාසනෙ
අධිගවේඡ පදං භනතුං සංඛාරූපසමං සුබනති,

යන මේගය වදාලුසේක, ඉක්බිත්තෙන් තථාගතයන් වහන්සේ විකකලිය මෙහෙ එවයි ශ්‍රීහඤාය දිනුකලි කල්හි සථවිරතෙමේ මා විසින් බුදුහුන් දක්නා ලද්දේය එවසීයන ආමනත්‍රණයකුත් ලබන ලද්දේයයි බලවත් ප්‍රීතිඋපදවා ගෙන තමන් වැටෙන බව නොදු නම දසබලධාරීන් වහන්සේගේ ඉදිරියට යන අවිසේන් අහසටපැණ ප්‍රථමපාදය පව්‍යයෙහි පිහිටියදීම ශාඤ්ඤාත්වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගාථාව ආවර්ජනා කරමින් අහසේදීම ප්‍රීතිය විශ්බ මහනස කොට අභීධමී නිරුහති ප්‍රතිහාණයන වතුර්විධ ප්‍රතිසම් හිදුවන් සමගම අභීකියට පැමිණ තථාගතයන් වහන්සේ වදිම් න්ම බිමටපාත්විය ඉදින් වියෙකීඤ්ඤ බලවත් විනම් එකල්හි ශ්‍රවේ ඤ්ඤ අධිමොක්‍ෂකාතෘය කරන්ට අපොහොසත් වෙයි සෙසු ඉඤ්ඤ සෝද එකක් එකක් අධිකව පවත්නාකල්හි කෘතෘයන්හි හීනවූ වෝ වෙන් එහෙයින් අතික් අතික් කෙනෙක් ඒ ඒ අධික වියතිය ප්‍රශ්‍රබ්ධාදී භාවනායෙන් භාවනාස කටයුතුයි එවියතියකභාවයට සොණනෙරනුවන්ගේ වස්තුව මෙහිදී නිදහීණ කටයුතුයි, ඒබව.

“සවෙපන විරිසීඤ්ඤං බලවං හොති අථනෙව සභිඤ්ඤං අධිමො කබ්බිට්ඨං කාතුං සකෙකාති න ඉතරාති ඉතරකිච්චහෙදං තසමා තං පසස්ඛාදී භාවනා ය හා පෙතබ්බං තත්‍රාපි සොණ නෙරසු වඤ්ඤසෙසතබ්බං.

යනුවෙන් දක්වන ලදී ඒ තෙරුන්ගේ වියතියක භාවය “ය සමාපන අඤ්ඤාසං හිකඤ්ඤං විරියං නාම වට්ඨෙතබ්බං හොති ථෙරසු භාපෙන බ්බමෙව අනොසි තසමා එස ආරච්චිරියා නං අ ගෙනානම ජානො,, යනුවෙන් දක්වන ලදී මේසොණසථවිරතෙම වනාහි යවගිය දවස පියුමතුරානම් බුදුන්ගේ කාලයෙහි සිටුකුල යන උපත්තේය සිටුකුලනම් සාමාන්‍යයෙන්ම ධනසෙන් අග්‍රකුල වේ ඔහුගේ ශ්‍රීවහිතෘ වන බැවින් සිඛිවසිකුමාරයයි නම් කලාහ තරුණ වයසට පැමිණි හෙතෙම එක්දවසක් බණ ඇසීම පිණිස විහාරයට ගොස් පිරිස්කෙළවර සිට ධර්මය අසන්නේ පටන්ගත් වියතී ඇති හිඤ්ඤන් අතුරෙන් මෙතෙම අග්‍රයයි එක්හිඤ්ඤවක් අග තනතු රෙහි තබන බුදුන් දැක සිතනුයේ මාවිසින්ද අනාගත කාලයෙහි මෙබදුබුච්චෙකු ශද්‍යවන්ට වටනේයයි දෙශනාව ඝාතයෙහි දසබල ධාරීන්වහන්සේට ආරාධනා කොට සන්දවසක් මුළුල්ලෙහි මහදන් පවත්වා ආරබ්ධවියතී ඇත්තවුන් අතුරෙන් අග්‍රකෙනෙක්වෙමිවායි ප්‍රතිධිකෙලේය ශාඤ්ඤාත් වහන්සේ ඔහුගේ ප්‍රාභීතාව සමාධිවන බව සඵඤ්ඤාඤාතයෙන් දැක මතු අනාගත කාලයෙහි ගෞතම

නම් බුදුකෙනෙක් පහල වෙයි නොප එකල්හි ආරඛවියනී ඇත් තවුන් අතුරෙන් හෙවත් විසතියක හිඤ්ඤාත් අතුරෙන් අග්‍රකෙනෙ ක් වන්තේයයි විවරණදී හෙවත් ඒබව ප්‍රකාශකොට විභාරයට වැඩිසේක එ සිරිවසිඨතෙමේද ජීවිතාන්තය දක්වා කුසල්කොට එසින් මුතව දෙවිමිනිස් දෙගතිගෙහි සැරිසරමින් කල්පලක්‍ෂයක් ගෙවා මෙකපබුදු වූ කසුප් බුදුන් පිරිනිවිකල අපබුදුන් නුපත් කල්හි බරණැස කුලගෘහයක ප්‍රතිසංක්‍රමණය කෙළේය. තරුණ වයසට පැමිණි ගෙනෙම තමන්ගේ යහළුවන් හා සමග එක්තරා දිනක ගඟාවෙක්හි ජලත්‍රිඛාව කෙරෙහි ඉක්බිති එසමගෙහි ජරපත් සිවුරු පෙරවු එක් පසේ බුදුකෙනෙක් බරණැස ආශ්‍රයකොට පවත් නා නදී තීරයක ආශ්‍රමයක්කොට වස්ඵල භෞත්තෙමිසි සිතා දියෙන් මතු වී යන දඹුභා වැල්ද අදිමින් සිටියේවෙයි මේ සිරිවසිඨකුමාර තෙමේද යහළුවන් සමගම උන්වහන්සේගෙන පැමිණ අභිවාදනය කොට එකත්පසෙක සිටියේ ස්වාමිනි කුමක්කරන්තෙහිදැයි විචා ලේය; කුමාරය වස්සානයඵලඞ සිටිකල්හි ප්‍රවාච්ඡනයන් විසින් වස්වසනතැනක් ලබන්ට වටනේයයි වදාලසේක; ස්වාමිනි අද මේ එකදවසක් ආයතීතෙමේ යම් ඒ ක්‍රමයකින් බලාපොරොත්තුවන සේක්වා යෙට වූකලිආයතීයත්වහන්සේට වස්විසීමට ස්වානයක් කරවා දෙන්නෙමිසි කීයේය, පසේබුදුරජානන්වහන්සේ ඒ කුමා රයාහරිම සංග්‍රහකරන්නෙමිසි සිතා වැඩි බැවින් තුණ්ණම් ගාව යෙන් ඉවසුසේක; ඒ කුමාරතෙමේද උන්වහන්සේගේ අධිවාස නය දැන සියගෙට පැමිණියේය දෙවෙනි දවසෙහි සත්කාරසම් මානාදියසලයා පසේබුදුන් වඩනාමග බලමින් සිටියේය; පසේබු දුහු අදකොතැන්හි හිඤ්ඤාමුඛදොහෝයි ආවජිනා කරණාසේක් අසවල් තන්හියයි දැන ඔහුගේ ගෘහවාරයටම වැටිසේක; කුමාර තෙමේ පසේබුදුන් දැක මොතවට ප්‍රිතිවෙමින් පාත්‍රය රුගෙණ හි ඤාව පිළිගත්වා ස්වාමිනි මෙ වස්කාලය මුළුල්ලෙහි අපගෙදර ටම වඩිනුමැනවයි ප්‍රතිඤ්ඤාණයකොට පසේබුදුන් දන්වලද වැඩිකල්හි තමන්ගේ යහළුවන් සමග ගොස් එකදවසකින්ම පසේ බුදුන්ට විසීමට පන්සලද සක්මන්මඵවද දිවාස්වානයද රාත්‍රිස්වා නයද කරවා පිළිගැන්වීය; පන්සලට ප්‍රවිස්ථවන කල්හි උන්වහන් ගේ පාදයන්හි මඩනොලැගේවායි ලක්‍ෂයක්වටිතා තමන්සතු රක් තකම්බල පොරෝනය නිල්තණපත් ඇතිවීමෙහිඅතුරා ඊපිට වඩින පසේබුදුන්ගේ ශරීරප්‍රභාව කම්බලවණිණයසමග එකගදූහු බැව් දැක අභිප්‍රසන්නවූයේම මෙසේ කීයේය; මාවිසින් පුදකල මේ රකතවණිණකම්බලය හුඹවහන්සේ විසින් ආක්‍රමනය කලිකල්හි

යම්සේ ඉතාමහත්ප්‍රභා සම්පන්න භාවයෙන් බබලයිද එපරිද්දෙන් ම උපනුපත්තන්හි මාගේ පාද වණිණියන් බඳුද මල්වැනිවේවා සසභියද සියක්වර පෙළු කප්පාසික පටල සසභියක් ගදුඡවේවා හෙවත් සියක්වර පොලා සියුම්කරණලද කපු පුළුන්ව බඳු සසභිය ඇතිවේවායි ප්‍රාණිනා කැබිය ඒ කුමාරතෙමේ තුන්මසක් පසේ බුදුන්ව උපසථාන කොට වස්පවාරණය කලකල්හි තුන්සිවුරු පූජාකෙළිය පිරිපුන් පාසිවුරුඇති පසේබුදුරජතෙමේ ගනිමා දන පව්වටමවැඩිසේක ඒකුලපුත්‍රතෙමේ දෙවිමිනිපුන් අතර ආරිසරමින් අවුත් අපබුදුන්ගේ කාලයෙහි වමපානගරවාසී උසභ නම් සිටුගෙයි ප්‍රතිසකිත්‍රහණය කෙළේය ඔහුපි මුසිදගන්ධැන් පවන් සිටුකුලයට නොයෙක් දහස්ගණන් සතුටුපවුරු පැමිණෙත් උපන්දවයෙහි සියළුනගරය එකලාව සත්කාරසම්මානඇතිවය ඉක්බිති ඕහට නම්තබ්‍ර දවසෙහි මව්පිය දෙදෙන සිටන්නාහු අපගේ පුත්‍රතෙමේ තමන්ට සුදුසු නාමය රැගෙනම ආයේය රත් රත්රසධාරා ඉසිනලද්දක් මෙන් ඔහුගේ ශරීරය සම්බකු සිවිය ඇතිවූබැවින් සොණ කුමාරයයි ඕහට නාමය කලාහ ඉක්බිති කිරි මව්වරු සැවදෙනෙක් පමුණුවා ඔහු දිව්‍යකුමාරයෙක්මෙන් සැප සේ වසිනය කලාහ තවදඔහුගේ ආධාරවිධානයකරන්නෝ සැව කිරියක් පමණතැන වපුරා ත්‍රිවිධවූ ජලයෙන් පෝෂණයකෙරෙති සෙහිත්‍රයට වදනාවූ උදකමාතෘකාවන්හි හෙවත් දියඇලවල කිරි දියහා සුවදදිය සම්බන්ධනොයෙක් දහස්ගණන් සැලිඉසින් ඒ හැල්කිරිවදිනාකාලයෙහි ගිරව් ආදීන්ගේ ඉඳුල වලක්නාපිණිසද වි කැබිසම්බකු සිව්මැලිභාවයපිණිසද පරියත්ත පරිඤ්ඡපයකොට අතරතුර කනුහිටුවා මත්තෙහි දඹුදමා කලාල්වලින් වසාහාත් පසතිරයක් වටකොට සියළුදිසාවන් සම්බකු කොන්වල ආරක්ෂා ගන්වන් හෙවත් මුරකරවන් ශෂ්‍යය පැසි කපාගත්කල්හි වි බහාලු කොටු සිව්දැගදීන් සුවදගල්වා මතුමතුන්සුවදකවන් නොයෙක් දහස්ගණන් මනුෂ්‍යයෝ කෙතට බැස හැල්කරල් නැට්වලින් කපාගෙන මිටිමිටිකොට රැහැන්වලින් බැඳ වියලවන් ඉන්පසු කෝඡපයසම්බකු යටතටවූවෙහි සුවදඅතුරා ඊමතුහැල්මිටි අතුරන් ඒ මිටිදෙකක් දෙකක් අතර අවකාසතැන්හි දෙවෙනි තට්ටුවදැයි මෙසේ පිරෙනතුරු හැල්මිටි අතුරා කොටුව පුරවා දෙර වසන් නැවත අවුරුදු තුනක් ගියකල්හි කොටුව විවෘත කෙරෙත් විවෘත කලකල්හි මුළුතගරය සුවද ගල්වනලද්දක් මෙන් වෙයි හැල්කොටු කලි ධුන්තකයෝ වි පොතු විකුණගණිත් කුඩු සුළුඋප සථායකයෝ ලබන් මොහොල් හැටෙනලදකල්හි විසිවෙන හැල් සහල් රැස්කොට ගණිත් ඔවුහුරන්හි පැයක බහා සියක්වර පෙරා

ගත් ඒ සහල්පාසී උතුරණලද දැපිඩුරසයෙක්හි එකවරක් බහා
 උඩරණයකොටගනීත්, රසයෙන් මිදුම්දු කැන් දැසමත් පුෂ්පයදම
 වෙයි ඒ බොජුන රත්තලියක බහා ඉදවතලද නිරුදක මධුපා
 යාසයෙන් පිරු රත්තලිය දොහාත් මුදුනෙහි කොටගෙනගෙය්
 සිටුපුත්‍රයාගේ ඉදිරියෙහි තබන් හෙනෙම තමහට යැපෙන පමණ
 වලද සුවදකැවු ජලයෙන් මුවසෙස්ද අත්පා ධෝවනය කෙරෙයි
 ඉක්බිති සේද අත්පා ඇති මහට අනේකප්‍රකාර මුඛාවාස එලවා
 තබන් ඔහු පා තබන ස්ථානයෙහි උත්තම නියදින් කල විසිතුරු
 ආස්තරණ අතුරන් ඔහුගේ හස්ත පාද තලයෝ බදුවද පුෂ්පව
 ණ්ණ ඇතිවෙන් සියක්වර පෙළ කපු පුළුනකමෙන් මනාසමීය
 ඇත්තේවෙයි පාදතලයන්හි මාණික්‍යකුණකලාවතීවණීවැනි වණිණ
 ඇති ලොම්හට ගන්තාග හෙනෙම කිසියම් කෙනෙකුට කිසි දුන
 ගනුව තොප බිම පාගන්තෙමිසි යන්ත පමණක් කියයි මධ්‍යම
 වයසට පැමිණි මහට සෘතුත්‍රයට සුදුසු ප්‍රාසාදකුනක් කරවා
 නාවකසත්‍රින් ලවා උවවැන්කලාග මහත් සම්පත් අනුභවකරන්
 නාවු හෙනෙම දෙවියෙක් මෙන් වාසය කෙරෙයි අපබුදුරජානන්
 වහන්සේ සමීඤ්ඤාඤානයට පැමිණ පවත්වනලද උතුම්ධම්මකුය ඇ
 තිව රජගහ නුවරනිසා වැඩවාසය කරණකල්හි ඔහුගේ පාදලෝම
 දර්ශනය පිණිස මගධරජුවිසින් කැඳවා අසුදහසක් ගම්මුත්සමග
 ශාසනාන් වහන්සේගේ සම්පයට යවනලද්දේ බුදුන්ගෙන් බණ
 අසා ලබනලද ශ්‍රඩාඇති ඒ සෝණ කුමාරනෙමේ ශාසනාන්වහන්
 සේගෙන් ප්‍රවෘජ්ජාව ඉල්විය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මව්
 පියන්විසින් අනුදන්නාලද්දෙහිදැයි ඔහු විවාරා අනුනොදන්නා
 ලද බැව්අසා එමිබා සොණකුමාරය මව්පියන්විසින් අනුනොදන්
 නාලද පුෂ්පකු තථාගතයන් වහන්සේලා පැවිදිනොකරත්යයි ප්‍රති
 සෂ්පකලසේක හෙනෙමේන් භාග්‍යවතුන් වහන්ස ඒ යහපතැයි
 තථාගතයන් වහන්සේගේ වචනය මස්තකයෙන් පිළිගෙන මව්
 පියන් සම්පයට ගොස් කැමතිකරවා ගෙන ගෙවත් අවසර ලබා
 ගෙන ශාසනාන් වහන්සේ සම්පයට පැමිණිපසු එක්හිසුමක්
 ලග පැවිදිකරවිය මේ මෙහි සංඝෝප ප්‍රවෘතීතියයි විස්තරවශයෙන්
 පාලියෙහි ආර්යෝමැයි ප්‍රවෘජ්ජාවහා උපසම්පදාව ලැබ ඔහු රජගහ
 නුවර වාසයකරද්දී බොහෝ නැගෝහා සහලේනැගෝද සඤ්ජිම
 සමුභාකතයෝද සත්කාර සම්මාන ගණනේන් රූපනිෂ්පතනියෙහි
 ගුණකථනය කෙරෙන් අත්‍යවු බොහෝදෙනාද ඔහු දැකීමට පැමි
 ණෙහි සභිවරතෙමේන් මෙසේ සිතුයේය මාගේ සම්පයට බොහෝ
 දෙනාපැමිණෙන් කමටහනකගෝ විදර්ශනාවකගෝ කටයුතු කෙ
 සේනම් කලිගැක්කෙමිද එබැවින් මම බුදුන්ගේ සම්පයෙහිදී කම

වහන් ඉගෙනගෙන සිතවනනම් සොහොන්හුමියට හොස් ශ්‍රමණ
 ධර්ම කරන්තෙමිනම් ඉතායෙනෙක එහිවනාහි සොහොනගයි
 පිළිකුල්කොට බොහෝදෙනා නොපැමිණෙන්නාහ එසේ ඇති
 කල්හි මාගේ කම්සාන කාර්යය මුදුන්පත්වන්නේයයි ශාසනාන්-
 වහන්සේ සම්පයෙහිදී කමටහන් කියවාගෙන සිතවනගටගොස්
 මහණ දම්පුරන්ට පටන්ගත්සේක එසේ ශ්‍රමණ ධර්ම පුරණය කරන්
 නාවූ හෙනෙමේද මාගේ ශරීරය අතිසයින්ම සිව්මැලිය සැප
 යකින්ම සැපයක් ලබන්ට නොහැකිවේ කය වෙහෙසවාද මහණ
 දම්පුරන්වටවනේයයි සිතුයේය එතැන්පටන් ස්වාභවබික්‍රමණ දෙක
 පමණක් වියඝීඛිසානකොට පටන්කෙළේය හෙවත් සතර සමස
 ක්ප්‍රධාන වියඝීයෙහි යුක්තවිය ඒ සොණතෙරුන්ගේ සිව්මැලි
 පාදතලයන්හි භාත්පසින් බිබිලිනැගී පිපිරිගියාහ සක්මන්මඵව
 එකම මල්ගොඩක්විය එසේ සක්මන්කිරීමට නොහැකිකල්හි දනව
 ලින් හා අත්වලින්ද උත්සාහනොව සක්මනට පටන්ගත්තේය මෙ
 සේ අත්පා ආදී අවයවයන් නොසලකා ඉතාදැඩිවියයඝීකෙළේවී න
 මුත් ඤාණොභාසමාත්‍රයකුදු උපදවාගන්ට නොහැකිවූයේ මෙසේ සි
 තිය ඉදින් වියඝීරමගයෙහි නියුක්ත අතිකෙකු වන්නේනම් හෙනෙ
 මේත් මාවැන්නෙක් වන්නේය මමවූකලි මෙසේ වියඝීයකරමිනුත්
 මාගීයක්හෝ එලයක්හෝ උපදවන්ට නොහැකිවී ම ඊටහෙතෙමි
 ඒකාත්තයන් මම උද්ඝටිතඥයෙකුදු නොවෙමි විපරිතඥයෙකුදු
 නොවෙමි ඥෙයපුද්ගලයෙකුදු නොවෙමි මෙකී ඊදෙනාගැර පද
 පරමයෙක්ම වෙමි ප්‍රවෘජ්ජාවෙන් මට කවරප්‍රයෝජනයක්ද සිවිරු
 ගැර ගියහොත් කාමයන්ද සේවනයකලහැකිය පින්කම්ද කම
 හැකියයි මෙසේසිතිය එසමයෙහි සතරාමර ලෝකදිවාකරවූ
 සමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ එම සෝණතෙරනුවන්ගේ කල්
 පතාව දනවදරා සවස්වේලෙහි දහස්ගණන් හිඤ්ඤ සමුහයාවිසින්
 පිරිවරණලදුව එහි වැඩමවා ලෙසින් ස්ඵර්ණකරණලද වංක්‍රමණ ස්වා
 කය දක විතාවාදයෙන් අවවාදකොට වියඝීසමඵයෙහි යෙදීමට
 සුදුසු කම්සානයෙක් වදරා ගිජුකුඵපව්වටම වැඩිසේකි. සෝණ
 සම්මිරතෙමේද දසබලධාරීන්වහන්සේගේ හමුවෙන් අවවාද ලබා
 නොබෝකලකින්ම රහත්ඵලයෙහි පිහිටිසේක වියඝීඛික පුද්ගල
 යන් අතුරෙන් මෙතෙම අග්‍රකෙනෙකි නමුත් අධිකවියඝීය හේතු
 කොටගෙන මාගීඵලාදියක් උපදවන්ට නොහැකිවිය විශෙෂවය
 යෙන් වනාහි මේ ධර්මවිය සමෙබ්බාධාරිග විෂයෙහි ශ්‍රධා ප්‍රඥ
 යනඉන්ද්‍රිය දෙදෙනාගේහා සමාධිවියෙඝීඤ්ඤදෙනාගේත් සම්භා
 වය පහසත් විසමභාවයෙහි ආදීනවහා සමභාවයෙහි ආතිතංසත්
 වදරණ අතිකඵාවාසීහු.

ලබන ලෝකික කීර්තී ප්‍රසංසාවන් ලැබිය නොහැකිවේ එබැවින්
 ගෞරවය බෝධිසත්වයාට අත්‍යවශ්‍ය වන බැවින් පුද්ගලයා විසින්
 දුෂ්ප්‍රාඥයන් දුරුකරවනු වේ. ඒ සඳහා අතීත ජාතීන්හි “දුෂ්ප්‍රාඥ
 පුද්ගල පරිවර්ජන නාම ඛණ්ඩාදී හෙදෙසු අනෙකාගේ පසුපසින්
 දුෂ්ප්‍රාඥ පුද්ගලයාට ආරක්‍ෂා පරිවර්ජන” යි දක්වා තිබේ. දුෂ්ප්‍රාඥ
 පුද්ගල පරිවර්ජන නාම නම් සකකි බාහු ආයතනාදී නව විධ
 ධර්ම විෂයෙහි බැස නොගත් විදර්ශනා ප්‍රඥාව ඇති දුෂ්ප්‍රාඥ
 යන් හාත්පසින් දුරුකිරීම ධර්ම විෂය සම්බන්ධ වීමෙන් පසුව
 හෙතෙව්. ආදීනව පසුපසට ජලිකාභිවක්‍ෂණ ආදිය මිට නිදහස්
 නයි. ආනිසංස පසුපසට පුණ්ණ සඵල වස්තු ආදිය වේ. සඤ්ඤා
 වනන පුද්ගලයෙකු වනනායනු පස්වෙනි හේතු ධර්මය වේ. ප්‍රඥාවෙන්
 පුද්ගලයෙකු වනනායනම් සමපණස් ආකාරයකින් පසුව සකකියා
 හේ ලක්ෂණ පරිග්‍රහිත වූ උදය ව්‍යය ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත පුද්ගල
 යන් සේවනය කිරීමයි ඒ බව “පසුපස වනන පුද්ගලයෙකු වනන නාම
 සමපසුපස ලක්ෂණ පරිග්‍රහිත වූ උදය ව්‍යය පසුපස සමපසුපස
 ගත පුද්ගලයෙකු වනන” යි දක්වන ලදී. සමපණස් ආකාර උදය
 ව්‍යය ප්‍රඥාව කෙසේද යත්?

“අවිජ්ජා සමුදයා රූප සමුදයො තණ්හා සමුදයා රූප සමුද
 යො අවිජ්ජා නිරොධා රූප නිරොධො තණ්හා නිරොධා රූප නිරො
 ධො කම්ම නිරොධා රූප නිරොධො ආහාර නිරොධො රූප නිරො
 ධො අවිජ්ජා සමුදයා වෙදනා සමුදයො එසස සමුදයා වෙදනා සමු
 දයො අවිජ්ජා නිරොධො වෙදනා නිරොධො තණ්හා නිරොධො වෙද
 නා නිරොධො කම්ම නිරොධො වෙදනා නිරොධො එසස නිරොධො
 වෙදනා නිරොධො අවිජ්ජා සමුදයා සඤ්ඤා සමුදයො තණ්හා සමුද
 යා සඤ්ඤා සමුදයො කම්ම සමුදයා සඤ්ඤා සමුදයො එසස සමුදයා
 සඤ්ඤා සමුදයො අවිජ්ජා නිරොධො සඤ්ඤා නිරොධො තණ්හා නිරොධො
 සඤ්ඤා නිරොධො කම්ම නිරොධො සඤ්ඤා නිරොධො එසස නිරොධො
 සඤ්ඤා නිරොධො අවිජ්ජා සමුදයා සංඛාර සමුදයො තණ්හා සමුදයො
 සංඛාර සමුදයො කම්ම සමුදයො සංඛාර සමුදයො එසස සමුදයො සංඛාර
 සමුදයො අවිජ්ජා නිරොධො සංඛාර නිරොධො තණ්හා නිරොධො
 සංඛාර නිරොධො කම්ම නිරොධො සංඛාර නිරොධො එසස නිරොධො
 සංඛාර නිරොධො අවිජ්ජා සමුදයා විඤ්ඤාණ සමුදයො තණ්හා සමුදයො
 විඤ්ඤාණ සමුදයො කම්ම සමුදයො විඤ්ඤාණ සමුදයො නාම රූප සමු
 දයා විඤ්ඤාණ සමුදයො අවිජ්ජා නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධො ත
 ඤ්හා නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධො කම්ම නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරො
 ධො නාම රූප නිරොධො විඤ්ඤාණ නිරොධො

මෙහි සංඝඤ්ඤාපභාවය සංඝකාර සමමනීනඤ්ඤාය උපන්කල්පී
 භෞතභූමික සංඝකාරයන් කෙරෙහිම උදයව්‍යය දෙක අවිද්‍යාවගේ
 රූපවිම කරණකොටගෙන රූපයාගේ පහලවීම වේ තාඡණාවගේ
 රූපවිම කරණකොටගෙන රූපයාගේ පහලවීම වේ හවගාමි කම්
 යන්ගේ රූපවිම කරණකොටගෙන රූපයාගේ පහලවීම වේ ආභා
 රයාගේ රූපවිම කරණකොටගෙන රූපයාගේ පහලවීම වේ යයිද
 ප්‍රත්‍යපරාමිතිය නොකොට හුදෙක් රූපස්ඛකියාගේ පහලවීම්
 ස්වභාවය දක්නේද රූපස්ඛකියාගේ උදය දක්නේයි එසේම අවි
 ද්‍යාවගේ නිරොධය කරණකොටගෙන රූපයාගේ නොපැවැත්ම
 වූ නිරොධය වේ තාඡණා නිරොධයෙන් රූපනිරොධයවේ කමිති
 රොධයෙන් රූපනිරොධයවේ ආභාරනිරොධයෙන් රූපනිරොධය
 වේ යයිද ප්‍රත්‍යයවශයෙන් නොගෙන හුදෙක් රූපස්ඛකියාගේ විප
 රිතාම ලක්ෂණය දක්නේද රූපස්ඛකියාගේ ව්‍යය දක්නේයි මෙ
 සේ රූපස්ඛකියෙහිද අවශ්‍යවෙදනා සංඤ්ඤා සංඝකාර යන ස්කන්ධ
 ත්‍රයෙහි සතරවන ආභාර ප්‍රත්‍යය හැර එසසසමුදයා වෙදනාසමු
 දයොඵසසනිරොධා වෙදනානිරොධො යනාදීන් එසසස බහාලා
 විඤ්ඤාණස්ඛකියෙහිද සතරවන ස්ඵථිප්‍රත්‍යය හැර නාමරූපසමු
 දයා විඤ්ඤාණසමුදයො නාමරූපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො
 යනුවෙන් නාමරූපය බහාලා කියනලද මේ සමපණස්ලක්ෂණයෙහි
 යථොක්ත අවිද්‍යාදී ප්‍රත්‍යයන්ගේ සන්ආභාවයෙහි රූපාදීන් විමය
 අවිද්‍යාදීප්‍රත්‍යයන්ගේ ආභාවයෙහි රූපාදීන් නොවීම යයි කියන
 ලද ප්‍රත්‍යයවශයෙන්ද ප්‍රත්‍යය පරාමර්ශනය නොකොට නිජීනිල
 ක්ෂණ මාත්‍ර විපරිතාම ලක්ෂණමාත්‍ර වශයෙන් දක්නා හෙයින් ලක්ෂ
 ණවශයෙන්දයි එකී එකී ස්ඛකියෙහි ප්‍රත්‍යයවශයෙන් සතරක
 ලක්ෂණවශයෙන් එකෙකැයි පම පම ප්‍රකාරවූ උදයද පම පමප්‍රකාර
 වූව්‍යයදයි දස දස උදයව්‍යයද දර්ශණවශයෙන් සමපණස් ආකාර
 කීර්ග උදයව්‍යයානුපසානාඤ්ඤාණයයි හෙවත් උදයව්‍යය ප්‍රඥවයිමෙ
 වූ ප්‍රඥවන්ත පුද්ගලසෙවනයට ධම්මිවය සමොධාධ්‍යවය හෙතුවේ
 ගම්භිරඤ්ඤාණවරියපව්වවෙකකතා නම් “ගම්භිරෙසු බකාදිසු පව
 තතාය ගම්භිරපඤ්ඤාය පහෙද පව්වවෙකකතා,,යි ජේන බැවින්
 ගැඹුරු වූ ස්ඛකාදිධම්මන් කෙරෙහි පැවති ගැඹුරුප්‍රඥාගේ ප්‍ර
 හෙද ප්‍රත්‍යවෙකා කිරීමයි ගම්භිරෙසු බකාදිසු පවතතාඤ්ඤාණං,ග
 ම්භිරඤ්ඤාණං,වරියසංඛාතෙන පහෙදෙන පව්වවෙකකණං-වරියපව්ව
 වෙකකණං,ගම්භිරඤ්ඤාණං-වරියපව්වවෙකකතාඉති; ගම්භිරඤ්ඤානව
 රිය පව්වවෙකකතා, ගැඹුරු ස්ඛකාදීන් කෙරෙහි ගැඹුරුවශයෙන්
 පැවති ප්‍රඥාගේ ප්‍රහෙද මේ මේ ආකාරයයි. වෙන්වෙන් කොටමෙ
 හෙති කිරීම ගම්භිරඤ්ඤාණවරිය ප්‍රත්‍යවෙකාවයි මෙහිප්‍රකාශකල

ගම්භීරඤ්ඤානම් සොලොස්ප්‍රඥවන්ට අයිති ගම්භීර ප්‍රඥවයි “පඤ්ඤාපටිලාහො පඤ්ඤාච්චි පඤ්ඤාවෙපුලලං මහාපඤ්ඤානාපුච්චපඤ්ඤානා විපුලපඤ්ඤානා ගම්භීරපඤ්ඤානා අනාමනතපඤ්ඤානා භූරිපඤ්ඤානා පඤ්ඤාබාහුලලං සීඝ්‍රපඤ්ඤානා ලහුපඤ්ඤානා ජවනපඤ්ඤානා තික්ඛිපඤ්ඤානා නිබ්බධිකපඤ්ඤානා, යනු සොබ්‍රහ්මාකාරවූ ප්‍රඥාත්‍රයේ සංඥමාත්‍රයවේ මෙහි විභාර විභාගය මනොරථපුරණී එකක නිපාතයෙන් ද නගනසුයයි. යථොක්තසොලොස් ආකාරප්‍රඥවන්ට අනන්‍යතාවක් වනුයේ ආකාරවශයෙන් පාදයට හේතු වූ ගම්භීරඤ්ඤාසංඛ්‍යාත ගම්භීරප්‍රඥව “කතමා ගම්භීරපඤ්ඤාගම්භීරෙසු බ්‍රහ්මසුඤ්ඤාං පවනතනිති-ගම්භීරපඤ්ඤා පුච්චපඤ්ඤායදිසො විජ්ඣාමො ගම්භීරෙ පරමෙහි නිබ්බානෙඤ්ඤාං පවනතනිති-ගම්භීරපඤ්ඤා, යනාදිවශයෙන් දක්වනලදී ගැඹුරු වූ ස්වකී ගැඹුරු වූ ධාතු ගැඹුරු වූ ආයතන ගැඹුරු වූ සීල ගැඹුරු වූ සමාධි ගැඹුරු වූ ප්‍රඥා නාදිධර්මයන් කෙරෙහි පැවතිඤ්ඤායාගේ ප්‍රභේද උපායමනස්කාරවශයෙන් සැලකීමත් ධර්මවිවය සම්බෝධිතභවයාගේ ඉපදීමට හේතුවක්වේ, නදබිමුහතනා නම් ධර්මවිවය සම්බෝධිතභවයාගේ උත්පාදයට හේතුවූ හත්වෙනි කාරණයයි “නදබිමුහතනා කාම ධාත නිසජ්ජාදිසු ධර්මවිවය සම්බෝධිතභවයාගේ මුඛානන්ධං නිනන පොතපඤ්ඤා විතනතා” යන නිදර්ශන දී ඒ ඒ ඉරියව් පවත්වන අවස්ථාවලදී ධර්මවිවය සම්බෝධිතභව සමුච්චාපනය පිණිස අධිමුහතන වූ නමන වූ ප්‍රනමන වූ හෙවත් ගැරුණු වූ ප්‍රශ්න වූ හෙවත් ප්‍රපාතයක් මෙන් අධොගත වූ විතන සවහාවය නදබිමුහතනා නිනන අදහසයි. අධිගමාහිලාභී යොගාවචර පුද්ගලයෙමේ පරිපුර්ණබහුලකාය වසනු විසදහාවකරණය ආදී සප්තධර්මයන් කරණකොටසෙණ ධර්මවිවය සම්බෝධිතභවය සමුච්චාපනය ඉතාම ඵල ධුරකොටසෙණ අභිනිවේසයට එලඹ පිලිවෙලින් අභිනිවේසය ලබන්නේ වෙයි. අභිනිවේසයෙන් පිහිටි සද්ධමුහතන මනෝරථය මුදුන් පත්වූයේ වෙයි. හෙවත් උතුම් නිවේසයට පැමිණ කෙලෙස් සංසිදුවාගත් පුද්ගලයාවේ.

ඉක්බිති විශ්වයසම්බෝධිතභවයෙහි හේතු දක්වන අභිකථා වාරිසු “එකාදසධර්මා විරිය සම්බෝධිතභවය උපපාදය සංවහන නති අපායනය පව්වෙකඛණතා ආනිසංස දසාචිතා ගමනවිපී පව්වෙකඛණතා පිණ්ඩපාතා පමායනතා දායජ්ජමහනත පව්වෙකඛණතා සජ්ජමහනත පව්වෙකඛණතා ජාතිමහනත පව්වෙකඛණතා සමුහමාරී මහනත පව්වෙකඛණතා කුසිතපුඤ්ඤා පරිවජ්ජනතා ආරච්චිරිය පුඤ්ඤාලයෙවනතා නදබිමුහතනා” නි යනාදින් දක්වනලදහ. විරතාවතො විධිනා ඊර්ථිතඛණතොව විරියං විර

භාවයෙන්ද විධිවිධ පරිද්දෙන් කියයුතුවන ඇති හෙයින්ද හො
 හොත් තත් තත් කම්විෂයෙහිදී දක්නවුන් කම්පා කවයුතු සා
 භාව ඇතිහෙයින්ද වියනීනම්වේ. මෙහිදී “අනුපාතනානං අකු
 සලානං ධම්මානං අනුපාදය ඡන්දං ජනෙති විරියං ආරභති”
 යනාදීන් දක්වන සතරසමස්ත් ප්‍රධානවිෂයම ගනුලැබේ. එබඳු
 සාභාවය ඇති වියනීමගෙන් මාගීඥනාවබෝධයට සහපත් අභි
 යක්වේ. ඒ වියනීමෙබෝධය සමුදායනම පිණිස දක්වනලද එක
 දස ධර්මයන් අතුරෙන් අපායභය පව්වවෙකබ්‍රහ්මණා යනු පලමු
 වැනි කාරණයයි “අයසංඛාතසුඛතො අපගතො ඉති=අපායො භා
 යති එතායාති-භයං, අපායසමා-ජානං භයං අපායභයං, අපාය
 භයං දුක්ඛතො උපාය මනකතාරතො අවෙකතො අපායභය
 පව්වවෙකබ්‍රහ්මණා, යනුහෙයින් අයසංඛාතසුඛතො පහවූ හෙයින්
 අපායනම් මේ කරනකොටගෙන භියවේ යන අතීයෙන් භය
 නම් අපායෙන් ජානවූභය අපායභයනම් ඒ අපායභය දුක්වස
 යෙන් උපායමනස්කාර වෘත්තෙන් සලකා බැලීම අපායභය ප්‍රත්‍ය
 වේක්ෂාවයි, වියනීමෙබෝධය උපදවන පුද්ගලයා අපායාදී
 භය ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකිරීමෙන්ද එය උපදවනහෙයින් ඒ බව “තත්
 තීරයෙසු පඤ්චවිධ බ්‍රහ්මණ කරණතො පඨාය මහාදුක්ඛං අනු
 භවතකාලෙපි තීරවජානගොනියං ජාලකම්පකුම්භාදීති ගතිතකා
 ලෙපි පාජනකණ්ඩකාදීපපකාරතුන්තසස පන සකච චහතාදී කා
 ලෙපි පෙතති විසයෙ අනෙකානිපි වසසගහසාති එකං බුඛිනත
 රමපි බුපපිපාසාති ආතරිභුතකාලෙපි කාලකඤ්ජකඅසුරෙසු ගති
 හත් අසිතිහත්පමානෙන අභිවච්චමනෙනනෙව අතතභාවෙන
 වාතාතපාදී දුක්ඛානුභවතකාලෙපි නගකකා විරියසමෙබෝධක
 භිං උපපාදෙතුං අයමෙව හෙ හිකඛුකාලොති එවං අපායභයං
 පව්වවෙකබ්‍රහ්මණසාපි විරියසමෙබෝධකා උපපජ්ජති” මෙහි
 භාවය ඒ නරකයෙහිදී තතතං අයොබ්ලං හත් හමෙනති
 යනාදීන් දක්වන පඤ්චවිධ වධබ්‍රහ්මණයන් කරන තැන්පවන්
 මගත්වූ දුක් අනුභවකරනකල්හිදී තීරයන්ගොනියෙහි උපන්
 කල්හි දුල් දුම්මි කෙමං ඇවවිම් ආදියෙන් අසුකරගත් කාලයෙහිදී
 ඇනණවිපිආදියෙන් ප්‍රහාරදෙද්දීම ගැල්ආදිය උසුලනකල්හිදී
 ප්‍රහලෝකයෙහි ඉපිද නොයෙක් අවුරුදුදහස්ගනන්ද බුඛිත්ත
 රයක් මුළුල්ලෙහිදී සාපිපාසාදෙකින් රොගාභිභුත කාලයෙහිදී
 ගෙවත් පෙලෙන කල්හිදී අසුරවිෂයෙහිත් කාලකඤ්ජක අසුරලො
 චඉපද ගැවරියත් අසුරියත් ප්‍රමාණ අවිචම් මාත්‍රවූ ආත්මභාව
 යෙන් යුක්තව අවසුලංආදීන් හෙතුකොටගෙන දුක්අනුභවකර

ණ කල්හිද වියඝ්ඛිතෝධ්‍යවිග්‍රහය උපදවන්ව නොහැකිවේමය එබැවින් මහණනොපව මෙම අවවාද කරගනුයි මෙපරිද්දෙන් කරක තිරියන් ප්‍රභ අසුරනිකා යයි කියනලද සතරඅපාදක නුවනින් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාකරන් නාහවද වියඝ්ඛිතෝධ්‍යවිග්‍රහය උපදීමය හෙවත් සතරමාගීඥනාවබෝධයෙන් නිවන්ලැබීමය. “ආනිසංසදසාච්ඡි නායනු දෙවැනි අගයයි කරණලද කුසලකමියෙහි ආනිසංස දක්නා සවභාවය යමෙකුට විනම් හෙද වියඝ්ඛිතෝධ්‍යාදිගාත් පාදයට හේතුධර්මයක්වේ, එහෙයින් කීහ” නසකකා කුසිතෙන නව ලොකුත්තරධම්මාලභුං ආරච්චිරියෙනෙව සකකා අයමානිසංසො විරියසානි එවං ආනිසංසදසාච්ඡිනොපි විරිය සමොප්පාදිතො උපපජ්ජති” කුසිතවුවානුච්ඡින නවලෝකෝත්තරධර්මයෝ ලබන්ට නොහැක්කාහ අරච්චිරියඝ්ඛිතෝධ්‍යවිග්‍රහයෙන් නිවන්ලැබීමය හෙවත් ලැබියයුතු වේ වියඝ්ඛියෙන් යුක්ත පුද්ගලයාවිසින් ලැබියයුතු ආනිසංසය මෙබඳුයයි කියා එහි ආනිසංස දක්නාසුඵවුවානුච්ඡිනද යථොක්ත බෝධ්‍යවිග්‍රහ ධර්මය උපදවා මාගීපටිපාටියෙන් අභිනිය ලබන්නේය කුසිතවුච්ඡුට හෙවත් ලාමකවියඝ්ඛිතෝධ්‍යවිග්‍රහයට බෝධ්‍යවිග්‍රහධර්ම වැඩිම තබා නිසියේ දරකැඩීමවත් කරන්ට බැරිවීමෙන් පරිහානියටපැමිණෙන බැව් මතු දක්වන වරණජාතකයෙන් පෙණේ යටතිය දවස ගකුරරට තක්සලානුවර දිසාපාමොක් ආ වාරිවු අපමහබෝසනානන් සම්පයෙහි සිල්පලගන්නාවු පන්සිය යක් පමණ මාණවකයෝ එක්දවසක් දර ගෙණෙනපිණිස වලට ගොස් දරකඩන්නානු ඔවුන් අතුරෙන් එක්කුසිතමාගීඥකයෙක් කොල වගුල මහන්වු එනුවරණ ගසක් දක මලදරගසෙකැයි සිතා මදක් මෙහි නිදඉද පසුව ගසටතැගී දරකඩාගෙණ ගෙමිසි සිතා උතුරුයඵව අතුට වැදගෙව නාසා හඬවහඬවා නිදන්ටවන සෙසුමා ණවකයෝ දරකඩාගෙණ මිටිබැඳගෙණ යන්නානු නිදන්නාවු මා ණවකයා දක පිටිපත්ලෙන් ගසා පුබුදවාගියානුය ඒ කුසිතයා නැ ගිසිට ඇයනිදිපිසපිස නිදිමතනොයාදීම එනුවරණගසට තැගී අත් තක් අල්වාගෙණ නමාදිසාවට ඇදබිඳිනේ බිඳිනැගිඅතුකෙලව රින් තමාගේ ඇය සිල්කොටගෙණ එක්අතකින් ඇසවසා එක්අත කින් නොමල දරකඩා මිටියක් බැඳ ඔසවාගෙණ ගොස් මාණවක යන්විසින් එලවනලද දරම්චිමත්තෙහි එඵයේය. එදවස්ම දනව ගමෙක මනුෂ්‍යයෝ බමුණන්ලවායාත්තිකරවා දනුන් දක්‍ෂිණාවක් දෙමිගයි ආචාරීන් පැවරුය එකල්හි ආචාරිත්‍රමාණවකයන්ට කියන් නානු දරුවෙහි සෙව එක්ගමෙකට යායුතුය එසේහෙයින් තෙපි තීරාගාරම යන්ට අසමච්ඡිය උදැසනම කැඳපිතවා අනුගමකොට

තොප ලබනකොටසත් අපට පැමිණිකොටසත් එක්කොට හැරගෙන එවයි කියේය. එබස්ඇසු මාණවකයෝ කැඳපිසිනුපිණිස කෙල්ල පුබුදුවා නගාසිටුවා වහා අපට කැඳපිසවස් කීවාහුය. ඒ කෙල්ල කැඳපිසිනුපිණිස දරගණිමිසි දරනොඩ මත්තෙහි තුබූ අමුඵනුවරණ දඬුගෙණ ගින්නේලා පිඹින්නීතිදල්වාගනනොහී ගිරුනැගුය මාණවකයෝ

ඉතා දවල්ගියේය දැන්යන්ට නොපිලිවනැයි කියා ආචාරීන් සමීපයට ගියෝය. ඒ දැක දරුවෙකි, කුමක්නිසා නොගියෝදැයි විචාලෝය. එසේය ආචාරීන්වහන්ස නොගියමිහසි කිවුය කුමනකාරණාවක්නිසාදැයි විචාලකල සාමිති අසවල් කුසින මාණවකයා අපහා සමග දරට ගොස් එණුවරණගසක්මුල වැදගෙව නිදපියා පසුව ගසට නැගී ඇසක් සිල්කොට ගෙණ අමු ඵනුවරණ දරඇරගෙන අපවිසින් පලමුකොටගෙණවින් එලකලද දරමත්තෙහි එළිය කැඳපිසනනැනැත්තී ඒ විසලිදරයයි යනසංඥාවෙන් ගින්නේලා පිඹින්නී ගිරුනැගෙණතුරු ගිනිමොලවාගන නුහුනිය මේ කාරණයෙන් අපගේ ගමනට බාධාවියයි කීග. මාණවකයා කලි කාරියඅඥනයන්ගේකාරියනිසා මෙබදුලාභහානියක් වියයි කියා මාණවකයන්ට මෙසේ කාරණාකීවාහුය යමිකිසිපුද්ගලයෙක් මේ පලමුකොට කලිමනාදෙය මේ පසුව කලිමනාදෙයයි පරීක්ෂානොකොට පලමුකොට කලිමනාදෙය පසුවකෙරේද, ඒ අඥනපුද්ගලතෙම අමුඵණුවරණ දරකඩාගෙණවාටු අපගේ මේ මාණවකයාමෙන් පසුවාත් තාපයට පැමිණ සොකකොට ගබන්තේයයි මෙසේ මහබෝසතානෝ අතවැස්සන්ට මේ කාරණය කියා දුනාදී පින්කමිකොට ජීවිතාවසානයෙහි කම්මුපරිද්දෙන් මියපරලොවගියෝය එබැවින් පින්වත් සන්පුරුෂයෙහි මේමාණවකයාමෙන් කුසින නොව එසේකුසිනවූ සෙසුජනයන් සෙවනය නොකොට කුසිනභාවයෙන් තොරවීමෙහි අනුසස්දක විෂ්ඨසමෝධිබ්බතිය වඩා සෝවාන් සකාදගාමි අනාගාමිඅභිත් යන සතරමාගීයහා එලයක් නිමිණධමියක් යන නවලෝකෝත්තර ශ්‍රිසධමාවචොධිය පිණිස උත්සාහකටයුතු ගමනවිපිසඛිඛාත යායුතු මාගීය ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකිරීමත් විෂ්ඨසමෝධිබ්බතියෙන්පාදයට හේතු වූ තුන්වැනිධමියවේ. ඒ කෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකෙරේදයත්?

“සඛ්ඛඤ්ඤාබුඞ්ඞි පච්චෙකබුඞ්ඞි මහාසාවකෙහි ගතමගෙහාව ගතනබ්බො සොච්ච නසකකා කුසිතෙන ගතතුනති එවං ගමනවිපීං පච්චෙකබ්බතනසාපි උපපජ්ජති” යනු අටුවා බැවින් අතීතානාග භවනීයමාන සත්‍යාලභ්‍රයසමිබ්බති සියළුදෙයයි මියන් දනගත් සච්චි

ඥබ්දවරයන්වහන්සේලාවිසින්ද නිළිණයකරා පැමිණී යම්මාගී
යක්වේනම් ඒමාගීයම යායුතුමාගීයවේ ඒ මාගීයද කුසිතවුටුහු
සින් පැමිණියනොහැකියයි මොස් යායුතුමාගීය උපායවනස්කාර
වශයෙන් මෙතෙතිකරත්නාහටම විසිසාමෙබාධ්‍යධ්‍යය උපදනේ
වෙයි පිණිසපාතායපවානනා,, යනුපිණිසපාතයෙන් පිදීම කුමක්
අරබයාදැයි නුවනින් ප්‍රත්‍යවෙණාකිරීමවේ. එසේ ප්‍රත්‍යවෙණාක
රේනම් හෙද විසිසාමෙබාධ්‍යධ්‍යයෙන්පාදයට හෙතුමු සතරවැනිධ
මීයවේ යොගාවචර මහණතෙමේ ඒකසේප්‍රත්‍යවෙණාකෙරේද අනී
කථාවෙයි. ඒසදහා.

“යෙතං පිණිසපාතාදිති උපසිහනති ඉමෙ තෙ මනුස්සා තෙව
ඤ්ඤානා නදසකමකරා තාපි තං නිස්සාය ජීවිස්සාමාති තෙ පණී
තාති පිණිසපාතාදිති දෙතති අඵකො අත්තනො කාරතං මහප්ප
උතං පච්චාසිංසමානා දෙනති සන්ධාරාපි අයං ඉමෙ පච්චයෙ පරි
භුජිතා කායදඛිඛිඛුලො සුඛංචිහරිස්සනිති න එවං සමපස්සතා
තුඤ්ඤං පච්චයා අනුඤ්ඤාතා අඵකො අයං ඉමෙ පරිභුඤ්ඤාමානො සම
ණධම්මං කතා වච්චදුකඛිතො මුච්චිස්සනිති තෙපච්චයා අනුඤ්ඤ
තා භො දුති නිං කුසිනො විහරන්තො න තං පිණිසපාතං අපචායි
ස්සසි ආරභිවිරියසෙසව හි පිණිසපචායනං නාම භොනිති එවං පිණි
සපාතචායනං පච්චවෙකඛුන්තස්සාපි උපපජ්ජති මහාමිත්තඤ්ඤ
ස්සවිය පිණිසපාතියනිස්සඤ්ඤාචරස්සවියව”

මෙහි භාවයනම් යම් බදුශ්‍රධාවන්තපුද්ගලයෙ තුමු නුචට පි
ණිසපාතාදීන් උපසථානකෙරෙද්ද ඒබදුමු මේ මනුෂ්‍යයො නුඹගේ
නැයෝද නොවෙත් දුශ්කම්කරුවෝදනොවෙත් නුඹනිසා ඔව්හු
ජීවිකාවකරත්තෙමුයි සිතා ප්‍රණීත පිණිසපාතාදිය දෙන්නෝද
නොවෙත් එහකුදුඋවත් තමන්විසින් කරණලද උපකාරයන්ගේ ම
හත්ඵල මහාත්සංඝභාවය මිලාපොරොත්තුදින්නානුපිණිසපාතා
දීන් උපසථානකෙරෙත් ශාස්තෘන්වහන්සේවිසිනුදු ඒ සම්බන්ධ
මෙතෙමේ මේ සිව්පසපරිභොගකොට කායදලනිභාවය බහුලවුවෙක්
ව හෙවත් කායපුෂ්ටිමත්භාවය බහුලවුයේ සැපසේවාසයකරන්නේ
ය යනමෙබදු අදහසක්සලකන්නාහු විසින් නුඹට මේ සිව්පස අ
නුඤ්ඤාකරණලදහ එසේනම්කුමක්සදහා අනුඤ්ඤාකරණලද්දහද
මෙතෙමේ යථොක්ත විචර පිණිසපාත සෙතාසන ගිලානප්‍රත්‍යය
යන සිව්පසය පරිභොග කරමින් ශ්‍රමණධම්මය පරිපුණීකොට වෘ
තදුකඛියෙන්මිදෙන්නේය යනුම සලකා ඒ ප්‍රත්‍යයෝ අනුදනවද
ලාහ ඒ නුඹ දුන් කුසිතව වාසයකරන්නේනම් ඒ පිණිසාගාරය නො
සුදන්තෙහිය ආරභිධම්මයීඅැත්තේකුලට ඒ පිණිසාගාරයෙන් පිදීම

කරන්නේ වෙන්ද මෙසේ පිණිස වෘත්තයෙන් පිදීම කුමක්සලකා කෙ
 රේදයි නුවනින් ප්‍රභවෙකොකරන්නාහටද වියහිසම්බෝධිසභිතය
 උපදින්නේවෙයි මහාමිත්‍රසභිවිර පිණිස පානියනියසසභිවිර යනඋත්
 තමයිත් වහන්සේ ශ්‍රාව මෙනි මහාමිත්‍රසභිවිරයනමේ වනාහි එක්ත
 රාකාලයක කසසකනම් ලෙනවාසයකරණසේක එකල්හි උන්ව
 හන්සේගේ ශොචුරුයමෙනි එක්තරා උපාසිකාවක් නොමෝ කෙ
 රුත්වහන්සේ පුතෙකුකොට ගෙවත් ඒ මහාමිත්‍රසභිවිරයන්වහන්
 සේ තමන්ගේ දරුවෙකුමෙන් සලකා ඉතාආදරයෙන් පොෂ්‍යයකෙ
 රෙයි ඒ උපාසිකානොමෝ එක්තරා දවසක් යම්කිසි කටයුත්තක්
 සඳහා නොගොත් පලාකඩනපිණිස ආරණ්‍යයටයන්නී තමයිතාව
 ට මෙසේකිය දියනියඅසවල්තැන පරණ්‍යහල්ද අසවල්තැන කිරිද
 අසවල්තැන ගිගෙල්ද අසවල්තැන පැණිද ඇත තිගේ සහෝදර
 වූ ආයහිමිත්‍රසභිවිරයන්වහන්සේ පිඬුපිණිස පැමිණිකල්හි බත්පිස
 කිරිගිගෙල් පැනි යනමේවා සමග දෙව තිදඅනුභවකරව මමත් ඊ
 සේපිසනලද පිඬුබතක් කැඳසමග අනුභවකෙලෙමිසි නොගොත්
 දියබතක් අනුභවකෙලෙමි එකල්හි දියනිනොමෝ කියන්නී මැනි
 යනිදවාලට කිනම්දෙයක් අනුභවකරන්නෙහිදදියනිය පලාකොල
 බහාකැවූ හලින් ඇඹුල්කැඳ පිසතබවයි කියා මව්නොමෝ ගියාය
 සභිවිරයනමේ පිඬුපිණිස යාමට සිවුරපෙරවා පාත්‍රයහණිමිත්ම ඒ
 ගබ්දය ගෙවත් මව්ගේහා දියනියගේ කථාගබ්දය අසා තමහට තෙ
 මේම මෙසේ අවවාදකෙළේය ශ්‍රමණය මහ උපාසිකානොමෝ කැඳ
 සමග පාරිවාසිකහකතය අනුභවකෙලේය. දවාලටද කුඩුහා පලා
 කොලබහාකකාරණලද ඇඹුල්කැඳ අනුභවකරන්නේය නුඹපිණිස
 පුරාණසහල්ආදීන් ආරෝවනයකරයි මෝනොමෝ නුඹනිසා කෙත්
 වත් ආහාර වස්ත්‍රාදීනිසිවක් ලබමිසි ප්‍රාණිනානොකෙරෙයි ත්‍රිවිධ
 සම්පත්තිය මැට දෙන්නට නුඹටහැකිවන්නෙහිද මේ පිණිසාහාරය
 නුඹවිසින් රාගවෙෂ මොහ යනවෙයිත් යුක්තව ගන්ට නොහැක්
 කේයයි ගෙවත් සුදුසුතැනැයි කියා පාත්‍රයපසු ඉබ්බෙහි බහා සිවිර
 හි ගැට මුදු පිණිසාතය පිණිස නොගොස් ආපිට හැරී කසසකනම්
 ලෙනටම ගොස් පාත්‍රය ඇඳයටද සිවිර සිවිරදමන උන දන්වෙහිද
 තබා අභිනියව නොපැමිණ පිඬුපිණිස නොතික්මෙන්නෙමිසි. වී
 යහිනිභාවකකොට වැඩහුන්නේය මොහෝකලක පටන් අප්‍රමාදව
 වාසයකලාවූ ඒහිසුච එකතෙහිම විදහී නාවඩා පෙරබත් කාලයෙ
 හිම ගෙවත් උදේවරුවෙහිම අභිත්ඵලයට පැමිණ පියුමක්වැනිවූ
 ඒ මහාකිණිග්‍රවයන් වහන්සේ සිතා පහලකරමින් ලෙණෙන්
 නික්මුණේය එකල්හි ලෙණදර වාසයෙහි අධිගාහිත දෙවතා
 නොමෝ

නමෝනෙ පුරිසාච්ඤාදා නමෝ නෙ පුරිසුතතම
යසස නෙ ආසවා බිණාදකබ්භෙය්‍යාසි මාරියා“හි’

යන්තෙන් ප්‍රීතිවාකාසය පහලකරන්නී ස්වාමීන්වහන්ස පිණඩ වයභීවෙති ප්‍රවිභවු නුඹවහන්සේ වැනි රහතුන්වහන්සේලාට හි කෂාදානසකොට මහඵසුත්‍ර දුකින් මිදෙන්නයි කීවාය ඉක්බිති සඵචිර තෙමේ හුතස්සේන්තැගිට මාරය විවෘතකොට පිණඩපාතපිණිස නික්මීමට කාලය සුදුසුදැයි බලන්නේ ඉරආවරට නොගිය බව දැන පාසිවිරු රුහෙණ ගමට ප්‍රවිභවුසේක, යථොකතඋපාසිකාවගේ දිය නිවු ලදරිතොමෝද බන්සම්පාදනයකොට මාගේ සහෝදරයන් වහන්සේ දැන් දැන් එන්නේයයි දොරබලමින් උන්නිය මිනොමෝ තෙරුන්වහන්සේ ගාභවාරයට පැමිණිකල්හි පාත්‍රයගෙණ ගිතෙල් පැනියොදනලදැකීරමය පිණඩාභාරපුරවාගෙණවුත් තෙරුන්වහන් සේගේ හස්තයෙහි තැබිය සඵචිරතෙමේද සුවපත් වේවායි අනුමෝ දනාකොට වැඩිසේක ඒ දියනි තොමෝද වඩනාතෙරුන්වහන්සේ බලමින්ම සිටියාය එකල්හි තෙරුන්වහන්සේගේ ඡව්වණිණිය ඉතා ම පිරිසිදු වූයේවිය ඉන්ද්‍රියයෝ විශෙෂයෙන් ප්‍රසන්නයහ මුහුතබකි නයෙන් මිදුනු පැසුනුනල්ඵලයක්මෙන් අභිසසින් බැබළිය ඉක්බි ති මහාඋපාසිකා තොමෝ ආරණ්‍යයෙන් අවුත් දියනිය කිමෙක්ද නිගේ සහෝදරහිසුව පැමිණියේදැයි විවාලේය මිනොමෝත් එද වස තුබුපිරිසිදුඡව්වණිණාදි සියළුම ප්‍රවාතනිය ආරොවනය කලාය එකල්හි උපාසිකාතොමෝද මාගේ පුත්‍රයාගේ ප්‍රවෘජ්ඣකාතාසය මසනකප්‍රාප්තවියයි දැන දියනියනි නිගේ සහෝදරයා බ්‍රහ්මවයභී වෙති අභිරමනයකෙරෙයි, බුඩගාසනයෙහි නොකලකිරේයයිකීවා ය, මෙසේහෙයින් මහාමිත්‍රසඵචිරයන්වහන්සේගේකථාවසතු වදක් වනලදී; මේසඵචිරතෙමේ පිණඩපාතයෙන් පිදීම කුමක්සලකා ගෙණකෙරේදැයි යනාදීන් නුවන්නී ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකොට තමහට තෙමේම අවවාදකරගෙණ ඒ හේතුවෙන් සියළුමකෙලෙසුන්තැසී මෙන් රහත්ව නිවන්දුටුසේක, එහෙයින් පිණඩපාතා පවායනා වවීයභීසමොධ්‍යධෙගාත්පාදයට හේතුයයි දක්වනලදී;

පිණඩපාතිය තිසසසඵචිරයන්වහන්සේගේ වසතු වද මේමතුදක් වනාකාර දකසු යයි; මාගමවනාහි එක්තරා දිලිදු වූ පුරුෂයෙක් දරච්ඡිකීනීමෙන් ජීවිකාවෘතතිය කෙරෙයි හෙතෙම එමහේතුකොට ගෙණ නාමය ලබා දරුහණකිකමහාතිසසනම්විය, හෙතෙම එක්දව යක් සියබිරින්දට මෙසේකිය, අපගේජීවිකාව කෙබදුජීවිකාවක්ද ශාස්තෘන්වහන්සේවිසින් දිලිදුදනයාගේ මහත්ඵලභාවය වදාරණ

ලදී නමුත් නීතර එසේදන්දෙන්ට අපොහොසත්වුවෝවෙමු එබැවින් පාක්කදුතයක්වත් හෙවත් පක්ෂයට වරක්වත් දන්දී නැවත උපන්කාලයක දවසකට වරක්බැසින් සලාකදුතයක්වත් දෙන් නෙමුයි ඕනොමෝත් සාමිති එය යහපතැයි පිළිගෙන දෙවෙනි දින යථාලාභපරිදි පාක්කදුතයක්දුන්තිය එකාල හික්කුසංඝයාද සිව්පසෙන් නිරූපදානවුයේවිය එබැවින් ලදරයාමනෙරවරු ප්‍රණීතභොජනයන් අනුභවකොට ඔවුන්බලාසිටියදීම අහකදමා යෙන් ඕනොමෝ ඒදක අපවිසින් දෙනලදදනය බැහැරදමනලද් දේයයි තම සාමිතියට කීනමුත් පසුතැවිලිනොවිය නැවත ඇගේ සාමිතෙමේ අපිදුප්පත් බැවින් ආයතීයන්වහන්සේලාට සුවසේව ලදවත්ට නොහැකිවුවෝවෙමු ඒත්සා කුමක් නුමුත්කොට ආයතීයන්ගේ සිත්ගත්ට වටනේයයිකියේය ඉක්බිති ඔහුගේ භායතීනොමෝ නොපකුමක්කියත්තෙහිද ප්‍රත්‍රයන්සහිතවූ දුප්පත්තුනම්ආද්ද ඔබගේ මේදියනිය එක්කුලගාභයක නබා කහවණුදෙලසක් ගෙන එක්කිරි එලදෙනෙක් රුගෙන එව එයින් ආයතීයන්වහන්සේලාට කිරිමුසු සලාකදුතයක් දෙන්නෙමු එසේඇතිකල්හි ඒආයතීයන් වහන්සේලාගේ සිත්ගත්ට හෙවත් උන්වහන්සේලාසතුටුකරවත්ට හැකිවත්තෙමු හෙතෙමේත් ඒයහපතැයි පිළිගෙන එසේකෙලේය ඔවුන්ගේ පුණ්‍යවෙනතාව හේතුකොටගෙන ඒදෙන් නොමෝත් යවසවමාණිකාත්‍රයක්ද හෙවත් කිරිද්‍රොණදෙලසක්ද උදේටකිරිද්‍රොණදෙලසක්දදෙයි-සවස ලබනලද කිරි දී කොට දෙවෙනිදවසෙහි එයින්ගත්තාලද වෙඩුරෙන් ගිනෙල්කොට ගිනෙල්මුසුකරණලද කෂීර සලාකදුතයක්දෙන්ට පටන්ගත්තෝය එතැන්පටන් ඒදුතියාගේ ගාභසෙහිවූ සලාකබත පින්වන්හුම ලබන් හෙතෙමේ එක්දවසක් භායතීවට කියනුයේ අපිඅපගේ දුවනිය සිටිබැවින් ලජ්ජාව කීනුත් මිදුනෙමු ගාභසෙහිත් අපගේදුතිය ආයතීයන්ට පරිහෝනා ගීවිය මම යම්තාක්කලකින් එන්තෙමිද ඒතාක්නුඹ මේකලාණ වෘත්තියෙහි පමානොවෙව මමකීසියම් උපායක්කොට අපගේ ධීතාට මුදවාගෙන එන්තෙමිසි හෙතෙම එක්ප්‍රදෙයකට ගොස් ඉක්කු යන්ත්‍රකමීයක්කොට සමසකින් කහවණුදෙලසලැබ මාගේධීතාව මුදවා ගැණීමට මෙපමණක් ප්‍රමාණයයි සිතා ඒකහවණුදෙලස ඇඟතුබුවසත්‍රයෙහි දවඑකොනේ බැදගෙන සියගාභයටයන්තෙමි යි මාගීයටපැමිණියේය එසමයෙහි අම්බරිය නම්වෙහෙරෙහි වාසය ආරන්තාවූ පිණ්ඩපානියතිසු නම්තෙරුන්වහන්සේ තියසමභා විහාරයට ගොස් වෛතසරාජයා වැදනාකරන්තෙමිසි සිතාතමන් වාසයකරණසථානයේසිට මහගමටපඩනේ විවිමාගීයට පිලිපත්තේ ය ඒඋවසුනෙමේ තෙරුන්වහන්සේ දුරදීම දක මම හුදකලාව

ගොස් මේ ආයතීයත්වගන්සේ සමග එක් ධර්මිකථාවක් අසමිත්යන්
 තෙමි සිල්වතුන් දැකීම හැමකාලයේම දුලිභයයි වේගයෙන් තෙරුන්
 වගන්සේවෙත පැමිණ උන්වගන්සේ සමග යන්නේ දන්වැලදීමට
 වේලාව ඒලඹ සිටිකල්හි මෙසේ සිතුවේය කෙසේද මාආත බත් මු
 ලක්තැන් තේය ආයතීයත්වගන්සේටත් හිඤ්ඤාකාලය සම්ප්‍රාප්තවී
 ය මාසත්තකවු වියදම්කලිගැනිවුදලක් ඇත එබැවින් එක්ග්‍රාමවා
 රයකට පැමිණිකල්හි එයින් ආයතීයත්වගන්සේට පිණිබාහාරයක්
 ගෙනදෙන්නෙමිසි මිහවමේසිය උපන්මාත්‍රයෙහිම මිනිගෙක් එක්
 බත්මුලක් ගෙන එතනට පැමිණියේය උපාසකතෙමේ ඒ දැක ස්වා
 මිත්වගන්ස මදක්තවතිනුමැනවැයි කියා මහුසම්පයට ගොස් පින්
 වත් පුරුෂය නුබව කහවනුවක් දෙන්නෙමි මේබත්මුලමටදෙවයි
 කිය එකල්හි ඒපුරුෂතෙමේ මෙසේසිතිය මේබත මේකාලයෙහි මස්
 සක්පමනකුත් නොවටිසි මෙතෙමේ මටඑකවරටම කහවණුවක්දෙ
 සි මෙය අමුතුකරුනක් ඇතැයිසිතා මම කහවණුවකින් නොදෙ
 මැයි කිය එසේවිනම් කහවණුදෙකක්ගනුව තුනක්ගණුවයි යනා
 දික්‍රමයෙන් ඉල්වූනමුත් නුදුන් බැවින් සියළුම කහවනුවදී බත්මුල
 ගණුකැමතිවිය අතික්තැතැන්තේද මොහුඅතතවත්කහවණු ඇතැ
 යි යන සංඥාවෙන් නොදෙමිසිකිය එකල්හි ඒ උපාසකතෙමේ පින්
 වත මින්වැඩියන් කහවණු මාආත තිබෙනම් ඒ දෙන්නෙමි මම
 මෙය මා උදෙසා නොගන්නෙමි මේඉදිරියෙ විද්‍යමානවාසීයමුල
 එක්ආයතීයත් වගන්සේකෙනෙක් මාවිසින්වඩාහිදුවනලද්දේය.
 එබැවින් මටබත්මුලදෙව නුඹටත් කුසල්වන්නේයි එසේනම් පින්
 වත ඒකහවණුවදී ගනුවයි කහවණුගෙණ බත්මුලදුන්නේය උපාසක
 තෙමේ බත්කොටස ගෙණ අත්සෝදගෙණ තෙරුන්වගන්සේවෙත
 පැමිණ ස්වාමිනි පාත්‍රයදුනමැනවැයි කිය සථවිරයෙමේ පාත්‍රය භාර
 බතින්අභියක් බෙදුකල්හි අතින්පාත්‍රය වැසිය එකල්හි උපාසක
 තෙමේ ස්වාමිනි මේ එකම බත්කොටසය කෙනෙකුටයැපෙනතර
 මටවේ මෙයින් අනුභවකරන්ට මට නොගැකිය නුඹවගන්සේ
 උදෙසාම මවිසින් මෙය සොයාලබනලද්දේය. මට අනුකම්පා
 පිණිස ඒපිලිගනුමැනවැයි කිය සථවිර තෙමේත් මෙහි විශෙෂ
 හේතුවක් ඇතැයි පිලිගෙණ සියළුම බත්කොටස වැලිදුසේක,
 උපාසකතෙමේ බබරාණ්වත් පැත් පෙරා පිලිගැන්වූසේක ඉක්
 බිහි දන්වලද, අවසානයෙහි දෙදෙනාම පෙර පරිද්දෙන්ම
 මාභියට පිලිපන්ග සථවිරතෙමේ උපාසකය කවරකරුණකින්
 නොප අනභවනොකෙළේදැයි පිලිවිසිය, හෙතෙම තමන් සමකි
 සියළුම ගමනාගමන විධානය කීයේය ඒ අතා සංවේගප්‍රාප්තවූ
 සථවිරතෙමේ උපාසකයා විසින් කරන්ට දුෂකරවූවක් කරණ

ලදී මාවිසිකුදු මෙබඳු පිණිස පාතයක් වලද මෝහට කාතඥතා
 යෙන් යුක්ත වූයෙකු සප්තසතසුනක් ලැබ එහිදී ම සිව්මස් ලේ
 වියලී ගියත් හුන් අස්තෙන් අභිනියට නොපැමිණ නැගී නොසිටිත්
 නෙමිසී සිතා නියමභා විහාරයට වැඩ ආගන්තුක වතාවත්කොට
 තමාට පැමිණී සෙනසුනට ප්‍රවිෂ්ටව පසතුරුණු අතුරා එහි වැඩ
 හුන් නේය තමන් පුරුදු කළ මූලකමී සභානයම වඩන්ට පටන්ගත්
 සේක ඒ රාත්‍රියෙහිදී මගට ඤාණාලෝකමාත්‍රයකුත් උපදවාගන්ට
 නොහැකිවිය දෙවෙනි දවස්හි පටන් භික්ෂුවාරපලිබෝධයන් සිදු
 යථොක්ත කමී සභානයම අනුලෝම ප්‍රතිලෝම වශයෙන් බැලිය
 මේ ක්‍රමයෙන් විදර්ශනා කරන්නාවූ ඒ තෙරුන් වහන්සේ සත්
 වෙනි අරුතෙහිදී සච්ඤාලෙස් නසා සිව්පිලිසිඹිතා සහිත අභිත්
 ඵලයෙහි පිහිටා මගේ ශරීරය ඉතාම කලාත්තය කීමෙක්ද මගේ
 ආයුසංසකාරය තව බොහෝ කලක් පවතින්නේද නොපවතින්
 නේදැයි සිතිය ඉක්බිති නොපවතින බව දැක සයනාසනය නැත්
 පත්කොට තබා පාසිවිරු රුගෙණ වෙහෙර මධ්‍යයට පැමිණ බෙර
 හසුරුවා සංඝසන්නිපාතය කෙලේය සංඝයා රැස් වූහු පසු සංඝසථ
 චීර තෙමේ කිනම් කෙනෙකු විසින් සංඝයා රැස් කරණ ලද්දේදැයි
 විචාලේය ස්වාමිනි මාවිසි නැයි කියන ලදී සත්පුරුෂය කුමක් සද
 හා රැස් කරණ ලද්දේද ස්වාමිනි අතික්කරුණෙක් නම් නැත එතකුදු
 උවත් යම් කෙනෙකුට මාගීයෙහි හෝ ඵලයෙහි හෝ සැකයක් ඇත්
 නම් ඔවුහු මා විචාර කොයි කියායි සත්පුරුෂය නොපවැති භික්ෂුහු
 අසන්නුගුණයක් කථනය නොකෙරෙත් අපටද මෙහි සැකයෙක්
 නැත කීමෙක්ද නුඹට සංවෙග කරුණක් ඇති වූයේද කුමක් ප්‍රත්‍ය
 යකොට අභිනියට පැමිණීයේද ස්වාමිනි මේ මගගමෙහි වල් ලියනම්
 විවිධයෙහි දුරු හණක මහානිසානම් උපාසකයෙක් ඇත හෙතෙම
 තමන්ගේ දියනිය බැහැර තබා කහවණු දොළ සක්ගෙණ එයින්
 කිරිදෙනක් ගෙන චුත් සංඝයාට කිරිබත් සලාකයක් නැඹුයේය
 ඉන් මැනකලක හෙතෙම තමන් දුටුනිය මුදවාගෙණ එන්නෙ
 මිසිකියා ගොස් සමයක් යන්ත්‍රණාලාවක බැලීමෙහෙකොට කහවනු
 දොළ සලබාගෙණ මෙයින් බිතාට මුදවාගන්නෙමිසි සච්ඤාගාහ
 යට යන්නේ අතරමගදී මා දැක භික්ෂුවාර වේලාව සම්ප්‍රාප්ත වූ
 කල්හි ඒ සියළුම කහවනුදී බත් මුලක්ගෙණ සියළුම මුල්බත මට
 දුන්නේය මම ඒ ආහාරය වලද මෙහි අවුත් සැපසෙතස්නක් ලබා
 පිණිස පාතාපවායන කමීය කරන්නෙමිසි හෙවත් අපවායන පිණිස
 පාතය වලද කටයුතු කමීය කරන්නෙමිසි ඥාන දර්ශන විශේෂ සං
 බ්‍යාන අභිත් ඵලයට පැමිණියෙමිසි කීයේය සථවීර තෙමේ මෙසේ

කිසිදු එකතුව පැමිණිසිටි සිව්පිරිසම තෙරුන්වහන්සේට සාධු කාර දුන්තාහ ප්‍රකෘතිභාවයෙන් සිටිත්ව සමඹිවු කිසිවෙකු නොවුයේය සභ්විරයන්වහන්සේ සහමැදහිද කථාකරමින් කථා කරමින්ම මාසම්බකි කුළුතෙය හෙවත් රන්සිව්ගේ දුරුභණකික මහාතිස්සනම් උවසුගේ හස්තයෙන් සසභිකල කල්කිම වලිනවේ වාසි ඉවා කිරුපඩියෙහ නිච්ඡාණධාතුවෙන් පිරිනිව්සේක.

එකල්හි කාවන්තිස්ස මහරජතෙමේ එක්රහතුන් වහන්සේ නමක් පිරිනිව්සේක යන ප්‍රවාචිතිය අසා විහාරයටගොස් ගරුබුහු මත්කොට රන්සිලිතෙයක් භාදවා මාතදේහය එහි ආරෝපනය කොට ඒ දැවීම පිණිස විතකසථානයට යන්නෙමුයි කථාකොට රන්සිව්ගෙය උස්සන්ට උත්සාහකරන්නාහු එය තුබුතැනින් භොලවත්ව පමණවත් තොහැකිවූහ සාමිවරුනි මේපිරිනිව් තෙරුන්වහන්සේ විසින් කියනලද කිසිවක්ඇත්දැයි රජතෙමේ භික්ෂුසංඝයා විවාලේය භික්ෂුහුද එමතෙරනුවන්විසින් කියනලද විධිවිධාන සියලුලක්ම රජහට ආරෝවනයකලාහ එකල්හි රජ තෙමේ ඒ උපාසකයා කැඳවා පින්වත නොපවිසින් මිට සන්දවස කට පෙර මාභියට ප්‍රතිපන්නාවූ කිසියම් භික්ෂුවක්හට පුටකහක් තයක් හෙවත් ඉන්මුලක් දෙනලද්දේදැයි විවාලේය හෙතෙමින් ඒ සියළුම ප්‍රවාචිතිය දුන්වූයේය ඉක්බිතිරජතෙමේ ඔහු තෙරුන් වහන්සේගේ කුටාගාරස්ථානයට යැව්වේය යව ඒ භික්ෂුවද අතික් භික්ෂුවක්දැයි ඒ තෙරනුවන් ඇදිතගනුවයි කිය ඒ උපාසකතෙමේ කුටාගාරස්ථානයට පැමිණ තිරයඔසවා මුහුණබලා ඇදිතගෙණ අත්දෙක ලෙමැද තබාගෙණ රජහුගේ සම්පයට පැමිණ දේවයන් වහන්ස මාවිසින් උපකාරකරණුලැබූ ආයතීයන්වහන්සේයයි කී යේය ඉක්බිති රජතෙමේ මහන් ආහරණයෙන් ඔහු සරසා ප්‍රාභාවූ මහාතිස්සය මාගේ ආයතීයන්වහන්සේට වැද රන්සිව්ගෙය ඔසවා ගනුවයි කීයේය උපාසක තෙමින් දේවයන්වහන්ස ඒමැතවයි ගොස් තෙරුන්වහන්සේගේ පාදයන් විවෘතකොට දැනින් රන් සිව්ගේඔසවාගෙණ තමාහිස මතුයෙහි තබාගත්තේය එකණෙහි කුළුගෙය අහසට පැණහැටි ගොස් විතකමතුයෙහිම පිහිටා විත කයසම්බකි සිව්කොතෙන් ගිනිජාලාවෝකුමුම ඇවිලගත්හ. “දු යජ්ජමගතතපව්වවෙකබ්බතභා,, යනුවේයභික්ෂුබෝධිගභිගත්පාදයට හේතු වූ පස්වෙති අගයයි ද්‍රයාදමහතිස ප්‍රත්‍යවෙණ්‍යා කරන්නේකෙ සේදයත්? එබව.

“මහනාංඛොපනතං සඤ්චදුසජ්ජං යද්දං සත්‍යඅරියධිනානී නාම තං නසකකා කුසිතෙන ගහෙනං යථාහි විපපට්ඨනාං පුත්‍රං මාතෘපිතරො අසං අලිහාකං අසුතෙතානි පටිඛාතිරං කාචො

නන් සො තෙසං අවචයෙන දයජ්ජං නලභති එවං කුසිතොපි
ඉදං අරියධනදයජ්ජං නලභති ආරඬවිරියොව ලභතිති දයජ්ජ
මහතතං පච්චවෙකඛනතොපි උපපජ්ජති,,

සමාධනං සීලධනං නිරිමනනජ්ජිතංධනං
සුභධනං ච චාගොව පඤ්ඤාවෙසනතමංධනං,,

යනුවෙන් දක්වනලද ශ්‍රමාධනය ආදී යම් ආයතීධනයක්
වෙන්ද ඒ මේ ආයතීධන සත ඉතාමහත්ය එබැවින් ඒ ආයතීධන
සත නීතවීයතීයඇති පුද්ගලයා විසින් ලබාගැනීම දුෂ්කරවේ යම්
සේ නපුරුකොට පිළිපදින පුද්ගලයා දෙසබලා මවිපියදෙදෙන
මොහු අපගේ පුත්‍රයෙක් නොවේයයි බැහැරකෙරෙත්ද ඒ පුත්‍ර
තෙමේ ඒ මවිපියදෙදෙනාගේ ඇවැමෙන් දයාදය නොලබයි හෙ
වත් මවිපියක් සතුධනයට නිමියෙක් නොවෙයි එපරිද්දෙන්ම අප
සම්මාසම්බුදුරජානන්වහන්සේගේ ශාසනයට ප්‍රවිභව ක්‍රියාකරණ
කුසිතපුද්ගලතෙමේද බුදුරජානන්වහන්සේ සන්තක මේ ආයතී
ධනදයාදය නොලබයි හෙවත් සකලකෙලයන් නසා ලොචතුරා
දහමටපැමිණි සළුඤ්ඤන්වහන්සේගේ ආයතීධනදයාදය ලැබීමට
අභව්‍යපුද්ගලයෙක් වෙයි ආරඬවීයතීපුද්ගලතෙමේම ඒ ආයතී
ධන ප්‍රතිලාභයට ස්වාමිවේවායි මෙසේ දයාදමහත්තියනුවනින්
මෙතෙතිකරමින් වාසයකිරීමත් වීයතීසම්බෝධිසඛගය උපදවා
උතුම්නිච්චිණයට පැමිණෙත්තෝය.

“සජ්ජමහතතපච්චවෙකඛනතා,,නම් ඒ වීයතීසම්බෝධිසඛගෝත්
පාදයට හේතු වූ සවැනිධම්මයයි යමිකිසි යොගාවචරපුද්ගලයෙක්
ශාස්තෘන්වහන්සේගේ ගුණමහත්තතාවෑ යොතිසොමනස්කාර
යෙන් සලකානම් එසේ සැලකීම ඕනට වීයතීසම්බෝධිසඛගය උප
දවාගැනීමපිණිස පවත්නේවෙයි එබව.

“මහාබොපතතෙසජ්ජා සජ්ජනො හි තෙ මාතුකුච්ඡසම්. පටිස
න්ධං ගණහතකාලෙපි අභිනිකුමනෙපි අභිසමෙබ්බාධියමපි ධම්ම
වකකප්පවනතන යමකපාටිභාරිය දෙවොරොහන ආයුසංඛාරවො
සසජනෙසුපි පරිනිබ්බාණකාලෙපි දසසහසසීලොකධාතුකමපිච්ඡ
යුතතහනු තෙ එවරුපසස සජ්ජසාසනෙ පබ්බජ්චා කුසිතෙන
හවිතුනති එවං සජ්ජමහතතං පච්චවෙකඛනතොපි උපපජ්ජති,,

මෙහි විසාරසහිත භාවය භාවනානුයෝගීපුද්ගලතෙමේ නම
හවිම මෙසේ අවවාදකරයි එනම් තොපගේ ශාසතෘන්වහන්සේ
ඉතාමහත්ය තොපගේ ශාසතෘන්වහන්සේගේ ප්‍රතිපක්‍ෂිග්‍රහණකාල
තෙතිද දසහසුලෝකධාතුව එකාගැර කම්පාවිය එබව.

“බොධිසත්තස්ස පන මාතුකුච්ඡ මහී පටිසක්ඛිගහණකඛිනො එක පපභාරෙනෙව සකලදසසහසීලොකධාතු සංකමපි සමපකමපි සමප වෙධි වන්තිංසපුබ්බතිමිත්තනාති පාතුරහිංසු දසසු චක්කවාලසගසෙස සු අපපමානො ඔභාසොඵරි තස්ස තං සිරිං දසුකාමාවය අකො චක්ඛුති පටිලහිංසු බධිරා සදදං සුතිංසු මුගා සමාලපිංසු බුජ්ජා උජ්ජතා අහෙසුං පඩතුලා පදසාගන පටිලහිංසු බක්ඛනගතා සබ්බසත්තා අනුබක්ඛනාදිති මුච්චිංසු සබ්බනරකෙසු අගන්තිකොසි පෙනතිවිසයෙ බුජ්ජපාසා වුජ්ජමි තිරච්ඡානානං භයං නාගොසි සබ්බසත්තානං රොගො වුජ්ජමි සබ්බසත්තානං පියංවද අහෙසුං මධුරාකාරෙන අස්සා ගසිංසු චාරනා ගජ්ජිංසු සබ්බතුරියාති සක සකතිනනාදංමුච්චිංසු අසට්ඨතාතියෙව මනුස්සානං ගජ්ජපගාදිති ආහරතාති විරච්චිංසු සබ්බදිසා විපපස්සනනා අහෙසුං සත්තානං සුඛංඋපපාදයමානො මුදුසීනලො වානො වාසි අකාලමෙකො පවසසි පඨවිතොපි උදකං උබ්බිජ්ජිතො විස්සන්දි පකඛිනො ආකාසගමනං විජ්ඣිංසු නදිගො අසන්දමානා අභිංසු මහාසමුදෙද මධුරං උදකං අගොසි සබ්බජ්ජකමෙව පච්චනෙනති පදුමෙති සඤ්ජනනතලො අගොසි ඵලජ්ජලජාදිති සබ්බපුජ්ජාති පුජ්ජිංසු ඵලෙසිලාතලාති හින්දිතො උපරාපරි සත්තසත්තානුචා දණ්ඩපදුමාති නාම නික්ඛි මිංසු ආකාසෙ ඔලමබක පදුමාති නාම නිබ්බන්ධිංසු සමන්තතො පුජ්ජවස්සා වස්සිංසු ආකාසෙ දිබ්බතුරියාති වජ්ජිංසු සකලදසසග සසීලොකධාතු වට්ටොතො විස්සභිමාලාගුලංචිය උපටිලෙකො බඩ මාලාකලාපොචිය අලංකන පටියනනං මාලාසනංචියව එකමාල මාලිති විපජුරනනවාලවිජ්ජි පුජ්ජබුජ්ජගනිපරිවාසිතා පරමහො භග්ගපපත්තා අගොසි ඵලං ගතිත පටිසක්ඛිකස්සබොධිසත්තස්ස පටි සක්ඛිතො පඨාය,,

යනාදීන් දක්වනලදී මහාහිනිජ්ජමණකාලයෙහිද ලෝකධා තුව කම්පාවිය ඒබව.

“ඵලංවපනස්ස විතො උපපනනමතොතයෙව මහාපුරිසනතයා නිවන්තිතො ඔලොකන කමමං කතන්ති වදමානාවිය මහාපඨවි කුලාලවකකංචිය ඡිජ්ජිතො පරිවන්ති බොධිසත්තො නගරාහිමුඛො ධාතො නගරං ඔලොකෙතො තසමිං පුජ්ජිවිපපදෙසෙ කජ්ජක නිව ත්තන වෙතිසභානං දසෙසුතො ගන්තබ්බමග්ගාහිමුඛං කජ්ජකං කතොපායාසි මගනෙතන සකභාරෙන උලාමරෙන සිරිසොභග්ගන තදුකිරස්ස දෙවතාපුරනො සහිං උකකාසගස්සාති ධාරසිංසු පච්ඡ නො සහිං දකඛිණපස්සතො සහිං වාමපස්සතො සහිං පුජ්ජාදෙව නා චක්කවාලිමුඛවට්ටියං අපරිමානාඋකකා ධාරසිංසු අපරාදෙව තාව භාගසුපනනාදයොව දිබ්බති ගතෙති මාලාහි වුජ්ජණ්ණති

ධූපෙහි පුප්‍රයමානා ගව්‍යන්ති පාරිව්‍යන්තකපුපෙහි වෙච මඤ්ජරව පුපෙහිව සනමෙස චුභිකාලෙ ධාරාති විස නභංනිරන්තරං අහොසී දිබ්බාති සංභිතාති පචන්තන්ති සමන්තනො අභිතුරියාති සභිතුරි යාතිති අභිසභිතුරියසතසහසාති පචජ්ජංසු සමුදදකුච්ඡියං මෙස න්තිනකාලොචිය යුගකිරකුච්ඡියං සාගරන්ග්ගොසකාලොචිය චන්තති ඉමිනා සිරිසොභගෙන ගව්‍යන්තො බොධිසභෙතො එක රන්තෙතෙච තීතිරජ්ජාන් අතිකමම තිංසයොජනමන්තෙ අහො මානාමනදිතිරං පාපුති,,

මේආදිවගයෙන් වහාහිනික්මන් කාලයෙහිද මහාපාච්චිය කම්පාවීමෙන් ආශවයඝීකරුණුපහලවිය ඒහැර සමසක්සම්බොධි යෙහිදීද හෙවත් සමත්‍රිංශන්පාරම් ධර්මයන් පුරණයකොට සවිකෙ ලෙස් නැසීමෙන් ලොචිතුරාබුද්ධිවිසව පැමිණීමෙහිද දසසහශ්‍රී ලෝකධාතුව කම්පාවිය කම්පිතපරිදිනම් “අඵසා චාදසපදිකං පච්චාසාකාරං වට්ඨව්ච්චවසෙන අනුලොම පටිලොමනො සමම සතනසා සමමසන්තසා දසසහසා ලොකධාතූ උදකපරියන්තං කන්ධා චාදසකඛන්තං සංකම්පි මහාපුරිසෙ පන දසසහසා ලොක ධාතූ උනනාදෙත්වා අරුණුගමනවෙලාය සබ්බසංසුතං සද්දණං පටිච්ඡිකානෙන සකලදසසහසා ලොකධාතූ අලංකත පටියන්තා අහොසී පාචින චකකචාලමුඛවට්ඨියං උසාපිතානං ධජානංපටා කානං පච්ඡ්චකකචාල මුඛවට්ඨියංපහරන්ති තථාපච්ඡ්චකකචාල මුඛවට්ඨියං උසාපිතානං පාචි නචකකචාලමුඛවට්ඨියං උනනචකක චාලමුඛවට්ඨියං උසාපිතානං දකඛිණචකකචාලමුඛවට්ඨියං දකඛිණ චකකචාලමුඛවට්ඨියං උසාපිතානං උනතරචකකචාල මුඛවට්ඨියං පහරන්ති පඨවිතලෙ උසාපිතානං පන ධජානං පධාකානං බ්‍රහම ලොකං ආහච්ච අභිංසු බ්‍රහමලොකෙ බ්‍රහ්මානං පඨවිතලෙ පභිඨි හිංසු දසසහසචකකචාලෙ පුපුපුත රුකඛා පුප්ඵාගණ්හිංසු එඵ පහරුකඛා එලපිණ්හිහාරහරිතා අහසු,,

යනාදී වගයෙන් මෙසේම ඉසිපතනනම් අරමිහිදී අඤ්ඤ කොණ්ඩඤ්ඤ හඤ්ඤ වප්ප අසස් මහානාම යන පස්වග මහනුන් ආතුඵ අවලොස්කෙකක් දෙව්බමුන්ට දම්සක් පැවැත්වූ සමයෙහිද යමකප්‍රාතිභායඝීය දේවෝරෝගන ආයුසංසකාරවොසාජනය යන සමයන්හිද දසසහශ්‍රීලෝකධාතුව කම්පාවිය තවද ඒ බුදුරජානන් වහන්සේ පන්සාලිස්වසක් මුළුල්ලෙහි සියළු සත්වයාට දහමිනැ මහි අමාරසපොච්චා පරිනිච්ඡාණයකලිකාලයෙහිද දසසහශ්‍රීලෝක

ධාතුට කම්පාවූයේය ඒබව “පරිනිබ්බතෙ භගවති සහපරිනිබ්බා
නා මහාභූමිවාලො අභොසී,,

යනාදීන් භාෂ්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ සකඛපරිනිච්ඡාණ
යෙන් පිරිනිවිකල්හි ඒපරිනිච්ඡාණය සමගම මහාභූමිවලනය වූයේය
හෙවත් දසදහසක් සක්වල එකතින් තාදවූයේය යෝගාවචර
පුද්ගලතෙමේ මෙසේ බුදුරජානන්වහන්සේගේ ගුණ මතිමයන්
නුවනින් සලකා මෙබදු ශාස්තෘන්වහන්සේ කෙනෙකුගේ ශාසන
යෙහි පැවිදිබවට පැමිණ අධිකුසලධර්මයෙහි නොහැසිර කුසිත
වන්ට නුඹට පුදුසුදැයි තෙමේතමහටම අවබෝධයකට ශාස්තෘන්
වහන්සේගේ ගුණ මහත්කම ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාකිරීමෙන් විශ්‍යසම්බෝ
ධ්‍යඛනය වඩා අභීතියට පැමිණ උතුම් නිවන්දක්නේය.

“ජාතිමහත්තපච්චවෙකඛනතා” යනු සත්වෙහි ධර්මයයි එහි
තේරුම ජාතිමහත්කම ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාකිරීමයි අභීතථාවෙයි.

“ජාතියාපි කුං ඉද්දති න ලාමකජාතියො අසමහිනනාය මහා
සමනපච්චේනියා ආනත ඔකකාකරාජවංසෙ ජාතොසි සුඛොදන
මහාරාජසුච මහාමායාදේවියාව න තථාරාහුලහදුසා කතීචො
නසා තාම එවරුපෙන ජිනපුතෙන න හුතා නසුතං කුසිතෙන
විහරිතුනති එවං ජාති මහත්තං පච්චවෙකඛනොපි උපපජ්ජති,,

මෙහි භාවය විශ්‍යසම්බෝධ්‍යඛනය වඩන භීක්‍ෂුතෙමේ තමහට
අවවාදකරණයේ නුඹදැන් ජාතියෙන්ද හෙවත් වංශයෙන්ද හිත
ජාතිකයෙක්නොවේ අසමහිනනාමහාසමන රාජපරමපරානුයාත
ඔකකාය රාජවංශයෙහි උපන්නේවෙහිය සුදෙවුන්මහරජහුගේද
මහාමායාදේවියගේද මුහුචුරෙක රහල්කුමරුහුගේ බාලයහෝදර
කෙනෙක එබදුවූ නුඹ දැන් සම්පුත්‍රතෙකෙක්ව කුසිතට වාසය
කරන්ට යුතුකැනැයි මෙසේ ජාතිමහත්කම ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාකිරී
මෙන්ද විශ්‍යසම්බෝධ්‍යඛනය උපදවා අභීතියට පැමිණීමෙන් උතුම්
නිවන්සම්පත්ලබන්නේය. එබැවින් ජාතිය සම්බක උත්තනභාවය
හා පරමිපරාවෙහි ශ්‍රේණිභාවයත් කල්පනාකර මිටත් වඩා ශ්‍රේණි
උච්භොත් සෙහෙකැයි සනඳහසින් ජාතිමහත්කම මෙතෙහි කිරීම
විශ්‍යසම්බෝධ්‍යඛනාත්පාදයටදුගේතුචන්නේය “සබ්බස්මච්චාදිමහ
නනපච්චවෙකඛනතා,, යනු අවචෙති අඩගයයි සබ්බස්මච්චාදිමහරහ
තුන්වහන්සේලාගේ ගුණමහත්කම හා උත්වහන්සේලා වැඩි මාගී
ය ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාකිරීමයි ඒ මෙසේයි.

“සාරිපුත්තමොග්ගලොනාවෙව අසීහිමහාසාවකාව විරියෙන
ව ලොකුත්තරධම්මං පටිච්ඡක්ඛිංසු කමං එතෙසං සබ්බස්මච්චාදිතං මහං

පරිපඡ්ඡි න පරිපඡ්ඡිති එවං සබ්බහමචාරී මහත්තං පච්චචෙකං
තොපි උපපඡ්ඡති,, ශාරී පුත්‍රමෞදගලාසායනසන්චහන්සේලාද අසුම
හසව්චන්චහන්සේලාද එනම්.

කොණ්ඩකුඤ්ඤ, හදදිය, වප්ප, මහානාම, අසසජ්, උපතිසස
කොලිත, පුණණ, අනුරුච්චි, කසසප,හදදිය, කිච්චිල, චූඤ්ඤ, නඤ්ඤ, ආ
නඤ්ඤ,රාහුල, උපසෙත, නාලක, දබ්බ,සොණ,සීචලි, සොහිත, සුණා
පරතත, පුණණ, රෙවත, පුනරෙවත,කුමාරකසසප, රාධ, වංගිස,
සොහිත, හතු, සෙඵදසි, හදදලි, හදදිය, ලකුණටක, තොදෙය්‍යපු
තති, උහය, චතුකණණ, පොසල,පුණණක, ධොතක,නඤ්ඤ, උපසීච,
හෙමක, මෙසරාජ, අජිතතිසස, මෙතනචු,පිංගිස, මෙඝිස, කොහිත,
ජනත, උපවාත, හදදජ්, කපපිත, මහාකපපිත, රට්ඨපාල, වකකලි,
සාගත, ලකබණ, භාරවාජ, ගච්චපති, යස, පුණණ,කච්චායක, පච්ච
ක, චූලපච්චක, පිලිඤ්චචජ, කුණඩධාත, හගගුල ,නඤ්ඤ, කසස
ප, හද්‍රාචුධ, අභුලිමාල, කසසප, ගයාකසසප, අමෙලකසසප, උරු
වෙලකසසප, සුභුති, සහිය;

යන අසුමහා ශ්‍රාවකසන්චහන්සේලාද චතුර්විධ වීර්‍යාගයෙන්
සුක්තවම් නවලොච්චතුරුදහම්ප්‍රතිචේධි කලාහ නුඹ මේ සබ්බහමච
රීන්චිසිත් ගතමාගීයෙති පිලිපදිත්තෙනද, තොපිලිපදිත්තෙනද
සි මෙසේ සබ්බහමචාරීමහන්චිය ප්‍රත්‍යවෙක්ඛාකරණ භාවනානුයො
ග පුදගලයාද වීර්‍යසම්බෝධිසඛය වඩා තිවන්දක්තේය, “කුසින
පුගගලපට්ඨජනනා,, යනු නවවෙති හේතුධර්මයයි කෙබදුකුසිත
පුද්ගලපරිවර්තයක්දයත්?

“කුච්ඡංපුරෙකාසිත අජගරසදිංස වීසසට්ඨි කාසික වෙනසික
විරියෙ කුසිතපුගගලෙ පරිවඡජ්ජනනසාපි” යනාදීන් දක්වන
ලද බැවින් කුසපුරවාගෙණසිටි පිඹුරන්සදුම හරණලද කාසික
වෙනසික වීර්‍යී ඇති කුසිතපුද්ගලයන් සේවනය නොකරණ
පුද්ගලයාවද වීර්‍යසම්බෝධිසඛය උපදී.

“ආරබ්චිට්ඨපුගගලපට්ඨජනනා,, යනුදහවෙති ධර්මයයි එහි
අදහසනම් පවන්හන්තාලද වීර්‍යීඇති කෙලෙසුන් තැවීමෙහි සුක්
තප්‍රසුක්ත භාවනානුයොගී සෝගාවචරයාවද වීර්‍යසම්බෝධිසඛය
උපදී හෙවත් අභීචියට හේතුචු යහපත් අහසක්චු වීර්‍යීය වඩා ඒ
අභීචිය ලබා ශාතනලක්ඛණතිථාණයට පැමිණෙන්නේය, “නදබ්බු
නනනා,, යනු එකොලොස්වෙති අභිගයයි එහි භාවය ධාතතිසජ්ජා
දිසු වීර්‍ය්‍යාදනච්චි නිතන පොත පබ්භාරචිතනසසපි උපපඡ්ඡති.
යනුගෙයින් ස්ථානතිසද්‍යාදි ඉරියව්විසගෙහි වීර්‍යීයෝත්පාදයට

නිමිත පොත ප්‍රකාර සිත්ඇති කැනැන්තාහටද විශ්වීයමිබෝධ්‍ය
ඛගය උපදී යනුයි එබැවින් ආදිකර්මික කුලපුත්‍රතෙමේ යථෝක්ත
එකාදසධමීයන් හේතුකොටගෙන විශ්වීයමිබෝධ්‍යඛගය උපදවා ඒම
සන්තිධිකොටගෙන එහිම අහිනිවේසප්‍රාප්තව පිළිවෙලින් එකා
දසකුමයකින් අභිකියනනිසි හෙතෙම අභිත්මාගීය දක්වාම විශ්වී
සමිබෝධ්‍යඛගය වඩන්තේනමිවෙයි එලෙසනෙතහාවිතොනාමහො
ති යනුහෙයින් අභිත්එලසෙහිපිහිටිකල්හිඋක්තප්‍රකාරබෝධ්‍යඛගය
වැඩුකෙනෙක්විනැවත ස්බකපරිනිචානගෙන් නිවන්දක්නේය,

“එකාදසධමමා විනිසවේබාජ්ඣධගසස උපපාදය සංචතතනති
බුධානුසසති. ධම්ම සංඝ සීල වාග දෙවනානුසසති උපසමානුසසති
ඉබ්‍රහ්‍මභලපරිවජ්ජනතා සිතිබ්‍රහ්‍මභලසෙවනතා පසාදනියසුතත
නතපච්චවෙකකතතා තද්ධිච්චතතතා, නි, ධර්මපීතයනිතිපිති පිතවා
නුසි ප්‍රිතිනමිවේ.

මෙහි බෝධ්‍යඛගභාවය හා නිශ්‍රියභාවයන් යටති පරිදීමැයි පිත
විමි සවභාවය පමණක් වෙනසයි ප්‍රිතියංචප්‍රකාරවේ.

“පිතිපච්චිධාහොති බුඤ්ඤාපිති බතිකාපිති ඔකකනතිකාපිති
උබ්බතාපිති එරණාපිතිති තඤ්ඤාපිති ගරීරෙලොමගංසමතත
මෙවතාදුංසකෙකාති බණ්ණාපිති බණ්ණබණ්ණවජ්ජුපපහාසදිසා
හොති ඔකකනතිකාපිති සමුදදනීරං විච්චියකායං ඔකකමිනා ඔකක
නා හිජ්ජති උබ්බතාපිති බලවතීහොති කායංඋච්චකනා ආකාසෙල
ඛසාපනපපමාණපපතතා,

යනුවෙන්දක්වනලදි සූත්‍රිකප්‍රිතිය හෙවත් කුඩාප්‍රිතිය සෂණික
ප්‍රිතිය අවකුානතික ප්‍රිතිය උච්චෙහප්‍රිතිය එරණප්‍රිතියයි ප්‍රිතියපඤ්ච
වධවේ එහි සූත්‍රික එනමි කුඩාප්‍රිතිය ගරීරෙයෙහි රෝමෝත්ගමනය
පමණක් ඇතිකරන්ට හැකිවෙයි සෂණික ප්‍රිතිය සෂණසෂණයෙහි
උපදින විදුලිආලෝකය සද්‍යභව සෂණසෂණයෙහි ප්‍රිතිආලෝකය
හෙණදෙයි අවකුානතික ප්‍රිතිය මුහුදුතෙරපවන්තා රලමෙන් කය
ඉදිරියට ඔසවා දමදමා බිදියන තවහාව ඇතිවෙයි කයප්‍රච්චියෙන්
මතුකොට අහසෙහි ලඛසාපනප්‍රමාණයට පැමිණියේ හෙවත් අහ
සෙහි එල්බවන්ට තරම් ශක්තිසවභාවයක් ඇත්තේ උච්චෙහප්‍රිතියයි
ඊටතිදශීනයක්

සූණිණවලලිකවිහාරවාසී මහානිසසසච්චිරුන්වහන්සේ එක්
පසලොස්වක් පොහෝදිනයෙක සවස්වේලෙහි වෛතානාඛගනයට
පැමිණ බබලනවජ්ජාලෝකය දැක මහාච්චෙතනයට අභිමුඛව දන්
සුවිපිරිය මහාච්චෙතනය වදිත්යයි ප්‍රකාතියෙන්දක්නාලද අරමු

නක් වශයෙන් බුදුරජානන්වහන්සේ අරමුණුකොට උවෙහලප්‍රීතිය උපදවා ප්‍රච්චිතලයෙහි පහරණලැබූ විග්‍රහේ නිච්ඡායක් මෙන් හෙවත් ශක්තිවත්පුරුෂයෙක් පොලොවේගසනලද විසිතුරුබෝලයක් මෙන් අහසටනැගී වෛත්‍යාඛ්‍යනයෙහිම පිහිටියේය. එසේම ගිරි කණකනම් විහාරයට උපනිශ්‍රය වූ වහනකාලකනමැති ගමෙහි එක්තරා කුලධිතාවක්නොමෝද බුදුන්අරමුණුකොට උපන් උවෙහලප්‍රීතියෙන් අහසින්ගමක්කලාය, එනම් ඇගේමවිපියදෙදෙනා සවස්වේලෙහි ධර්මවිභවය සදහා විහාරස්ථානයට යන්නාහු දියනිය හුඹ බර වූ දරුගැබ්බැත්තී වාරිකාකරන්ට නොගැබ්බවන්තෙහිය අපි හුඹෙහමනකොට හෙවත් හුඹවෙහුවටත් අපිමගොස්බණඅසන්නෙමුයයි දියනියත්තවත්වා ධර්මවිභවයට පැමිණියාහ. ඔනොමෝත් යනුකැමැත්තී නමුදු ඒ දෙමව්පින්ගේ වචනය අත්හරින්නට නොගැබ්බවින් ගෙදරම නැවත්තී ගාභාගනයෙහි හෙවත් ගෙසී මිදුලෙහිසිට වජ්‍යාලෝකයෙන් ගිරිකණකවිහාරයෙහි වෛත්‍යාඛ්‍යනයසම්බන්ධ අහසබලාසිටින්නී වෛත්‍යය උදෙසා කරණලද ප්‍රදීප පුජාලෝකය දුටුවාය ඒ හැර මල්ගදආදීන් වෛත්‍යයපුදුපුදකිණි කරණ සිව්පිරිසද භික්ෂුසංඝයාගේ ගණසප්තියායනයෙහි ශබ්දයදා ඇසුවාය ඉක්බිති ඇට මේ සිතවිය විහාරයටනොස් මෙවැනි වෛත්‍යාඛ්‍යනයෙක්හි අනුසංචරණය කරන්නටද මෙබඳු මිහිරිධර්මකථා අසන්ටද වේනම් ඒ මගේ පුණ්‍යවත්තකමක්යයි සිතා මුතුරුසක්සදා වෛත්‍යයබලාසිටියදීම ඇට උවෙහලප්‍රීතිය උපන්නේය. එකණෙහිම ඔනොමෝ අහසට පැණ මව්පියන්ට පළමුකොටම ආකාශයෙන් ගොස්වෛත්‍යාඛ්‍යනයට බැස වෛත්‍යයවැද බණඅසමින් සිටියාය ඉක්බිති මව්පියදෙදෙන ඇවෙහ පැමිණ දියනියනි හුඹ කිනම් මාගීයකින් පැමිණියාදැයි විචාලෝය ඔනොමෝ මාගීයකින් නොව අහසින් ආවෙමිසි කිය දුවතිය ක්ෂයකරණලද ආශ්‍රවආති රහතුන්වහන්සේලා නම් අහසෙහි ගමක්කෙරෙත් හුඹ කෙසේ නම්අහසින් ආවාදැයිවිචාරණලද්දී මෙසේකීවාය වජ්‍යාලෝකයෙන් වෛත්‍යයදෙස බලමින් සිටි මට බුදුන්අරමුණුකොට බලවත් ප්‍රීතියක් උපන්නීයඑකල මම තමාසිටිබවක්හෝ හුන්බවක්හෝ දන නොගත්තෙමිගන්නාලද නිමිත්තසමගම අහසට පැණ වෛත්‍යාඛ්‍යනයෙහිමපිහිටියාවෙමිසිමෙසේඋවෙහලප්‍රීතිය අහසෙහි ලබ්‍යාපනප්‍රමාණවූවක්වේඵරණාප්‍රීතියනම් පුරිතවස්තිකෝෂයක්මෙන්සැමනැතම එකපරිදි පැතිර පවත්නා ප්‍රීතියයි උක්තප්‍රකාර ප්‍රීතියද මාගීඥතාව බෝධියට යහපත්වූ අධ්‍යයක්යන අභිමයන් ප්‍රීතිසම්බෝධ්‍යඛ්‍යනම්වේ ප්‍රීතියමිබෝධ්‍යඛ්‍යන්පාදයට හෙතු වූ එකාදස ධර්මයන්

අතුරෙන් පළමුවැනිවූයේ බුඩානුසාහියයි “බුඩං ආරභන උප්ප නනා අනුසාහි බුඩානුසාහි බුඩගුණාරමණො සතිසා එතං අභි චචතං බුදුන් අරභසා උපන් අනුසාහිය බුඩානුසාහියයි බුදු ගුණ අරමුණුකොටගෙන පවත්නා සිතියට මේනමෙකි යනුබැවින් බුදුරජානත්වගත්තේ සම්බන්ධව පවත්නා යම්ගුණසමූහයක්මේ නම් ඒ ගුණයන්අරමුණුකොට පවත්නාවූ සිතියට බුඩානුසාහි යයි කියනුලැබේ සකලලෝකශිවඛකරවූ භාග්‍යවත්බුදුරජානත් වගත්තේ.

“ආරකතනාභතතතාව කිලෙසාරිනසොමුති
භතසංසාරචකකාරො පච්චයාදීනචාරහො
නරහොකරොතිපාපානි අරහංගෙන පවුච්චති,,ති.

යනාද්‍යාදියෙන් අභිත්තම්වනසේක “සමමා සාමඤ්ච සබ්බ ධම්මානං බුඩිතතාපන සමමාසමුච්චො,, මොනවචතමත්වගත්තේම සොමභුඤ්ජනසෙන් සියඵධම්මීයන් අවබෝධකලහෙයින් සමන් ක් සම්බුඩිතම් වනසේක.

විපසයනාඤ්ඤාමනොමයිති ඉභිප්පහෙදොපිචදිබ්බසොනං
පරස්සචෙතොපරියායඤ්ඤං පුබ්බතිවාසානුගතංචඤ්ඤං
දිබ්බංචචකතාසවසංචයොච එතානිඤ්ඤානිඉධගිච්ජා.

විදගීනඤ්ජන ය මනොමයසාඛිය සාඛිවිධඤ්ජන ය දිව්‍යංශ්‍රොතාඤ්ජන ය පරචිත්තවිජානනඤ්ජන ය පුමේනිවාසානුසමා ිඤ්ජන ය දිව්‍යංචඤ්ජු රභිඤ්ජන ය ආශ්‍රවණසකරඤ්ජන ය යනඅභවවිද්‍යාවෙන්ද.

සීලංචරං ඉඤ්චියසංචරොච
මනනාසිතාජාගරියානුයොගො
සඛාතිරොත්තප්ප බහුසසුතතනං
පරකකමොචෙචසතිමතිච,

චතතාරිකානානිච තානිමානි
තිපචධම්මාවරණානිපඤ්ඤ
එතෙතිවිජ්ජාතිචසමපයොගා
සමපණණවිජ්ජාවරණො මුතිඤ්ජනි.

සීලය ඉඤ්චියසංචරය හෝජනයෙතිපමණදුක්මය නිදිදුරැකිරි මය ශ්‍රධාවය පාපයටපිළිකුල්මුලජ්ජාවය පාපයටහයවූ මනන පපය බහුශ්‍රැතභාවය පරාක්‍රමය සිතියය ප්‍රඤ්චය ප්‍රඵමඛ්‍යාතය විනිශ්ච්‍යාතය තානිශ්ච්‍යාතය චතුච්ච්ච්‍යාතය යනපසලොස්වරණ ධම්මයන්ද මෙසේ පුමේනන අභවවිද්‍යාවෙන්ගා මෙකීපසලොස්

වරණ බිම්යන්ගෙහුන් යුක්තබැවින් ඒ මුතියුතෙමේ විද්‍යාවරණ සම්පන්න නම්වනසේක.

“සොහනගමනතතා සුඤ්ජරං යානංගතතතා සමමාගතතතා සමමාවගදතතා සුගතො,,යි

යනුගෙයින් සොහන ගෙවත් නිරවද්‍යගමන්ඇති බැවින්ද සුඤ්ජරස්ථානසංඛ්‍යාත නිච්ඡාණයව වැඩිගෙයින්ද මනාව වැඩිගෙ යින්ද ගෙවත් ඒ ඒ මාගීවලදී ඒ ඒ කෙලයයන් පිළිවෙලින් ප්‍රතින කෙරෙමින් වැඩිගෙයින්ද මනාවනෙපුල්ඇතිගෙයින්ද නොගොත් “සුප්පතිභිතපාදනා හෙඩාපාදතලෙසු චක්කානිජාතානි සහසසරානි සතෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපුණ්ණලක්ඛණතා ආයත පණ්ඨිතා දිසගුලිතා,, යනාදීන් දක්වන දෙනිස්මහාපුරුෂ ලක්ෂණ යෙන්ගා “චිතගුලිතා අනුපුබ්බධගුලිතා වට්ඨගුලිතා තඹනබතා සිනිබතබතා තුඛගතබතා නිගුලේගගොප්ඵකතා,, යනාදීන් දක් වන අසුවක්පමණ අනුවෘත්තයන්ගෙන්ද යුක්තවූ යහපත් බුඩ ගරීරයක්ඇති ගෙයින්ද ඒලෝකස්වාමිතෙමේ සුගතනම්වන්නේය. “සබ්බථා විදිතලොකතතා ලොකවිදු,, සඵ සංසකාර අවකාශ යන ලෝකත්‍රය සඵප්‍රකාරයෙන් හසාමලකයක්සේ දැනවදලිගෙයින් ඒ බුදුරජතෙමේ ලෝකවිදුනම් වනසේක.”නක්ඛි උත්තරතරො එතසමාති අනුත්තරො,,යි විසුබැවින් මුත්වගන්සේවවඩා අතිසයින් උත්තරිතරකෙනෙක්කැතිගෙයින් ඒභාග්‍යවත්තෙමේ අනුත්තර නම්වනසේක. “පුරිසදමෙමසාරතීති පුරිසදමෙසාරඵ දමෙති විනෙ තීති චුත්තං ගොති,, යනුගෙයින් උග්‍රවූසෝරවූ විෂනේපස්ඇත්තාවූ අප්පාලකාගරාජයාය වූලෝදර මනෝදර නාගරාජයෝය අග්නි සිබ්බුමසිබ්බතාගරාජයෝය ධනපාලනම් හසන්රාජයාය යනාදී තිරභේදපුරුෂයෝද සවචක නිගණ්ඨපුත්‍ර අමබ්ඪ මානවක පොකබ රසානි ඝොටමුබ් කුටදනකය යනාදිමනුෂ්‍යපුරුෂයෝද ආලවක ශ්‍රවිරෝම බිරරෝම යනාදීයක්ෂ පුරුෂයෝද ගක්‍රදෙදෙසු බක බුහමාදී අමනුෂ්‍යපුරුෂයෝද දමනසකරණලද්දේය එබැවින් අන් කෙනෙකුට දමනසානාකලහැකි සියළුපුරුෂයන් සඵප්‍රකාරයෙන් දමනසකරන්ට හැකිවේය යනඅර්ථයෙන් පුරිසදමෙසාරඵනම් වන සේක. ඉභාත්මයෙහි මෙලොවින් වන අර්ථය මත ආනමයෙහි පර ලොවින් වන අර්ථය නිච්ඡාණ සංඛ්‍යාත පරමාර්ථය යන මේ තුන් ප්‍රකාර අර්ථයන් අතුරෙන් යම් යම් පුද්ගලයෙක් යම් යම් අර්ථය කට සුදුසු වන්නේද ඒ ඒ පුද්ගල සංඛ්‍යාත දිව්‍ය මනුෂ්‍යාදීන්ට ඒ ඒ අර්ථයෙන් අනුශාසනා කරණ ගෙයින් ඒ භාග්‍යවත්තෙමේ දෙවිමිනිසුන්ට ශාසනානම් වනසේක. “වහතාරිසව්වාති අබුඤ්ඤි

බුද්ධිනී බුද්ධිසහතිනි බුද්ධො, චතුරායනී සත්‍යධර්මයන් අතීතයෙහිදු අවබෝධකෙළේය. දුනුදු අවබෝධකෙරෙහි මත්තෙහිදු අවබෝධ කරන්නේය යන අර්ථයෙන් තථාගතතෙමේ බුද්ධිනම්වනසේකැයි යනාදී වශයෙන් බුද්ධගුණානුසාරණය කිරීමද ප්‍රිතිසම්බෝධිත බෙග්ත්පාදයට හේතු වූ පලමුවැනි කාරණය වේ.

“ධම්මං ආරබ්භ උපසන්නා අනුසානි ධම්මානුසානි” ධර්මය අර බයා උපදනා අනුසානිය ධර්මානුසානියයි “සවානුතො භගව තා ධම්මො සන්දිසිකො අකාලිකො,, ය යාදීන් දක්වන පයනී, ජනිය සහිත සෝවාන් ආදී සතරමත සතර ඵලයද නිමිණයද යනමේ නවලෝකෝත්තර ධර්මය අරමුණුකොට නැවත නැවත උපදනා සිතියට ධර්මානුසානියයි කියනු ලැබේ. උක්තප්‍රකාර නවලෝ කෝත්තර ධර්මය සම්බන්ධ ගුණානුසාරණය කිරීම සම්බන්ධ ධර්මානු සානියද ප්‍රිතිසම්බෝධිතබෙග්ත්පාදයට හේතු වූ. දෙවෙනි ධර්මය හෙවත් ඒ පිණිස පවත්නා දෙවෙනි කාරණය වේ.

“සංඝං ආරබ්භ උපසන්නා අනුසානි සංඝානුසානි” සංඝයා අර බයා උපන් අනුසානිය සංඝානුසානියයි. “සුපටිපනො භගවතො සාවකසංඝො උජ්ජටිපනො භගවතො සාවකසංඝො ඤ්ඤපටි පනො භගවතො සාවකසංඝො සාමිටිපටිපනො භගවතො සාවකසංඝො,, යනාදී වශයෙන් සම්බරත්නය යුගලවශයෙන් සත රක්ද පුද්ගලවශයෙන් අවදෙනක්ද නැවත ප්‍රහෙදවීමෙන් එක සිය අවදෙනක්දයි මෙසේ ප්‍රහෙද වූ අපටයනී පුද්ගල මග සංඝ රත්නය අරමුණුකොට නැවත නැවත උපදනායමානිය සංඝානු සානියයි කියනු ලැබේ. එබැවින් ඒ සංඝානුසාරණය කිරීමද භාව නානුයෝගී පුද්ගලයාගේ ප්‍රිතිසම්බෝධිතබෙග්ත්පාදය පිණිස පව ත්නා තුන්වැනි අඩගය වේ. ඒ පුද්ගලතෙමේ ඒ අඩගය වඩා හෙ වත් ඒ සංඝරත්නය මේ අර්ථයෙන් සංඝනම්වත්තේයයි ගුණානු සාරණය කොට පිළිවෙලින් අභිකියට පැමිණ උතුම් නිමිණයට පැමිණෙන්නේය.

“දීඝරතතං අබණ්ඩං කන්ධා රකඛිතං චතුපාරි සුඛිසීලං පච්ච වෙකුන්තාසාපි හිනිතො දසසීලං පච්චසීලං පච්චවකඛන්තාසාපි”

යනුහෙයින් දීඝී රාත්‍රියක් මුළුල්ලෙහි හෙවත් බොහෝ කාල යක පවත් නොකඩකොට රක්ෂාකරණලද ප්‍රාතිමොක්ෂ සංචර සීලය ඉන්ද්‍රිය සංචරසීලය ආජීවාරිසුඛිසීලය ප්‍රත්‍යයසනනිශ්‍රිත සීලය යනමේ සතරසංචරසීලය ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නාවූ යො ගාවචර හික්ෂුත්වහන්සේවද එසේම බොහෝ කලක් අබණ්ඩව

රක්ෂාකරණලද දසසීලය පවසීලය ප්‍රත්‍යාවේෂ්‍යා කරන්තාවූ ගා
හසථ ගොභාවචර පුද්ගලයානටද ප්‍රීතිසමෝධිතධනය උපදී මෙ
සේ යම්කිසි හිසුටක් ගෝ ගාහසථයෙක් ගෝ අබණ්ඩව පිරිසිදුව
තම තමන් විසින් රක්ෂාකරණලද ඒ ඒ සීලගුණයන් නුවන්නේ
මෙතෙහි කෙරේනම් එසේ කිරීම හේතුකොටගෙන ප්‍රීතිසමෝධි
තය වඩා අභීතියට පැමිණේ යනු භාවයි.

මේ මතු දක්වන කථාවසතුව ඊට නිදර්ශන කටයුතුයි. මෙම
ලබ්ධිකාමීපයෙහි කරඬුමහලෙණයයි ප්‍රසිද්ධ එක්තරා ලෙණක් විය
ඒ ලෙණතුල විපසසීය, සිබිය, වෙසසභුය, කකුසදය, කොනාගම
නය, කාශ්‍යපය, ගෞතමය, යන සත්ථුද්‍රවරයන්ට හත්සේලා මහහි
නික්මන්කලි ආකාරයට අදිනලද සිතියම් දුටුවන් සිත් පැහැර
ගන්තාසේ විසිතුරුවෙයි එම කරඬු මහලෙණෙහි විකතගුපතනම්
එක්තරා මහාසථපුරකෙනෙක් සිල් රක්ෂාකරෙමින් තපස්කරණ
සේක. එක්කලෙක බොහෝ හිසුටු සෙනස්නෙන් සෙනස්තට
නොයෙක් විසිතුරු බලමින් ඇවිදිනාහු මේ කරඬු මහලෙණට
පැමිණ එහිදුටු සිතියම් කණිනාදක වහන්ස මේ සිතියම සිහිකළ
යයි කීවාහුය එහි වාසයකලි මහතෙරුන්වහන්සේ මෙසේ කියේය
ඇවැත්නි මේ ගල්ලෙණ වසන්තාවූ මට සැට අවුරුද්දකට වැඩි
කල් ඉක්මගියේය. එතකුදු උවත් මේකක්කල් මෙබදු විසිතුරු
සිතියම් ඇතැයි යන බවකුදු නොදනුමහ දුන් අද ඇස් ඇත්තාවූ
නොපනිසා සිතියම් ඇතිබව දක්නා ලදුමහයි කියේය. මේ ගල්ලෙ
ණෙහි මෙතෙක් දීසි කාලයක් වසන්තාවූ තෙරුන්වහන්සේ
විසින් ගැමතැනම වියදමුපමණ දුරබලන බැව්ම ඇතිබැවින්
කිසිකලෙක ඇසදල්වා උඩනොබලනලද්දේය. ඒ තෙරුන්වහන්
සේගේ ගල්ලෙන් ඉදුරකඩ මහන්වූ තාරුකෙක්ද ඇත. ඒ තාරුකද
තෙරුන්වහන්සේ විසින් නොදක්නාලද්දේය. කිසිකලක උඩ
නොබලන ලද්දේමය. හවිරුදුපතා මල්පිපෙන සමයෙහි බිම
හෙන නාමල් රොන්සලා දූතම ඒ රුක මල්පිපී ගියහයි දූතගන්
නාහ. එසමයෙහි මාගම්නුවර රජකරණ රජතෙමේ මහතෙරුන්
වහන්සේගේ සීලාදී ගුණ සම්පත් අසා වදිනු කැමතිව තුන්වරක්
රාජදූතගන් යවා තෙරුන්වහන්සේ නොවඩිතාකල ඒ මාගම්
නුවර කිරීමොන ලදරුවන් ඇති ගැහැනුන්ගේ පයෝධරගන්
පටින් බඳවා රාජ මුද්‍රිකාවෙන් මුද්‍රණයකරවූයේය. කුමක් සදහා
දගන්? යම්තාක් මහතෙරුන්වහන්සේ නුවරට වඩනේද ඒ
තාක්කල් දරුවෝ කිරි නොලබන්වායි කියාය මහතෙරුන්
වහන්සේ එපවත්අසා ඒ තෙරුන්වහන්සේගේ නොයාමෙන් කිරි

තොලබන්තාවු ඉදරුවන්ට අනුකම්පාපිණිස මාගම්නුවරට වැඩී
 යාහ රජතෙමේ මහතෙරුන්වහන්සේ වැඩියහයි අසා රාජ
 පුරුෂයන් බණවා යව සගය මහතෙරුන්වහන්සේ රජගෙට
 වැඩව්වාගෙන එව තෙරුන්වහන්සේගේ සම්පයෙහිදී සිල්ගනුම්
 හයි කියා යවා තෙරුන්වහන්සේ රජගෙට වඩාගෙන්වා පසහ
 පිහිටුවා වැද දන්වලදවා ඉක්බිති ස්වාමින්වහන්ස අද අපට
 අවකාශ නැත්තෝය සෙට දවස සිල්ගනුම්හයි නැවතත් තෙ
 රුන්වහන්සේ දකිනු කැමතිව තෙරුන්වහන්සේගේ පාත්‍රය
 ගෙන මදක්දුර පසු ගමන්කොට රාජදේවිය හා සමග සිට වැද
 නැවැත්කාහ මහතෙරුන්වහන්සේද රජු වදිවයිහෝ රාජදේවිය
 වදිවයි හෝ මහරජ සුවපත්වේවායි කියන්නෝය. මෙසේ තෙ
 රුන්වහන්සේ දවස දවස රාජප්‍රතිඥ මුදවන පිණිස රජගෙට
 වඩානු රජුද ස්වාමිනි සෙට සෙට යයි කියමින් සන්දවසක්
 ඉක්මනියානුය. තෙරුන්වහන්සේට පශ්චාත් ශ්‍රමණව වඩනාවු
 සෙසු භික්ෂුහු ස්වාමින්වහන්ස නුඹවහන්සේ රජගෙට වැඩිය
 වේලෙහි රජු වදිනාකල්හිද දේවිය වදිනාකල්හිද වෙනසක්
 නැතුව මහරජ සුවපත්වේවායි යන මෙපමණක්ම කුමක්නිසා
 කියන්නෝදැයි ඒවාලාහ. මහතෙරුන්වහන්සේ ඇවැත්කි මම
 රජුයයි කියා හෝ දේවියයි කියා හෝ නියම නොකරමි හෙ
 වත් විශේෂ ලක්ෂණ දැක නොහඳුනමිහයි කියේය මෙසේ සත්
 දවසක් ඉක්මුණුකල තෙරුන්වහන්සේට මේ ඇතුල්නුවරවිසිම
 දුක්වන්නේයයි සියා රජු විසින්ම පිටත්කොට හරිණලදුව තමන්
 වහන්සේ වැඩ විසු කරඬු මහලෙණටම වැඩ එදවස රාත්‍රි භාග
 යෙහි භාවනාකිරීමට පිණිස සක්මනට නැගාහ ඒ බව දුටු තා
 රුක අධිශාසිතවු දෙවිදුනොමෝ තෙරුන්වහන්සේගේ සීලය
 සුපරිසුඛබවදක දඬුවැට පහනක්ගෙන ආලෝකකරමින් සිටි
 යාහ. ඉක්බිත්තෙන් තෙරුන්වහන්සේට කම්භානාරම්මණය
 සෙසු දවසට වඩා ඉතා පිරිසිදුව පහලවූයේය තෙරුන්වහන්සේ
 ප්‍රීතියට පැමිණ අද දවස මට කම්භානාරම්මණය ඉතා පිරිසිදුව
 ප්‍රකාශවෙයි කුමක්වේදෙහෙයයි සතුටුව භාවනාවෙහි යෙදී මැදුම්
 යම් දෘෂ්‍යය කෙලවර සියළු පළිතය පාදුම් කම්පාවෙන් තාද
 කරවමින් ඒ පළිතවාසී දෙවියන්ගේ සාධුකාර පුජාලබමින්
 සෝවාන් ආදී මාගීඵල පිළිවෙලින් නොස් උතුම්වූ අභිත්ඵලයට පැමි
 ඹිසේක. එබැවින් තමන්ගට වැඩකැමති අතින්කුලපුත්‍රකෙනෙ
 කුදු ඇත්නම් හෙතෙමේද වනයෙහි වසන නොයෙක් දිගබලන
 මදුරෙකුමෙන්ද වනයෙහි සිංහාදී සිව්පාවුන්ට හයින්හුසුවූ

මුළුකුමෙන්ද මව්පියාදීන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් හඬවපත්වී ඔබ මොබ බලන ඔදරුවෙකුමෙන්ද වචලවූ හෙවත් වචපිට බලන ඇස් ඇත්තෙක් නොවියයුත්තේය යථොක්ත විභවගුණක මහා සඵචිරයන්මෙන් ආරක්ෂාකරන්නාලද සිව්පිරිසිදු සීලගුණානු සමරණයකොට ප්‍රීතිසම්බෝධිතබ්‍යය උපදවා ගැණීමෙන් සෝ වාන් ආදී මාගීඵල පිළිවෙළින් ගොස් සවිකෙලෙස්තසා නිවන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කටයුත්තේයි.

“දුමස්කබ්‍යයාදියු පණීතභොජනං සබ්‍රහ්මචාරීනං ඵවංනාම අදව්හානි වානං පච්චවෙකබ්‍යනනසාපි ගිහිනොපි ඵචරුපෙකාලෙ සීලවනතානං දිනනදනං පච්චවෙකබ්‍යනනසාපි”

යනුගෙයින් දුබ්භික්ෂහයාදිය පැමිණිකල්හි සබ්‍රමිසරුත්ව ප්‍රණීතභොජන මේ මේ ආකාරයෙන් ත්‍යාගකෙලෙමුයයි නියා ඒ ත්‍යාගය ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකරන්නාවූ භික්ෂුවටද යථොක්ත පරිදි දුබ්භික්ෂාදිකාලවලදීම සිල්වතුත්ව මෙසේ දන්දෙනලද්දේයයි ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරන්නාවූ ගෘහස්ඵද්ගලයාහටද ප්‍රීතිසම්බෝධිත බ්‍යය උපදී එසේ ත්‍යාගානුසමරණය කරන්නාවූ පුද්ගලතෙමේද ඒ හේතුවෙන්ම ශාන්තසුබලක්ෂණ නිජාණයට පැමිණෙන්නේයි. ඒබව

“තසෙසවං විගතමලමචේජරතාදි ගුණවසෙන අත්තනො වා ගං අනුසාරතො නෙච තසම් යමයෙ රාගපරියුඤ්ඤං විතතං ගොති නදෙස තමොත පරියුඤ්ඤං විතතං ගොති උජ්ඣතමෙවසා තසම්සමයෙ විතතං ගොති වානං ආරක්ෂානි පුරිමනගෙතෙච විකම්මතිත නිවරණසා ඵකකබ්‍යණ සාධනබ්‍යානි උපපජ්ජනති වාගගුණානං පන ගමභීරතාය තානපපකාර වාගගුණානුසාරණාධි මුත්තතායවා අප්පතං අප්පච්චා උපචාරප්පතතමෙව කානං ගොති තදෙනං වාගගුණානුසාරණ වසෙන වාගානුසානිං වෙච සබ්බං ගච්ඡති ඉමඤ්චපත වාගානුසානි මනුසුතොතා භික්ඛු භීයොතා සොමන්තාය වාගාධිමුත්තො ගොති අලොභජ්ඣායයො මෙත්තාය අනුලොම කාරී විසාරදො පිනිපාමුජ්ජබහුලොති”

යනාදී වශයෙන් දක්වනලදී මෙහි හවය මෙසේ මේ උක්ත ප්‍රකාර විගතමල මාත්තයනීතාදී ගුණවශයෙන් තමාගේ ත්‍යා ගය සිහිකරන්නාවූ ඒ ගෝභාවචර පුද්ගලයාහට ඒ භාවනා සමයෙහි රාගයෙන්හෝ වෙෂයෙන්හෝ මෝහයෙන්හෝ මඛනා ලද සිතක් හුපදනේය යලිය ඒ භාවනා සමයෙහි ඔහුගේ සිත ත්‍යාගය අරඹයා පවත්නා බැවින් කායචංකාදියෙන් පහව යාජ්‍ර

වන්තේය ඉක්බිති පෙරකී කසින්ම මබ්ලාගත්නාලද නිවරණ ඇත්තාවූ ඒ යොගාවචරයාහට එකවිටම ධ්‍යානාඛගයෝ උපදනාහුය ත්‍යාගගුණ ගැඹුරුබැවින්ද නොයෙක් ප්‍රකාර ත්‍යාග ගුණ සිහිකිරීමෙහි නැමුණු සිත්ඇති බැවින්ද අර්ථනාවට නොපැමිණ උපචාර ප්‍රාප්තවූ ධ්‍යානයම උපදනේය ඒ මේ උපචාර ධ්‍යානය ත්‍යාගගුණ සිහිකිරීම් වශයෙන් උපන්හෙයින් ත්‍යාගානුසමාභිය යන සංකල්පයට පැමිණෙන්නේයි මේ ත්‍යාගානුසමාභි භාවනාවෙහි නිරන්තරයෙන් යුක්තවූ මහණතෙම අධිකවශයෙන් දැනවැස්සුපරිත්‍යාගයෙහි නැමුණාවූ සිතැතිවෙයි කිසිවක නොඇළ නාවූ අලෝභඅදහස්ඇතිවෙයි. මෙමභාවනාවට සුදුසුප්‍රතිපත්තිඇත්තේමෙයි තමාගේගුණයෙන් කිසිතැනක අමඩකුණුව හැසිරෙයි. ප්‍රීතිප්‍රමෝද්‍යය බහුල කොටඇත්තේ නැවතනැවතත් ත්‍යාගානුසමරණය කොට ලෝකෝත්තර ප්‍රීතියමෙබ්බිධ්‍යාඛගය ලබා ගෙවත් අතීත් ඵලයට පැමිණ නිවන්දක්නේවෙයි. “දෙවනා ආරඛ්‍ය උප්පන්නා අනුසානි දෙවනානුසානි” දෙවියන්අරමුණුකොට උපන්අනුසමාභිය දෙවනානුසමාභියයි ප්‍රීතිසමෝඛ්‍යාඛගය උපදවත්ට නපස්කරණපුද්ගලතෙමේ දෙවියන්අරමුණුකොට ගෙවත් දෙවියන්සාක්ෂිභාවයෙහි තමා තමාගේ ශ්‍රධාදී ගුණානුසමරණයකොට ඒ උපදවා ගණීය යනුභාවයි. ඒකෙසේදයනහොත්?

“සන්තිදෙවාචාතුමමහාරාජිකා සන්තිදෙවානාවතිංසා යාමා තුසිතා නිමමානරභිනො පරතිමමිතවසවන්තො,,
 යනාදීවශයෙහි මෙහිභාෂය යකුඵී කුමනාණඛි නාග යසෙ යනසතර සෙනහට අධිපතිවූ ධ්‍යානරාජ්‍යවරුසිවරුපාසවෙලුවණයෙන සතරවරම මහරජතෙතෙකුත් ඇතිසෙයින් වාතුමිහාරාජිකනම්වූ ක්‍රමාකරණ අභියෝගන් දිව්‍යනම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද මහමාණ වකජාතකයෙහි ආනියායෙන් එක්ව පින්කම්කල තෙතිස්සහළු කෙනෙකුත් එහි උපන්බැවින් තාවතිංසනම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද දුකින්පහවූ අභියෝගන් යාමනම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද ප්‍රීතියෙන් උපන්හෙයින් තුසිතනම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද බෝගසම්පත් නිමාණයකිරීමෙහි ඇළුම්ඇති බැවින් නිමාණරතීනම් දිව්‍යසමුහයෙක්ද අනුන් විසින් නිර්මිතකරණලද සම්පත් තමන්ගේ වසගයෙහි පවත්වනහෙයින් පරතිර්මිත වසවතීහි නම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද බ්‍රහ්මකායිකනම්වූ දිව්‍යසමුහයෙක්ද ඔවුන්ගෙන් මතුමත්තෙහි පරිත්‍යාගාදී දිව්‍යසමුහයෝද ඇත්තාවුවෙහි ඔවුන් අතුරෙන් මාගීසවූදිව්‍යසමුහයෝ මනුෂ්‍යව යම්බඳුවූ ශ්‍රධාවකින් යුක්තවූ වාහු මෙලොවින්වූතව ඒ ඒ දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්තාවූවිනම්

මටද එබඳු ශ්‍රඩාව ඇත්තේය මාගීසාවු ඒදෙවියෝ වනාහි යම්බඳු වූ සීලයකින්ද යම්බඳු වූ ශාන්තයකින්ද යම්බඳු වූ ත්‍යාගයකින්ද යම්බඳු වූ ප්‍රඥාවකින්ද යුක්තවූවාහු මෙලොවින් වුනව ඒ ඒ දෙවි ලොව උපන්නාහුනම් මටද එබඳු වූ සීලශාන්තත්‍යාගප්‍රඥාවෝ ඇත් තාහුයයි මෙසේ දෙවියන්ගේ ශ්‍රඩාදිගුණයෝ ශාන්තසමානයෙහි තබා තමාගේද මාගීගතවූ ශ්‍රඩාදිධම්ම අනුසමරණයකෙරේනම් ඒ දේවතානුසමානයයි ඒ පුද්ගලයාගේ ප්‍රීතිසමෝධිකර්මෝත්පාදය පිණිස යථෝකත දේවතානුසමානයම හේතුවන්නේයි. “උපසමං ආරක්ඛ උපසනතා අනුසාති උපසමානුසසත්” කෙලෙසව්‍යපගමනය අරබසාඋපන් අනුසමානය හෙවත් මේ මේ ක්‍රමයෙන් සන්තානයෙහි පැවැති කෙලෙස් විකෘතිය නවයයෙන් සංසිද්ධියෙහි ඒ අරමුණු කොට නැවතනැවත උපදනා සිතියට උපසමානුසමානයයි කියනු ලැබේ.

“සමාපතතියා විකෘමතිනෙ කිලෙසෙ සතිමපි සත්තතිමපි වසානිතසමුදාවරනතිති පච්චෙවකානතසාපි,, යනුගෙයින් සමා පතතියකින් විෂකමනය කරණුලැබූ කාමච්ඡද්දී කෙලෙස් සැට සැත්තැවමිගණනක් තමාපිරිවරා නොහැසිරෙනැයිකියා යමිකිසි යෝගාවචර පුද්ගලයෙක් උපායවශයෙන් මෙනෙහිකෙරේනම් එයප්‍රීතිසමෝධිකර්මෝත්පාදයට හේතුවන්නේයි එහෙයින් භාව නානුයෝගී හෙමේ යටත් පිරිසෙයින් තදගවශයෙන්හෝ උඛන්පිරි සෙයින්විෂකමනයෙන් හෝ යමිකිසි ආකාරයකින් ඒ ඒ කෙලෙසධම්මප්‍රතිනවූ අවසථාවලදී ඒප්‍රහාණය සම්බන්ධව පවත්නාගුණ නැවතනැවත සිතෙහි ඇතිකරගණිනම් මිහව ප්‍රීතිය පහලුවේ ඒ ප්‍රීතියම මාගීවබෝධයටත් හේතුවීමෙන් පිලිවෙලින් අතීතිය ලබානිවන් දක්නේවෙයි “ලුබුභාලපච්ඡන්තනා” යනුමේ ප්‍රීති සමෝධිකර්මෝත්පාදයට හේතුවූ අවචෙති අභියවේ රුක්ඛ හෙවත් කවුක නොහික්වූනුපුද්ගලයන් භාත්පසින් බැහැරකොට ඔහු හෙත් වියෝව වාසයකිරීමයි ඒ සදහා අනීකථාවෙහි.

“වෙතියදසසන බොධිදසසන ඵෙරදසසනෙසු අසකකචුකිරි යාය සංසුචිතලුබහාවෙ බුඩාදීසු පසාදසිනෙහාභාවෙන ගදහපිඨෙ රජසදිසෙලුබුභාලපරිවජ්ජන්තසාපි,,යි.

දක්වනලදී මෙහි භාවය ධාතුපෙතිපිලිම කරඬුආදී යමියම් සුජනීයවස්තුතබා තිදන්කරණලද ඡෙවත්තයක්හෝ පාරිභෝගික බෝධියක්හෝ මහතෙරුන්වහන්සේ තමක්හෝ දර්ශනයකලකල්හි නොසකස්කියාවෙන් හෙවත් ඒ සුජනීයවස්තු යම්පයෙන් ගමන් කරණකල්හි වහන්පයලායමෙන්හෝ කුඩිඉසලායමෙන්හෝ කා

රාදම්මෙන්ගෝ යම්කිසිආකාරයකින් අගෞරවලෙසි නොයකස් ක්‍රියා පාවිච්චිවීමෙන් රැස්කරගන්නාලද රචනාවලට ඇත්තාවූද එහෙයින්ම බුඩාදිරත්නත්‍රය කෙරෙහිම ප්‍රසාදසෙනහසවහාවයක් නැතිබැවින් කොටඵපිට රජස්සදුනවූද රුක්ෂප්‍රතිපත්ති සහිත පුද්ගලයන් දුරුකොට වාසයකරණ පුද්ගලයාටද ප්‍රීතිසම්බෝධිසභය උපදී යනුසි “සිහිබුදුගලසෙවනනා” යනු නවවෙනි අභිගයයි සිහිදුපුද්ගලසෙවනයනම් බුඩාදිරත්නත්‍රය කෙරෙහි ප්‍රසාදය බහුල කොට ඇති මාදුමොලොක් සිත්ඇති තදපරාමපාවතුමිරහිත තම හට අභිමත යහපත් අරමුණුකරාම සිතගමන්කරවියහැකි සිහිදු පුද්ගලයන්සෙවීමයි එබදු ශාන්තදුන්තලිලාඇති සිහිදු පුද්ගලයන් සේවනයකිරීමත් ප්‍රීතිසම්බෝධිසභයන්ත්පාදයට හේතුධර්මයක් වශයෙන් පැවතීමෙන් හෙතෙමේ අභීත්ඵලාවබෝධයෙන් නිමාණයට පැමිණෙන්නේයි. “පසාදනියසුනානපවච්චෙකබනනා” යනු දසවෙනි අභිගයවේ රත්නත්‍රයෙහි ගුණප්‍රකාශනවූ ප්‍රසාදවහවූ සුත්‍රාන්තයන් ධර්මව්‍යඤ්ඤාදිවසයෙන් ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරන්තාහටද එසේම එකොලොස්වෙනි අභිගයවූ තදබිමුක්තනායෙන් සුක්තවූ වහුටද එනම් ආනතිසද්‍යාදීන්හි ප්‍රත්‍යන්ත්පාදනය පිණිස නින්තප්‍රවණ ප්‍රබහාරසිත්ඇත්තාහටද ප්‍රීතිසම්බෝධිසභය උපදී මෙසේ භාවනානුයෝගී පුද්ගලයෙමේ යථෝක්ත එකාදස ආකාර හේතුධර්මයන් නිසා ප්‍රීතිසම්බෝධිසභය උපදවා ගැනීමෙන් සකලකෙලයයන් ප්‍රහීණව ලබන නිමාණයට පැමිණෙන්නේයි.

“සත්තධර්මා පසසභිසලේඛාජ්ඣකභගසස උපපාදය තංවත්තනනති පණීතභෝජනසෙවනතා උතුසුබසෙවනතා ඉරියාපඵසුබසෙවනතා මජ්ඣිමනිපයොගතා සාරඛකායපුගලපරිවජ්ජනතා පසසභිකායපුගලසෙවනතා තදබිමුක්තනා”ති,

යනු ප්‍රශ්නිධිබෝධිසභයන්ත්පාදයට හේතුධර්මයෙයි ප්‍රශ්නිධිය හෙවත් කායචිතතදෙදෙනාගේ බරඇරීම මාගීඤ්ඤාවබෝධිය කරණ පුද්ගලයාට සුදුරවූ අභිගයක්යයනඅතීයෙන් ප්‍රශ්නිධි බෝධිසභයයි කියනුලැබේ ඒ ප්‍රශ්නිධිබෝධිසභයාගේ උත්පත්ති යට ප්‍රණීතභෝජනසේවනාදිය හේතුවේ “පණීතංහි සිතිඛං සප්පාය භෝජනං භුඤ්ඤනාසාපි” යනුහෙයින් “පණීතභෝජනසෙවනනා”නම් ප්‍රණීතවූ සිහිදු වූ සැපවූ භෝජනය අනුභවකරණ පුද්ගලයාහටද කයසම්බක නිදුරඵඵභාවය හෙවත් කයසැහැල්ඵ බවයයි කියනලද බෝධිසභයධර්මය ඉපදීමෙහිදී සාමාන්‍යයෙන් භාවනානුයෝගීපුද්ගලයාගේ සන්ත්‍රාය අසන්ත්‍රාය භාවය හෙවත් සැප අසැප විභාගය දක්වනුලැබේ.

ආවාසොභාවිතොහසං සුගංලොභොජනංඋතු,
ඉරියාපථොතිසතෙනතෙ අසප්පායෙවිචජ්ජෙ.

සප්පායෙසත්තං සෙවෙථ එවංතිපටිපජ්ජතො,
තචිරතෙවකාලෙන භොතිකස්සචිඅප්පනා.

යනුහෙයින් තොසැපසේනාසනය නොසැපගොදුරැගමය
තොසැපකථාය නොසැපපුද්ගලයාය නොසැපභෝජනය නොසැප
සාතුචය නොසැපඉරියවිචාරවැත්මය යනමොහු සද්දෙන දුරැකට
යුත්තෝය ඉක්බිති සැපවූසෙනස්නය සැපවූගොදුරැගමය සැපවූ
කථාය සැපවූපුද්ගලයාය සැපවූභෝජනය සැපවූසාතුචය සැපවූ
ඉරියවිචය යනමොහුසන්දෙන සේවනය කටයුත්තේය.

“තනුස්සයස්මිංආවාසෙවසන්නස්ස අනුප්පන්නාංවාතිඡිකතංනුප්ප
ජ්ජති උප්පන්නාංවාතිකස්සති අනුප්පිතාවසතිතඋප්පාති අසමාතිතං
චචිකතංතසමාධියති අයංඅසප්පායො,,

යනාදීන්දක්වතලද බැවින් ඒසන්දෙනා අතුරෙන් යම්සෙ
නස්තෙකවසන්නාවූ මේ යොගාවචරයාහට නුපන්නාවූ ප්‍රතිභාග
නිමිත්ත නුපදනේද පෙරඋපන්නිමිත්ත නොනස්නේද නොඵලඹ
සිටි සිහිය නොඵලඹෙන්නේද එකනනුටුසිත එකගතොවේද
මෙබදුලක්ෂණයෙන්යුත්සෙනස්න නොසැපසෙනස්නය නම් වත්
තේය යම්සෙනස්තෙක වසන්නාහට නාගපච්චිතවාසී යොගාවචර
තිස්සස්චිරයන්ට මෙන් නුපත් ප්‍රතිභාගනිමිත්ත උපදීද පෙර
උපන්නිමිත්ත නගවුරුවේද සිතියඵලඹසිටීද සිතඵකගවේද මෙ
බදු ආවාසය සැපවූ ආවාසයනම්වන්නේයි එහෙයින් යම්වෙහෙ
රක බොහෝසෙනසුන්ඇත්තාහු විනම් එබදුඉවහෙර එතෙකි
සෙනසුත තුන්තුන්දවසවැස ඒ යෝගාවචරයාගේ සිත යම්සෙ
නස්තක එකගවෙනම් ඒසෙනස්තෙති විසියයුත්තේය සැපවූ ආ
වාසපහසුව කරණකොටගෙන මෙමසිංහලච්චයෙහි සුඵ නා ලෙන්
වැසි පත්සියයක් හිසුහු එකිම කමටහන්ගෙන රහත්ඵලයට
පැමිණියෝය සෙසුතන්හි සෝවාන්ආදී ආයතීභූමියට පැමිණ ලෙසේ
සුලු නා ලෙන්ට අවුත් රහත්ඵලයට පැමිණි සෝවාන්ආදී ආයතී
පුද්ගලයන් මෙතෙකැයි කියා සංඛ්‍යාවක් නැත්තේය සෙසු සිතුල්
පව්වෙහෙර මිහිදු පව් වෙහෙර ආදී විහාරයෙහිද මෙසේ ආයතීභූමි
යට පැමිණියවුන්ගේ සංඛ්‍යාවක් නැත්තේය යම්ගොදුරැගමක්
සෙනස්තෙහි සිට පිටුසිභා යනකල්හිහෝ පෙරලොපරලාඵනකල
හෝ හිරුරැස්මුහුනට හොවදනාසේ උතුරෙන්හෝ දකුණෙන්හෝ
පිහිටියේ වේද ගමනාගමනයට පහසුපරිද්දෙන් දුනුතුන්දහා කින්

ඇතුළත ඉතානුදුරුතන්හිවේද සුලභවූ සම්පූර්ණකිසියාව ඇත්
 තේවේද එබඳුගොදුරුගම සැපවූ ගොදුරුගමනම්වන්නේය එසින්
 විපරිත විනම් නොසැපවන්නේසි කථාවද රාජකථාදී දෙකිස්තිර
 ශේනකථාවන්ට ඇතුළත්ව හෙවත් සවභීමොක්ෂයන්ට බාධකවූ
 කථාවක්විනම් නොසැපවන්නේය එබඳුකථාව මේ යොගාවචරයා
 ගේ උද්ග්‍රහ ප්‍රතිහාග නිමිත්තයන් අතුරුදන්වීමට කාරණාවන්
 තේය ඒදෙකිස්කථාවන්ගෙන් වෙන්වූ අලොපව්ජනාදී දසකථාවස්
 තු නිශ්‍රිතකථාවම සැපවන්නේසි එතකුදුලවත් ඒ සැපවූ කථාවද
 පමණදන කටයුත්තේසි පුද්ගලයාද තිරභේනකථාවන්ට ප්‍රතිපක්ෂ
 වූ බ්‍රහ්මසංයුක්ත කථාකරණ සුඵවේද සීලාදිගුණයෙන් යුක්ත
 වීද බහුකිසා එකගවූ සීත එකගවේද එකගවූ සීත තහවුරු
 හෝවේද මෙබඳු පුද්ගලතෙමේ ඇසුරුකිරීමට යොග්‍යවූ සැපවූ පුද්
 ගලයානම්වන්නේය ඊටවිරුද්ධවූ ශරීර සන්තපීණ පෝෂණයෙහිම
 නියුක්තවූ තිරභේන කථාකරණ සුඵවූ පුද්ගලතෙම නොසැපපුද්
 ගලයානම්වන්නේසි කුමක්හෙසින්දයත්? එබඳුපුද්ගලතෙම පැහැදි
 ජලය කිඵවූකරණ මඩදියක්මෙන් ඒ යෝගාවචරපුද්ගලයා කිඵවූ
 කරන්නේය එබඳුපුද්ගලයාකරා එලඹ කෙලිපවි වෙහෙර වැසි ලද
 රුහික්ෂුවගේමෙන් සමාපත්තියද නස්තේමය උපදවාගත් ප්‍රතිහාග
 නිමිත්තනැසීම කියනුමකවරේද? හෝජනයවනාහි කිසිවෙකුට
 මිහිරිවද කිසිවෙකුටඇඹුල්වද සැපවන්නේය සෘතුවදකිසිවෙකුට
 සිහිල්වද කිසිවෙකුට උනුසුම්වද සැපවන්නේය එහෙසින් යම්බො
 ජුතක්හෝ යම්හුණුසිහිල්දෘතුවක්හෝ සෙවූනාභට පහසුවේද
 එකගවූ සීත එකගවේද එකගවූ සීත තහවුරුහෝ වේද එබඳු
 බොජුතද එබඳුසෘතුවද සැපවන්නේසි-අනික්බොජුත් හා අනික්
 සෘතුවද නොසැපවන්නේසි. ඉරියව්වැවැත්මෙහිද කිසිවෙකුට
 සක්මනය සයනය පිටිමය හිදීමය යන ඉරියව්අනරන් යම්කිසි
 ඉරියව්වක් සැපවන්නේය එහෙසින් සෙනාසනයට කී නියායෙන්
 තුන්දිනක් පරික්ෂාකොට යම්ඉරියව්වෙක පවත්නහුගේ එකගතො
 වූසීතඑකගවේද එකගවූසීත තහවුරුවේද එබඳු ඉරියව්වම සැප
 වන්නේසි. අනික් ඉරියව්වක් නොසැපවන්නේයසි දතයුත්තේසි.
 මෙසේ සත්වැදැරුම් නොසැපයන්දුරුකොට සත්වැදැරුම් සැප
 යන් සෙවියයුත්තේසි. මෙකී සත්ප්‍රාය කරුණු අනරන් විශෙෂ
 වශයෙන් සත්ප්‍රාය හෝජනය අනුභවකිරීමද ප්‍රශ්නිධිබෝධිතභය
 උපදවාගැනීමට හේතුවූ පලිමුවෙහි අභගයවේ. යථොක්ත පරිදි
 සෘතුවූබස්වනය හා ඊයඹාපඵසේවනයද මෙමප්‍රශ්නිධිබෝධිත
 භෙග්ත්පාදයට හේතුවූ දෙවෙනි තුන්වෙනි අභගයෝවෙන්.

“මජ්ඣිමනිකායෙහි ඉතිහාසයෙහි අනන්තරාධිපති පරසාව කම්මසසකත පව්වචෙකකතා ඉමිනා මජ්ඣිමනිකායෙහි උපපජ්ජති.”

යනුගෙයිත් “මජ්ඣිමනිකායෙහි” නම්, තමන්ගේ හා මෙරමා ගේ කම්මසසකත ප්‍රත්‍යාවගෙවත් කම්මයතමාට අයිතිබව නුව තීන්මෙනෙහි කිරීමයි කියනු ලැබේ. හේතෙසේ දයත්?

“කිං එතස්ස කුඛො කිංකරිස්සපි කම්මසස සීලාදීනි නාසෙතුං ස කක්ඛිස්සපි නනුකිං අනන්තරාධිපති ආගනන්තා අනන්තරා කමෙම නෙවගම්ස්සපි, පරස්ස කුජ්ඣනංනාම විතච්චිකඛිගාරතතනඅයසලා කගුචාදීනි ගහෙතා පරංපහරිතුකාමනාසදිසංගොති එසොපි තචකු ඛො කිංකරිස්සති. කිංගෙ සීලාදීනි නාසෙතුං සකක්ඛිස්සති එසඅනන්තරා කමෙමන ආගනන්තා අනන්තරා කමෙමනෙව ගම්ස්සති අපටි චජ්නපහෙතකංචිය පටිචාතංඛිතකරජොමුඛිචිය ච එතස්සවෙස කොධො මඤ්ඤාපතිස්සතීති එවංඅනන්තරාධිපති පරසාව කම්මසසකතං පව්වචෙකකතොපි,,

යනාදීන්දක්වනලදී. මෙහිභාවය, නුඹමෝභටකිපීකුමක්කරත් නෙහිද, කිමෙක්ද ඔහුගේ සීලාදිගුණධර්මයන් නසන්ට හැකිවත් නෙහිද නුඹතමත්විසින්ම කරණලද කම්මෙන්තුකොටගෙණ මෙ ලොව ;ත්පනතියට අවුත්තමත්විසින් කරණලද කම්මලයෙන්ම පර ලොවයන්තේනොවෙහිද මෙරමාගට කිපීම නම් හිනිඅගුරුහපත යනුල් අසුච්ඡාදීන්ගෙණ පරහට ප්‍රහාරදෙකුකැමැත්තක්වැනිවෙයි මෙහෙමේද නුඹගටකිපීකුමක්කර තනේද කිමෙක්ද නුඹසීලාදීන් නසන්ට හැකිවන්නේද මෙතෙමේතමන්ගේ කම්මෙන්තුවෙන් අවුත් තමන්ගේ කම්මෙන්තුවෙන්ම යන්තේය නොපිළිගත් පණිවිඩයක් මෙන්ද ප්‍රතිචාතයටදමාගසනලද රජස්මිටක්මෙන්ද මේකොධය මොහුගේම මස්තකයෙහිවැටෙන්නේයයිකියා මෙපරිද්දෙන්තමන් ගේදමෙරමාගේද කම්ම තමතමන්ටඅයිතිබව (ප්‍රත්‍යාවෙක්කාකරත් නාහටද උපදියනුයි මෙසේතමන්ගේහා අනුත්ගේ ගුණාගුණදෙක් හි සමප්‍රවානීනිඇතිව වාසයකරණපුද්ගලයාහටද ප්‍රශ්නිබිසම්බොධිත චගයඋපදීගෙවත් පිලිවෙලින් අභිභවයට පැමිණතිවත් දක්නේ වෙයි.—

“යොලෙඤ්ඤාදණ්ඩාදීහි පරං විගෙභියමානොව විචරති එවරුපං සාරධිකායං පුගගලං පරිචජෙජ්ජනසාසාපි,,

යනුගෙයිත් “සාරධිකායපුගගලපරිචජ්ජනනා” නම් යම්කිසි පුද්ගලයෙක් කැටකැබිලිහිදකුමුගුරුආදීන්ගෙණ මෙරමාගට පීඩා කරමින්ම හැසිරේද ඒබඳුසංරච්චකයඇතිපුද්ගලයන් දුරුකොට වාසයකරන්නාහටද ප්‍රශ්නිබිසම්බොධිතචගයඋපදී.

“සංයතපාදපාණී පසාධිකායපුගාලසෙවනනාසාපි,, යනු ගෙයින් “පසාධිකායපුගාලසෙවනනා” නම් සංයතගන්තපාද ඇති ගෙයින් පුගුලිධවු ගෙවත්සාහැල්ඵවු කායසංවරඇත්තාවු පුද්ගල යන්සේවනය භජනය පයුපාසනය කිරීමද පුගුලිධිසසිකාතෙබා ධ්වසෙවනත්පාදයට (නම්නප්‍රවණප්‍රභිකාරවු සිත් ඇතිබවයි.) මෙසේ යථෝක්තප්‍රකාරවු හේතුමේ ඒහේතුවෙන් සියළුකෙලයන්තසා අභිකුලලිමෙන් නිමාණප්‍රාඵනමේ. “නදසිමුත්තනා” නම්ම බො ධ්වසෙවනත්පාදයට නම්න ප්‍රවණප්‍රභිකාරවු සිත් ඇතිබවයි මෙසේය ථොසානප්‍රකාර සපනවිධිඅභ්‍යයන් හේතුකොටගෙන පුගුලිධිබො ධ්වසෙවනප්‍රදවානනණ යොගාවචරපුද්ගලවෙනමේනිවන්දක්නේවෙයි.

“ඵකාදසධිමමා සමාධිසමේබා ඵකඛගසස උපපාදය සංවත්තනනා විඤ්චිසදකිරියතා ඉඤ්චසමත්තපටිපාදනතා නිමිත්තකුසලතා සම යෙවිත්තසසපගණණනනා සමයෙ ඵත්තසස නිගණණනනා සමයෙ සමපහංසනතා සමයෙ අජකුපෙකුකනතා අසමානිතපුගාල පරි වජ්ජනතා සමානිතපුගාලසෙවනනා ඤානඵමොකඛපච්චවේකුක නතා නදසිමුත්තනාහි,, සමාධිනමි. විභවකකාග්‍රතාවයයි කාමයන් ගෙන් වෙන්ව කාමච්ඡද්දිපඤ්ච නිවරණසසිධ්‍යාන අකුසල ධර්මයන් ගෙන් වෙන්වම, විතකිවිචාරසතිතවු විචෙකයෙන් උපන්ප්‍රිතිසහ, සැපඇතිප්‍රඵමධ්‍යානආදීන්ගේ වසයෙන් විදහිනාගාවනාඵව යෝ ග්‍යපරිදි සසොයාගේ භිතඵකගකරනැණිම සමාධියයි. මෙපරිදිවු සමාධියද බොධ්වසෙවනේ. ගෙවත් සතරමානිඤ්චාචබෝධයට ප්‍රධානහේතුවක්මේ ඵ්සමාධිසමේබාධ්වසෙවන යටකිපරිදි විවේ කාදියනිශ්‍රිතවෙයි සමාධිසමිබෝධ්වසෙවන උපදවන යෝගාවචර පුද්ගලතෙම ඵ්කාදසආකාරයකින් ලබයි ගෙවත්ඵපිණිසපවත්තා විඤ්චිසදකිරියතාආදී ඵ්කාදසධිමයන් හේතුකොටගෙන පිළිවෙ ලින්, අභිකුලලිමෙන් දක්නේවෙයි. මෙහි විඤ්චිසදකිරියතා ඉඤ්චසමත්තපටිපාදනතා යනප්‍රඵඵචිතිසහේතුවයෙවකියනලදපරි දිමේ. “නිමිත්තකුසලතානාම, කසින නිමිත්තසසඋග්‍යනකුසලතා,, නිමිත්තකිකෙග්‍යසලතාවයනමි, සිත්ඵකගකිරීමට හේතුවු පාඨ්චික සිණාදිනිමිත්ත ඉගෙනීමේදිදක්බවයි. ඵ්බව.

“නිමිත්තකොසලලංනාම, පඵචිකසිණාදිකසසඵතෙකගගතා නිමිත්තසස අකතසසකරණකොසලලං කතසසභාවනාකොසලලං භාවනා ුලධසසරකඛණකොසලලඤ්ච තංඉධඅධිපෙපහං,,

යනුවෙන්දක්වනලදි. මෙහිභාවයනිමිත්තකෙග්‍යසලතයනමි. නො උපදවනලදපාඨ්චිකසිණාදිවු සිත්ඵකගබවටකාරණාවු කසිණනිමි ත්තයන් ඉපදවීමෙහි දක්‍ෂ්‍යබවය උපදවනලද කසිණනිමිත්තයන්

වැඩිමෙහිදක්‍ෂ්‍යබවය භාවනාවගයෙන් ලදතිමිත්ත ආරක්‍ෂාකිරීමෙහි දක්‍ෂ්‍යබවය යනමේ ත්‍රිවිධාකාර දක්‍ෂ්‍යබවයි මේඅභිනාකෝශලයකථා වෙතිවනාහි ඒ රක්‍ෂණකෝශලයයම නිවිතකකෝශලය වගයෙන් කැමතිවියයුත්තේයි. මේ සමාධිසම්බෝධියබොහෝපාදයට හේතු වූ තුන්වෙනි අඩගයයි. “සමයෙවිග්‍යාසස පගහණහනා,, යනු සතර වෙනි අඩගයවේ සුදුසුකල්හි සිත භාවනාවගයෙන් වැඩිමය යන අදහසයි ඒබව අටුවාවෙහි යදාසාඅතිසිවිලවිරියතාදිති ලිතං විතතං හොති අපසසඛිසමෙබ්බාධිතාදයො තයො අභාවෙනා ධම්මවිවය ස මෙබ්බාධිසමෙබ්බාධිතාදයො තයො භාවෙනි.

චූතනං හෙතං භගවනා.

“සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජලෙතුකාමො අසස සො තත්ථ අලලානිවෙව තිණානි පකඛිපෙය්‍ය අලලානිව ගොම යානි පකඛිපෙය්‍ය අලලානිව කඨානි පකඛිපෙය්‍ය උදකවාතච දෙද ය්‍ය පංසුකතච ඔකිරෙය්‍ය භබ්බොනුබො සො භික්‍ෂුවෙ පුරිසො තං පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජලෙතුනති නොහෙතං හිනෙත ඵචමෙචබ්බො භික්‍ෂුවෙ යසමිං සමයෙ ලිතං විතතං හොති අකාලො තසමිං සමයෙ පසසඛිසමෙබ්බාධිගසස භාවනාය අකාලොසමාධිපෙසසස අකාලො උපෙකබ්බාසමෙබ්බාධිසමෙබ්බාධිගසස භාවනාය තංකිය්‍යහෙතු ලිතං භික්‍ෂුවෙ විතතං තං ඵහෙති ධම්මෙහි දුස්සමුඨාපයං හොති යසමිං ච බො භි ක්‍ෂුවෙ සමයෙ ලිතං විතතං හොති කාලො තසමිං සමයෙ ධම්මෙ ච වය සමෙබ්බාධිසමෙබ්බාධිගසස භාවනාය,,

යනාදින් දක්වනලදී. මෙහිභාවය, යම්කලෙක මේ යෝගාව චරයාගේ භාවනාසිත ඉතා ලිහිල් වියහිදියෙන් හැකිලෙත්තේවේ ද, එකල ප්‍රශ්නිධි ආදී බොහෝබහුසන් තුන්දෙන නොවඩා ධර්මි වය ආදී බොහෝබහුසන් තුන්දෙන වැඩියයුත්තේයි. භාග්‍යවත්හු විසිහුද මේ වදාණලදුයේමැයි. මහණෙනි යම් පුරුෂයෙක්තෙම යම්සේ සචලවූ හිත්තක් දල්වනු කැමැත්තේද ඒ පුරුෂතෙම ඒ මදගිත්තෙහි අඵත් තණකොල බහාලත්තේද අඵත් ගොම බහා ලත්තේද;අඵත් දර බහාලත්තේද දියමුසුවාතය දෙත්තේද පස් ඉසිත්තේවේද මහණෙනි ඒ පුරුෂතෙම ඒ මදගිත්ත දල්වත්තට පොහොසත්වේදැයි විචාලේය. හිසුහුද සවාමිත්වහත්ස පොහො සත් නොවත්තේයයි ප්‍රතිචචන දුන්තාහුය. මහණෙනි එපරිද්දෙන්ම යම්සමයෙක්හි සිත හැකුඵත්තේවේද,

එසමයෙහි ප්‍රශ්නිධිබොහෝබහුසන් සමාධිබොහෝබහුසන් උපෙ ක්‍ෂාබොහෝබහුසන් වැඩිමට සුදුසුකල්නොවත්තේය ඊට කාරණා

කවරේදයත්? මහනෙති එකමයෙහි සිත හැකුළුවන්නේවෙයි ඒ හැකුළු නාවු සිත මේ ප්‍රශ්නවි සමාධි උපෙක්ෂායන සම්බෝධනයන් කරණකොටගෙන නතා සිටුවාලිය නොහැකිවන්නේය. ධර්ම විවය විරියපිතියන බෝධිබ්‍රහ්මයන් කරණකොටගෙනම ඒ හැකුළු නාවුසිත කසාසිටුවාලිය නොහැක්කේමය. මෙසේ සුදුසු කාල යෙහි සිත ධර්මවිවයාදීන් හේතුකොටගෙන වැඩිමෙන් සමාධි සම්බෝධනය උපදී. “සමයෙ විනායස නිගාණහතනා” යනු නම් සුදුසුකල්හි සිතට නිග්‍රහකිරීමයි. ඒ බව.

කථංයසම් සමයෙ විනාය නිගාණහතනං තසම් සමයෙ විනායස නිගාණහතනාති,,

යනාදීන් දක්වනලදී. යම් සමයෙක සිත නිග්‍රහකටයුතුවී නම් එසමයෙහි සිත කෙසේ නිග්‍රහකරන්නේදයත් යම්කලෙක මේ යොගාවචරයාගේ සිත අතිශයින් පටන්ගන්නාලද විසිනි ඇතිබැව් ආදියෙන් උඩගුවේද හෙවත් සමාධි ආදියෙන් නො සන්හුන්වේද එකල්හි ධර්ම විවය සමබෝධනයාදී තුන්දෙන නොවඩා ප්‍රශ්නවිසම්බෝධනයාදී තුන්දෙන වඩන්නේයි භාග්‍ය වතුන්වහන්සේ විසිනුදු මෙසේ වදාරනලදී. මහණෙනි යම්සේ යම්පුරුෂයෙක් මහත්වූ ගිහිකඳක් නිවනුකැමතිවේද ඒ පුරුෂ තෙම ඒ මහත් ගිහිතෙහි විසලී දරහා තණපත් ගොම බහාලන් නේවේද පස් නොසිත්තේද මහණෙනි ඒ පුරුෂතෙම ඒමහත්වූ ගිහිකඳ නිවන්ට පොහොසත්වන්නේදයි විවාලාභ භික්ෂුහු වහ න්ස ඒ පුරුෂතෙම ඒ ගිහිකඳ නිවන්ට පොහොසත්කොවන් තේයයි ප්‍රතිවචනදුන්නාහුය. එපරිද්දෙන්ම මහණෙනි යම්කලෙක සිත උඩගුවීනම් එකල්හි ධර්මවිවය විසිනි ප්‍රතිසම්බෝධනයන් වැඩිමට සුදුසුකල් නොවන්නේය ඊට කාරණා කවරේදයත්? මහ ණෙනි එකල සිත උඩගු වූයේය ඒ උඩගුවූ සිත මේ ධර්මවිවය විසිනි ප්‍රති සම්බෝධනයන් කරණකොටගෙන සන්සිදුවාලිය නොහැක්කේය මහණෙනි යම්කලෙක සිත උඩගුවීනම් ඒකාල යෙහි ප්‍රශ්නවි සමාධි උපෙක්ෂා යන සම්බෝධනයන් වැඩිමට සුදුසුකල්වන්නේය. ඊට කාරණා කවරේදයත්? මහණෙනි ඒකාල යෙහි සිත උඩගුවූයේය ඒ උඩගුවූසිත මෙප්‍රශ්නවි සමාධි උපෙක්ෂා යන සම්බෝධනයන් කරණකොටගෙන සන්සිදුවාලිය හැකි වන්නේය මහණෙනි යම්සේ යම්පුරුෂයෙක් මහත්වූ ගිහිකඳක් නිවනු කැමතිවේද ඒ පුරුෂතෙම ඒ මහත්ගිහිතෙහි අළුත් තණ පත් දර ගොම බහාලන්තේවේද පස්විසුරුවන්නේවේද මහ ණෙනි ඒ පුරුෂතෙම ඒ මහත් ගිහිකඳ නිවාලීමෙහි පොහො

සත්වත්තේදැයි විමාලාහ නිසුහුදු එසේය සාමිත්වහන්සැයි ප්‍රතිවචන දුන්නාහුද මෙකී පරිදි සුදුසු කාලයනම් සිත උභග කාලයයි ඒ කාලයට ඊට ප්‍රතිපක්‍ෂ බව්වැඩිමෙන් සිතට නිග්‍රහ කටයුතුයි එසේ නිග්‍රහකිරීම සමාධි සම්බෝධ්‍යබ්‍යවපාදයට හේතුවේ. “සමයෙසමපහංසනනා,, යනු සුදුසුකල්හී සිත සතුටු කිරීමයි හේ කෙසේදයත්? යදසසපඤ්ඤ පයොගමඤ්ඤායවා උපසම සුබානධිගමෙනවා නිරසාදං විතතං ගොති තදනං අභිසංවෙග වඤ්ඤ පව්වෙකඛුණෙනසං වෙජෙති අභිසංවෙග වඤ්ඤනාම

ජාතිජරාව්‍යාධිච්ඡිති අපායා අතිත අප්‍රපතතකවට්ටදුකඛං
ඉදුති ආහාර ගවෙඡි දුකඛං සංවෙගවඤ්ඤිති ඉමාති අභි

බ්‍රහ්‍ම ධර්ම සම්ප්‍රදාය ගුණානුසාරනෙතවස්ස පසාදං ජනෙති එවං යසමිං සමයෙ විතතං සමපහංසිතබ්බං තසමිං සමයෙ විතතං සමපහං සෙති භාවය යම්කලෙක ඒ යෝගාවචරයාගේ ප්‍රඥ ප්‍රයෝගමද බැවින් හෝ සිත් එකගකිරීමෙන් ලැබියයුතු සැපය නොලද බැවින් හෝ විතතය ආඥාද රහිතවේද එකල අවටමභා සංවේග වසතු ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂා කිරීමෙන් සිත සංවේගයට පමුණුවන්නේය සංවේගවසතු අවනම් ජාතිදුකය ජරාදුකය ව්‍යාධිදුකය මරණ දුකය යන සතරභා පව්විධ බකිනාදී පස්වන අපායදුකද අතිත හවයෙහි සංසාරදුකය අනාගතයෙහි සංසාරදුකය ව්‍යතිතමාන කාලයෙහි ආහාරසෙවීම මුල්කොට ඇති දුකයයන මේ අවවැදැ රුමී දුකවන්නේයි බ්‍රහ්‍ම ධර්ම සංඝ යන රත්නත්‍රයෙහි ගුණ මෙ තෙහි කිරීමෙන් ඒ සිත පහද වන්නේය මෙසේ යම් සමයක සිත සතුටුකල යුතු වීමේ එසමයෙහි සතුටුකරන්නේයි උකත ප්‍රකාර සුදුසුකල්හී සිත සතුටුකිරීමත් සමාධිසම්බෝධ්‍යබ්‍යව පාදවා ඒ මගින් රහත්ව නිවන් දක්නේය “සමයෙ අජික්ඛපෙකඛණ නා,, යනු සුදුසු කාලයෙහි මධ්‍යස්ථව බැලීමයි යම් සමයෙක සිත මැදහත්ව බැලියයුතුවීමේ එසමයෙහි සිත කෙසේ මැදහත්ව බැලියයුතුදයත්? යම්කලෙක සමාධිසම්බෝධ්‍යබ්‍යව වැඩිමපිණිය පිලිපදින ඒ යෝගාවචරයාගේ සිත කුසිතයෙහි පැතිරීමෙන් නොහැකුළුතේ හෝ වේද භෞමිතයෙහි හිමෙන් උච්ඡාදනුයුයේ හෝ වේද ප්‍රඥ ප්‍රයෝග සම්පත් ආදියෙන් නිරාඥාදනුයුයේවේද අරමුනෙහි සමව පවත්නේද සමාධි වීරියව පැමිණියේවේද එක ල්හී ඒ සිත වැඩිමය නිග්‍රහකිරීමය සතුටුකරවීමය යන මෙහි උත්සාහයට නොපැමිණි මධ්‍යස්ථවන්නේය කුමක්මෙන්දයත්? රථයෙහි යොදනලද අසුන් සමව පවත්නාකල්හී නොතලා නො මෙහෙයා මැදහත්ව බලන්නාටු රථාවාය්‍යාමෙති මෙසේ යම්

සමයක සිත මැදහත්ව බැලියයුතු වීමේ එසමයෙහි මැදහත්ව බැලීමත් සමාධිසම්බෝධිතභවය ඉපදීමට හේතුවන්නේයි “අසමාහිත පුගල පරිවර්ජනා,, යනු සමාහිතනු වූ හෙවත් එකගනු වූ සිත් ඇති පුද්ගලයන්. දුරැකිරීමයි එසේ නොසන්නු යුද්ගලයන් දුරැකිරීමනම් ධ්‍යාන ප්‍රතිපත්තියට නොපිළිපත්නාවූ නොයෙක් කටයුත්තෙහි නියුක්ත වූ විලිඛිතරසිතැති පුද්ගලයන් දුරින්ම දුරැකිරීමයි මෙසේ අසමාහිත සිතැති පුද්ගලයන් දුරින්ම දුරැකිරීමත් සමාධිසම්බෝධිතභවයට හේතුවේ “සමාහිත පුගල සෙවනනා,, යනු එකග වූ සිතැති පුද්ගලයන් සෙවීමයි එකග වූ සිතැති පුද්ගලයන් සේවනය කිරීමනම් ධ්‍යාන ප්‍රතිපත්තියට පිළිපත්නාවූ සමාධිලාභී පුද්ගලයන් කරා කලින්කල එලඹීමයි. ඔවුන් කරා එලඹී ඒ මගින් මේ සෝභාවචර පුද්ගලයෙමේද සමාධි සම්බෝධිතභවය හෙවත් සතරමාගී ඥානාවබෝධයට හේතුවූ යහ පත් අභවයක් වූ විවේකාග්‍රහාවය වැඩීමෙන් නිව්‍යාණප්‍රාප්තවත් තේය තදබිමුත්තනා ඊට නිමිත ප්‍රමාණ වූ සිත් ඇති බවයි තද බිමුත්තනා නාම සමාධි අබිමුත්තනා සමාධිගරු සමාධිනිනනා සමාධි පොණ සමාධිපබ්භාරතාහි අනෙහි යනු හෙයින් තදබිමුත්තනා නම් සමාධි උපදවනු කැමති බවයි හෙවත් සමාධියම ගරුකොට ගැන්ම හෝ සමාධියෙහිම නැවී පවත්නා බව හෝ සමාධියම පිරි සිදු ස්ථානකොට ඇති බව හෝ සමාධියට අනිමුඛව පවත්නා බව හෝ යන අර්ථයි මෙසේ මේ සෝභාවචර පුද්ගලයෙමේ ඒකාදස ආකාර හේතුවක් කරණකොට ගෙන සමාධිය උපදවා ඒම පුතා පුතාහිවචිතයකොට සතරමාගී ඥානාවබෝධයෙන් සියළු කෙලෙ පුත් තසා සාන්ත සුබලක්ෂණ නිව්‍යාණයට පැමිණ වාසයකරත් නේයි.

‘ පංචධම්මා උපෙකඛා සමේඛාජ්ඣකභවයසු උපපාදය සංචිත්තනාහි සතතමජ්ඣකතනා සංඛාරමජ්ඣකතනා සතතසංඛාරකෙලා යන පුගල පරිවර්ජනනා සතතසංඛාරමජ්ඣකතපුගල සෙවනනා තදබි මුත්තනා,,හි උපෙක්ෂා සම්බෝධිතභවය ඉපදීම පිණිස සනී මධ්‍යස්ථතාවය ආදී අභව පසක්වෙන් ඒ අභව පසක් හේතුවකොට ගෙන උපදවාගත්නාවූ උපෙක්ෂාව සුඤ්ඤ වූ බෝධිසංභවයක්වේ. හෙවත් සතරමාගී ඥානාවබෝධයට යහපත් අභවයක්වේ. උපෙක්ෂාවනම් මධ්‍යස්ථතාවයයි හෙද දසාකාරවේ ඔහු කවරහුද? ඡල ධ්‍යාන පෙකඛා බ්‍රහමච්ඡාරු පෙකඛා, බෝජ්ඣකභව පෙකඛා විරිය පෙකඛා සංඛාරු පෙකඛා වෙදනු පෙකඛා විපස්සනු පෙකඛා තනු මජ්ඣකනු පෙකඛා ක්‍යානු පෙකඛා පරිසුච්චි පෙකඛාහි යනු හෙයින්

ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ සවිභාව වශයෙන් පරීක්ෂාකොට මේ ධර්ම මේ බඳු සවිභාව ඇත්තාහයි සනිටුහන් කිරීම් වශයෙන් පවත්නා අවදානම් ප්‍රඥව අනුචිධ සංසකාරොපෙක්ෂා නම සොවාන් සකාදුකාමි අනාගාමි අභීන් යන සතරමග සතරඵලය හා ශුන්‍ය නා විහාරසමාපනති : අනිම්මනවිහාරසමාපනතිය යන මේ දසවිධ අධිගමසමාපනතීන් ලැබීමට පිණිස උපදවන්නාවූ දසවිධ විදර්ශනා මෙහි පුළුකම් ප්‍රත්‍යයෙන් මේ හවයෙහි පවසනකියන්ගේ උත් පනතියද උපන් පඤචසකකියන්ගේ පැවැත්මද කාරණාවශ යෙන් වැටහෙණ සියළු භ්‍රෙහුමික සංසකාරධර්මයද මතුහවයෙහි උත්පත්තිය පිණිස රැස්කරන්නාවූ කම්යද මතු හවයෙහි උත් පත්තියද ප්‍රතිසකි වශයෙන් උපදනා ගතියද සකකියන්ගේ පහලවී මද පහලවූ සකකියාගේ විපාකප්‍රවාදීතියද ජාතියද ජරාවද ව්‍යාධි යද මරණයද සෝකයද පරිදේවයද උපායාසයද යන මෙතෙක් ධර්මයන් ඒ ඒ ධර්මයන්ගේ සවිභාව වශයෙන් පරීක්ෂාකොට දැන මේ ධර්ම මෙබඳු සවිභාව ඇත්තාහයි සනිටුහන් කිරීම් වශයෙන් පවත්නා දසවදානම් ප්‍රඥව දසවිධ සංසකාරොපෙක්ෂා ඥානාම වෙයි මෙසේ දක්වන ලද්දවූ ප්‍රථමධ්‍යානාදියෙන් ඔබ්බෙන්නා ලද නිවරණාදී ධර්මයන් සවිභාව වශයෙන් පරීක්ෂාකොට දැන සනිටුහන් කිරීම් වශයෙන් පවත්නාවූද දක්නාලද ආදී නව ඇති හෙයින් ඒ නිවරණාදීන් ඉපදීමෙහි මැදහත් ආකාරයෙන් බලන් නාවූද යම් විදර්ශනා ප්‍රඥවක් ඇත්තේවේද මේ සංසකාරොපෙක්ෂා නම් වන්නීය. යම් කලෙක උපෙක්ෂා සහගතවූ කාමාවචර කුසල විතකය උපදින්නේවේදයි මෙසේ ආවාටු අදුකකමසුබ වෙදනා නම්වූ යම් උපෙක්ෂාවක්වේද මේ වේදනොපෙක්ෂා නම් වන්නීය යම් සකකි පඤචකයෙක් ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත් බැවින් භූතනම්වේද යම් සකකි පඤචකයෙක්හි අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්ම යන ලක්ෂණත්‍රය ලැබේද ඒ සකකි පඤචකයෙහි අනිච්චානුපස්සනාදී භාවනා ක්‍රමයෙන් නිත්‍ය සංඥදිය දුරුකරන්නාහු මනාකොට දක්නාලද ආදී නව ඇති හෙයින් ඒ පිලිබද ඇල්ම මතු ප්‍රති සකිය නොගන්නා පරිද්දෙන් ප්‍රති පත්තිය කරණකොටගෙණ දුරුකරන්නේවේද මෙසේවූ යෝගාවචර මහණ එහි උපෙක්ෂාව ලබන්නේයයි මෙසේ දක්වනලද අනිත්‍යාදී වශයෙන් සමමගී ණය කිරීමෙහි මැදහත් ආකාරයෙන් පවත්නා යම් උපෙක්ෂා වක්වේද මේ විදර්ශනොපෙක්ෂානම් වන්නීය. ඡන්දවේතසිකාදී යෙවා පනක ධර්මයන් අතුරෙහි දක්වනලද්දවූ තමාහා යම්ප්‍ර යුක්ත ධර්මයන් සමකොට අරමුනෙහි පිහිටුවන්නාවූ යම් උපෙක්ෂා

වක්වේද මේ නග්‍ර මධ්‍යසේඨාපෙක්‍ෂා නම් වන්තීය උපෙක්‍ෂකව වාසය කරන්නේය යනාදීන් ප්‍රකාශකරණ ලද්දවු අග්‍රවු ධ්‍යාන සැපයෙහි යෙදුනාවුද ඒ සැපය අපක්‍ෂපාතව උපදවන්නාවුද යම් උපෙක්‍ෂාවක්වේද මේ ධ්‍යානොපෙක්‍ෂා නම් වන්තීය. උපෙක්‍ෂා සම්ප්‍රයුක්ත යමාභියෙන් පිරිසිදුවු වතුභීඨ්‍යානයයි මෙසේ දක් වන ලද්දවු විතර්ක විවාරාදී සියළු ප්‍රතිවිරුධ ධර්මයන්ගෙන් මිදුනුහෙයින් ප්‍රතිවිරුධ ධර්මයන් සංසිදුවීමෙහි නැවත උත්සාහ කටයුත්තක් නැත්තාවු යම් උපෙක්‍ෂාවක්වේද මේ පාරිසුඛ්‍ය පෙක්‍ෂානම් වන්තීයයි කියා මෙසේ උපෙක්‍ෂාව දස ආකාරවේ මේ දසවිධ උපෙක්‍ෂාවන් අතුරෙන් මෙහිදී අපවිසින් ගතයුතු උපෙක්‍ෂාවනම් බොධ්‍යධ්‍යානපෙක්‍ෂාවයි උපෙක්‍ෂාව බොධිසංඛ්‍යාත සතරමාගී ඥානය අවබෝධ කරණ පුද්ගලයාට යහපත්වු සුඤ්ඤ අභ්‍යන්තරයෙහි උපෙක්‍ෂා සම්බොධ්‍යභ්‍ය නමවේ විවේක නිශ්‍රීතාදිය යට කී පරිදිමැයි. මේ උපෙක්‍ෂා සම්බොධ්‍යබ්‍යොග්‍යාදයට හේතු වශයෙන් පවත්නා අහපස අතුරෙන් පළමුවැනි අධ්‍යය නම් “සතතමඤ්ඤානතතා” යනුයි. ප්‍රිය සන්ධිත කෙරෙහි මධ්‍ය සථවීමයි.

“තථ විභාකාරෙහි සතතමඤ්ඤානතතං සමුදාපෙති චං අතත නො කමෙමන ආගනච්චා අතතනොව කමෙමන ගම්ඝසී එසොපි අතතනො කමෙමන ආගනච්චා අතතනොව කමෙමන ගම්ඝසී චං කංකෙ ලායසීති එවං කමමඝස කතපච්ච වෙකකිණෙන ව පර මථනො සතතතායෙවනභි සො චං කං කෙලායසීති එවං නිසස තත පච්චවෙකකිණෙනව”

යනු අටුවාගෙයින් ඒ පඤ්ච ධර්මයන් අතුරෙන් සන්ධිමධ්‍යසථ තාවය හෙවත් ප්‍රිය සන්ධියක් කෙරෙහි මැදහත්වීම දෙයාකාරය කින් උපදවයි. ඒ කෙසේදයත්?

නුඹ තමන්ගේ කමියෙන්ම හෙවත් තමන් විසින් කරණ ලද කුසලා කුසල කමී නවයාගේ හේතුවෙන්ම මිනිසන් බැව් සංඛ්‍යාත අප අතරට සම්ප්‍රාප්තව එහිදීත් තමන් විසින්ම කරණ ලද කුසලා කුසල කමී හේතුවෙන්ම උත්පත්ති වශයෙන් පර ලොව යන්තෙහිය මෙතෙමෙන් තමන් විසින්ම කරණලද කමී හේතුවෙන් අවුත් තමන් විසින්ම කරණලද කමී හේතුවෙන් යන්තේය එබඳුවු නුඹ දූන් මෙහිදී කවරෙක් ත්‍රිධාකරවන්තෙහි දැයි කියා මෙසේ කමමඝසකතාපච්ච වෙකකිණ වශයෙන්ද හෙ වතු කමීය තමන්ට අසිතිබැව් නුවන්නේ සැලකීමෙන්ද පරමාභී වශයෙන් සන්ධියක් නැත එබඳුවු ඔබ කවරෙකු සංවලනයකරන්

නොහිදුයි මෙසේ නිසාමහාවය ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කිරීමෙන්ද යන දෙයාකාරයකින්ම සනිටුහන් කෙරෙහි මධ්‍යස්ථභාවය උපදවයි. මෙසේම දෙපරිද්දකින් සංසකාර මධ්‍යස්ථතාවයද උපදවයි මෙහි සංසකාර නම් අනිඤ්ඤ ප්‍රතිබ්ධි විවර පිණිසාන සෙනාසන ගිලාන ප්‍රත්‍යය සබ්බතාභ වතුර්විධ ප්‍රත්‍යයද නදනුවර්ගක අව ශෛෂ සංසකාරද සංසකාරනම් ඔවුන් කෙරෙහි පවත්නා දෙප රිදී මධ්‍යස්ථතාවය මෙසෙයි මේ විවරය අනුපුච්චි භාවයෙන් වණිණ විකාරත්වයට හා ජිණිණත්වයට පැමිණ හෙවත් කිච්චුච්චයට හා කඩ රෙදි විමටද පැමිණ කෙලවර පාපිස්නාකඩක්වී සැරයටි කෙලවරින් ගෙන බැහැර කටයුත්තක් වන්නේය ඉදින් වනාහි විවර සංඛ්‍යාව මේ වස්තුවට සාමීයයක් විද්‍යමාන වන්නේනම් මෙය මෙසේ විනාසවත්ව අවසර නොදෙන්නේයයි අසාමික භාවය ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කිරීමෙන්ද මේ විවරය කල් පවතින්නක් නොවන්නේය එහෙයින් තාවකාලිකයයි තාවකාලිකත්වය ප්‍රත්‍ය වේක්‍ෂා කිරීමෙන්ද යන දෙපරිද්දෙනි.

“විභවකාරෙහි සංඛාරමජ්ඣිකතතං සමුදාපෙති ඉදං විවරං අනුපුච්චන විණිණවිකාරකොට්ඨ ජිණිණභාවයට උපගන්වා පාද පුඤ්ජන චොලකා හුත්වායතීතොටියා ඡිඛිතියං හවිසසති සවෙ පනස්ස සාමීතො හවිසස නාස්ස එවං විනාසීදුං දදෙය්‍යාති එවං අස්සාමිකතාව පච්චවෙකඛණෙනව” යනු මෙහි පාලියයි

“සත්‍යසංඛාරකෙලා යන පුගාල පටිවජ්ජනනා” යනු නම් සනි සංසකාර දෙකොටසක සංකල්පනය කරන්නාවූ හෙවත් ඉඤ්ඤ ප්‍රතිබ්ධි සනිසන්හා අනිඤ්ඤ ප්‍රතිබ්ධි විවර පිණිසාන සෙනාසන ගිලාන ප්‍රත්‍යයාදිය මමිඤ්ඤ කරණ පුද්ගලයන් දුරුකිරීමයි.

“එච්චොපුගාලො ගිහිවා අත්තනොපුග්ගධිතාදිකො පඤ්ච ජිනොවා අත්තනො අත්තන වාසික සමානු පජ්ඣායාදිකො මමා යති සහජොනෙවනෙසා කෙසවෙඡ්දන සුචිකමම විවරධොවන රජනපත්තන පවනාදිති කතොති මුහුත්තමපි අපස්සනෙතා අසුකො ධාමණෙතො කුතිං අසුකො දහතො කුතිනති හත්ත මිගොවිය ඉතො චිතො ව ඔලොකෙති අඤ්ඤන කෙසවෙඡ්දනාදිතං අච්චාය මුහුත්තං තාව අසුකං පෙසෙථාති යාව මානොපි අවෙහපි තං අත්තනො කමමං නකරොමතුමෙහ තං ගහෙත්වා කිලමිසුථාති නදෙනි අයං සත්‍යකෙලායනො නාම යො පන විවර පත්තන ඵොලකකත්තර යති ආදිති මමායති අඤ්ඤසහජොන පරාමසි

තුමාට න දෙති තාවකාලිකා යාවිතො මයමපි ඉමාධනං යනනං
න පරිභුක්ඛාම කිං තුමහාකං දක්ඛාමාති වදති අයං සංඛාර කෙලාය
තො නාම” යනු හෙයින් මේ සඤ්ඤා සංසකාර කෙලායන පුද්ගල
පරිවර්තන සංඛාත කාරණයෙනි,

“පුතිසංඛාතමාහාරං ගලති අදති” යනු නිවේදන බැවින් පුති
සංඛාත ආහාරය අනුභව කරණ යම් කිසි පුද්ගලයෙක් නෙමේ
ගිහියෙක් හෝ වේවා නැතහොත් තමන්ගේ පුත්‍රධිකාආදී ප්‍රචාර
ජිතයෙක් හෝ වේවා තමන්ගේ අනවැසි සමානෝපාධිකාආදීන්
මමකිය කෙරෙයිද ස්වභසනයෙන් ඔවුන්ගේ කෙසවේෂ්ඨකය පුච්චි
කමීය විවර ධෝවකය විවර රජ්කය පාත්‍රා පිසීමය යනාදීකුදු
මහත් කටයුතු අතිසය ප්‍රේමයෙන් කෙරෙයිද මොහොතක් නමුත්
දැනින ප්‍රතිලාභය නොකරන්නේනම් අහෝ අසවල් සාමනේර
තැන කිනම් ප්‍රදේශයකට ගියේද අසවල් ලදරුවා කොතැන්හි
ගියේදැයි යනාදී වශයෙන් ප්‍රාණන මානගෙකු පරිද්දෙන් හෙවත්
සමාති වෛ කලායට පත්ව වන ප්‍රදේශය මුළුල්ලෙහි කරකැවෙ
මින් ප්‍රාණවූ මාගරාජයෙකුගෙන් ඔබ්බොබ අවප්‍රේක්කනය කෙ
රෙයිද ඉමණාදී අතික් කෙතොකු විසින් අපගේ කෙසවේෂ්ඨකය
සදහා අසවල් සාමනේරතැන හෝ අසවල් ලදරුවා මදවෙලාව
කට මෙහි එවනුමැනවයි ආවායෙහිපාධිකාආදීන් යදිනු ලබන්
න්ම අපිද ඒ කමීය ඔහුලවා කරවා නොගන්නෙමු හෙපි ඔහු
ගෙන්වාගෙණ කලාන්තකරන්නහුය යන හයින් කෙසවේෂ්ඨ
නාදිය සදහා යාමට අවකාශ නොදෙයිද මෙබදු ස්වභාවයෙන්
යුත් පුද්ගලතෙමේ සඤ්ඤාකලායනනම් වෙයි හෙවත් සකියන්
මමකිය කරණ පුද්ගලයානම් යම් කිසි පුද්ගලයෙක් වනාහි තමා
අයත් විවර පාත්‍ර නලි සැරයටි ආදිය මමකිය කෙරෙයිද අති
කෙකුගේ භසනයෙන් එබදු විවරාදිය පරාමඝීනය කරන්වත්
නොදෙයිද එම විවරාදිය තාවකාලික වශයෙන් ස්වප්‍රවේලාව
කට නුමුත් යමෙක් ඉල්වන ලද්දේනම් එකල්හි අපිත් මෙය
මමකිය කරන්නමෝ පරිහෝගද නොකරමු එසේ ඇති කල්හි
කිමෙක නොපට දෙන්නෙමුදැයි කථනය කෙරෙයිද මෙබදු පුද්ග
ලයා සංසකාරකෙලා යන නමිවෙයි මෙපරිද්දෙන් සඤ්ඤා සංසකාර
දෙකොඩාසයම මමකිය කරණ පුද්ගලයන් භාත්පසින් දුරු
කිරීම උපපක්ඛාසම්බෝධිතවගය උපදවා ගැණීමට හේතුවූ තුන්
වැනි අඩගයවෙයි “සත්තසංඛාර මජ්ඣිමනි පුග්ගල සෙවනානා”
යනු උපපක්ඛා සම්බෝධිතවගය උපදවා ගැණීමට හේතුවූ සතර
වැනි අඩගයයි.

සජ්ජානිතභවතා සංඛරීයනති විනාසී යනති සංඛාරා සත්තා
 ච සංඛාරා ච සත්ත සංඛාරා සත්තසංඛාරෙසු මජ්ඣිමනිකා සත්ත සං
 ඛාර මජ්ඣිමනිකා තෙව නෙ පුග්ගලාවෙති සත්තසංඛාර මජ්ඣිමනිකා
 පුග්ගලා නෙසං ඡසවතා භජතා සත්ත සංඛාර මජ්ඣිමනිකා පුග්ගල
 යෙවනා තාසං භාවො සත්ත සංඛාර මජ්ඣිමනිකා පුග්ගල යෙවනතා,
 සඤ්ඤා සංසකාර දෙකොටසෙහි මධ්‍යස්ථානෙ පුද්ගලයන් යෙව
 නය කරණ බව හෙවත් එබඳු පුද්ගලයන් භජනය පයඤ්ඤාමය
 කිරීම මේ බෝධිසත්ව සතරවැනිවූ අධිගයයි මෙසේ ඡේවනය
 භජනය පයඤ්ඤාමය කරණ යොග්‍යාවචර ඝාපි නෙමෙ සඤ්ඤා
 සංසකාරයන් කෙරෙහි උද්ඝාත විශ්ලේෂණ අධික මමකයට හා
 අධික සංග්‍රහණ භාවයටද නොපැමිණීම උද්ඝාතකමයයි “නදධි
 මුහුණතා” යනු නම් තදන්පාදනය පිණිස නමින ප්‍රචන ප්‍රාග්
 භාරවීම පස්වැනි අධිගයයි උපෙක්ඛා සම්බෝධිසත්ව උපදවා
 ගැණීම පිණිස නමිනවූ සිත් ඇති පුද්ගලයාටද එය සමුච්චිතය
 යන අදහසයි සඤ්ඤා මධ්‍යස්ථභාවය ආදිකොප ඇති අධිගපස
 ඇසුරුකරන්නාවූ පුද්ගලතෙමේ අභිනිවේදනී යුක්ත දක්වා උපෙ
 ක්ඛා සම්බෝධිසත්ව වචන්තේවෙයි එම ඵලයෙහි පිහිටි කල්හි
 චිත්ත ලැබූ කෙතෙක්වූයේ වෙයි. මෙලෙසින් සතිසම්බෝධිසත්වය
 ආදී සප්තවිධ බෝධිසත්ව ධර්ම භාවනාවශයෙන් වචන්තාවූ
 ආදී කර්මක කුලපුත්‍රතෙමේ සෝවාන් ආදී සතරමග සතර ඵල
 පිලිවෙලින් සාත්ත පුටු ලක්ෂණ නිව්ඤ්ඤා සම්පන්නය ලබන්නේයි.

මෙසේ අති සංකෘතයෙන් සංග්‍රහ කරණලද
 බෝධිසත්ව බව විභාගය සමාපන්නයි.

පත්තින් පිරිනිබ්බෙයි. මුළුදම්දිව සකියො කැමති කැමති වසනා
 හරණ් ඉන් එක් කප් රැකකින් ගෙන ගියත් අසුදකසක් අවුරුදු මුළු
 ලෙහි ඇදනිමවා ගතනොහැක්කේ මය-ඒකේතුමනිනම් රාජධානි
 යෙහි දණෙකින් පතින් කලිගෙයක වසන් පාටු එකද සකිකෙනෙක්
 නැත සත් රුවන් ගෙවල්වල ම වාසයකෙරෙහි දිව්‍යමය වූ උයන් හා
 දිව්‍යමය වූ පොකුණන්ද ගැවසීතිබෙයි. එකල දම්දිව මුළු ලෙහි
 සකියන් ගෙන් සානාකෙනෙක් වපුරණකෙනෙක් වෙලිදුම්කරණ
 කෙනෙක් බඩනිසාදුක්ගන්නා එකමසකිකෙනෙක් වන් නැත පො
 ලොව පලාගෙන සවයංජාත ගැල් පැනනැගෙයි ඒ කරල්වල
 කුඩුනැතිව මුතුදුල් සේසාල්ගෙනිබෙයි එක්කිප්වටක් හුනුනැතින්
 නැගි පදුරෙහි කරල්කපා වැඩගත්කල දෙදහස් දෙසිය දෙසැත්තැ
 ගැලක් පුරාසොළසාමුණු අවලාසක් සාල්ඉරිව තිබෙයි ඒ සැල්මැ
 ණික් උදුනෙහි තබා බත් පැසුනුකල ගැමදුම් ගැමසකියෝම අනු
 හවකෙරෙහි.

ඒ නුචිර සංඛනම් වකුචනීරජෙක්වෙයි ඒ රජහව නුවර මඩ්‍ය
 යෙහි පස්විසි යොදුන් රුවන් පහසෙක්වෙයි එකල්හි දම්දිව්‍යලය
 දෙවිනුවරක්සෙසින් විසිතුරුවෙයි උතුරැකුරැදිවසිනසෙසින් සුල
 හ අනනපාණවෙයි

එකල්හි මෙමත්‍රයබෝසනානෝ කුසිපුරයෙන් සැවඅවුන් කෙ
 තුමනිනම් රාජධානියෙහි සංඛනම් වකුචනීරජව අභියෝගන් ධම්
 යෙන් අනුශාසනාකරණ සුබ්‍රාහමණනම් පුරොහිතයා පිණිස බ්‍රහම
 වනිනම් බිසවගේ කුසපිලිසිදගෙන දසමාසාවසානයෙහි අනෙක
 ප්‍රකාර ප්‍රාතිහායනීශත සහග්‍ර දක්වමින් මව්කුසින් ප්‍රසුතව අජ්නනම්
 කුමාරව වැඩිවිය පැමිණ තඵගණ පිරිස්පිරිවරා පොලොව පලාපැන
 නැගී සිඛ්ඪීය ව්‍යුකය වසිමානකය යන සත් රුවන් ප්‍රාසාදනු
 යෙහි දිව්‍යමය වූ සම්පත් අනුහවකෙරෙමින් අවදහසක් අවුරුදු ගිහි
 ගෙයි වාසයකොට ව්‍යුමුඛිනම් අගබිසව කුසින් බ්‍රහමවදීන නම්
 පුත් රුවන උපන්ද වතුච්චනිමිත්තදක පැවිදිව සප්තාහසක් ප්‍රධාන
 යොගකොට ව්‍යුමුඛිනම් අගබිසවදුන් කිරිපිටු වලද රුවන්පහ
 යෙන්මගොස් දකුණුදෙසෙන් නැගිතුන්සලක් පැදකුණුකොට අප
 රාජ්‍යසානසේ පැනනැගී රිදිකදක්සේ සමව වටවූ එක්සිය විසිරි
 යන් කදවෙයි එපමණ පවමහා සාධාඇති සාධාමණ්ඩලයවටින්
 සත්සියවිසිරියන් පමණ ඉදුතිල්මිණි සේසතක්සේ ඇමදුම හො
 හාමත්කරන්නාවූ ඇමදුම විලිකුන්ව වැගිරණ පතකුදු නැනමුහු
 කලිපත්ඉඤ්චිලමාණිකාමය වූ පැහැඳැති අසු අස්සෙහි ලියහා අංකු
 ර ප්‍රචාලමය පැහැඳැති මුලපටින් අගදක්වා මලින්සැදිසිටිනේය.

දෙලොස් නැලියක් පැන්ගන් නාපමණ කැකුළුඇති පිපිකලමහගැල්
සකක් පමණවෙයි එකී එකී මලෙහි නැලියක් නැලියක් පමණ
රේනුවෙයි එදා පිපිමල් අසුදහසක් අවුරුදු පරනොවීහිබෙයි ඒ බුදු
න්ගේ පිරිනිවීම හා සමග ඇම මල් පරවනටුවෙන් ගැලවී පෙනක
කුත් බිම නොතිආකාකායෙන්ගොස් දරසැයෙහි වැහිර ඒ බුදුන් හා
සමග ආදාහනවෙයි.

මෙබඳු වූ නාග ශ්‍රීබෝධියට පිටලා පැදුම්ලොවබලා වැඩහිඳ බුදු
වෙති ඒ බුදුන්ට අසොකය බ්‍රහමදේවය යන මහතෙරදෙදෙනෙක්
අගසව්වෙහි සිංහනම් මහතෙරකෙනෙක් අග්‍රඋපසථායක වෙයි ඇම
දුම දිවාරාත්‍රියෙහි පස්විසියොදුන් නැන්පැහිරසිටිනා බ්‍රහමප්‍රහාම
ණ්ඩලයවන්නේය. ඒ මෙමත්‍රෙය බුදුන්ගේ බුඩිකාය අසුච්චරියන්
පමණවන්නේය.

ශ්‍රී පාදයෙහි පටන් ජාත්‍රමණ්ඩලයට දෙවිසිරියන් උසය ජාත්‍ර
මණ්ඩලයපටන් නාභිමණ්ඩලයට දෙවිසිරියන් උසය නාභිමණ්ඩල
යපටන් අකුධාතුවට දෙවිසිරියන් උසය සිරොධාතුව පස්විසිරියන
ය දෙබැම සහල පස් පස් රියනය දෙබැම පස් පස් රියනය තෙතු
සහල පස් පස් රියනය නාසිකාවසන්රියනය රන්වන්වූ කන්වැල්
සහල සන්සන් රියනය ශ්‍රීගඤ්ඤක සතලිස් රියන් පමණවන්නේය
එකී එකී අකුල් පස් පස් රියනය ශ්‍රීපාදදෙක තෙලෙස් රියන් එක්
වියත් සාහල් පමණවන්නේය.

මේ ආදී දෙහිස්මහපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්විතව සපරිවාරමාරප
රාජයකොට දශසහශ්‍රී ලෝකධාතුව එකපැහැර කම්පාකරවමින්
ලොවුතුරා බුදුවනසේක.

මෙසේ ඒ ශ්‍රීමත් වූ බුඩිකායකින් දම්සක් පැවතුම් සුත්‍රදෙස
නාකොට එනැන්පටන් තුන්ලෝචාසීන්ට සම්මාමාන පානය කර
වමින් සියළුසතුන් සංසාරභාගරයෙන් ගොඩනගා මෙමත්‍රෙය
බුදුහු අසුදහසක් අවුරුදු ආයුශ්‍රී වලිඳනසේක.

ඒ මෙමත්‍රෙය බුදුන් දක්නෝකවුරුද නොදක්නෝකවුරුද
යනගොත් මාතෘඝාතක පිතෘඝාතක ඉරහනනඝාතක ලෝභතුපපා
දක සංඝභෙදකයයි යන පංචානනකරියකමීයකලාහු ඒ මෙමත්‍රෙය
බුදුන් නොදක්නෝය.

මෙලොවනැත පරලොවනැත කම්නැත කම්ඵලකැත මවිනැත
පියන්නැත කලාවූ කුසලයෙහි ඒපාකනැතැයිකියා මෙසේනියන
මිත්‍රිතාදුභවගෙණ අළුතා ඇවිදිනා සැමයෝද ආණ්ඩුපවාද කලාවූස
තියෝද නරකයෙහි ප්‍රෙතයෝනියෙහි අසුරකායෙහි අරුහල අසං
ඤ්ඤයෙහි උපන්නාවූ සතියෝද ඉන්ද්‍රියවෛකලයට පැමිණිය

කිසියද ප්‍රත්‍යක්‍ෂ නිදර්ශන උපන්සකියෝද නිගණයාදි පාසා
නිසියෝද බුද්ධත්වයද සංඝයාද සංඝයාද සංඝයාද නොසිත්
නෙක කැවෝද ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත් නොදක්නෝමය.

මෙයින් පිටත් අවශ්‍යවන සියන්ගෙන් දුගී මගී යාවකයන්ට හා
මහණවූණන්ට දන්දන්ගෝද ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත් දක්නෝමය.

පත්සිල් රක්‍ෂාකලෝද පෙහෙවස් රක්‍ෂාකලෝද බඩ්ඝරටස්
රක්‍ෂාකලෝද දුගැබ්බරවූවෝද බෝධිපිභිවෝද පුස්පාරාම ඵලාරා
මකරවූවෝද උයන් පොකුණකරවූවෝද ගෝඡනසාලාකරවූවෝද
ලින්කපුට්‍රවෝද පින් පැත්තැබ්වෝද බුද්ධසසුන් ඇතිකරන්ට වහල්
වූවෝද ධර්මකම්මයන්ට මන්ඛපකරවා පිලිගැන්වූවෝද ඒ මෙමෙහෙය
බුද්ධත් දක්නෝමය.

ධර්මසන කබලිවනවසුන් දුන්ගෝද විජ්නිපත්‍ර අතටමසවාදුන්
ගෝද බනකියනගේ විසන්බැන්දේද විසගෙනි මලලොඹුඵල්වූවෝද
බනකියනගේ පහන්දල්වූවෝද බහව අඩබැසුණෝද ධර්මකම්ම
යන් පයසේදුට්‍රවෝද යනමේ සියළුම වතාවන්ගොටිනිමවා බනකියන්
නන් ආචාර උපචාරයෙන් වඩාගෙනවුන් ධර්මසනසෙන් වඩා හිදුවා
යන්කාරකොට බන පටන්වා බන ඇසුණෝද ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත්දක්
නෝමය.

තවද ආමිසදුතා ධර්මදුතාදීන් සංඝයාවගන්සේට පුජාසන්කාරක
ලෝද මවුන්ට උපසාහකලෝද පියන්ට කුලදෙවුවන්ට උපසාහ
කලෝද ලාබන් පොහොබන් අවදිබන් දන්ගෝද දසපින්කිරියවන්
පිරිමෝද සබ්බාරාමකෙරවූවෝද පිලිමතෙවල්කරවූවෝද පිලිම
කරවා ඇස්තිබූවෝද ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත් දක්නෝමය.

තවද ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත් දක්න්වසිපතා යටත්පිරිසෙයින් එක
මලක් එකපහකක් එක බන්ආලෝපයක් පම ණදන්ගෝද ඒ මෙ
හෙය බුද්ධත්දක්නෝමය.

අනුත්කලපින් සතුටුවගන්ගෝද ඒ බුද්ධත්පාදයෙහිම , පදමෝ
වසි පතා කුසල්කළ ඒ දිව්‍යමනුෂ්‍යයෝ ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත් දක්නෝ
මය ඒ දිව්‍යමනුෂ්‍යයෝ ඒ මෙමෙහෙය බුද්ධත්ගෙය බනඅසා මාගීඵල
යට පැමිණෙත්තාහ.

මාගීඵලයට පැමිණෙත්ට අසමඵලකෙතෙක් සිගියෙහි උපදනාහ
එබැවින් පින්වත් පුරුෂයෙක් ගොපවිසිනුදු ධර්මශ්‍රවණාදිවශයෙන්
අදමෙනැන්හි රැස්කරණලද කුසලධර්මයන් වෙන් වෙන්කොට
සිතුවල ඒ මෙමෙහෙය සම්පූර්ණවගන්සේ දැකීමට නියතවූ බොහෝ
කුසලධර්මයක් වනබැවින් ධර්මශ්‍රවණයකිරීමෙහි සහ කරවීමෙහි
නියැලිව වාසය කටයුත්තේය,

මෙමෙහෙය වර්ණිතාව නිමි.

සුභමසු.

සුඛි පත්‍රය.

පිට	පෙල.	අසුඛ	සුඛ
3	21	විවේශකද	විවේකයද
"	37	බාහිර	බාහිර
4	27	තදබිමුත්තතා"සි	තදබිමුත්තතා"සි
6	33	සිත	ගතෙ සිත
7	3	ප්‍රභතය	ප්‍රභතය
"	27	සමබ්බසෙති	සකසෙති
"	34	තාදිත්	යතාදිත්
"	"	•ධම්මෙහිවයගුණ	ධම්මෙහි ගුණ
9	20	මෙසේ දක්වා	දක්වා
10	16	චුච්චන්ති	චුච්චති
"	27	සැපෙත්තාහු	සැපෙත්තාහු
14	12	කොඨාසයා	කොඨසයා
15	14	දෙපණස්	පණස්
17	15	ආඨිතාත්මක	ආඨිතාත්මක
18	12	චස්තු	චස්තුව
19	26	අතාපනචුච්චයේ	අතාප්තිචුච්චයේ
20	26	කලාත්ත	කලාතත
22	32	චචිතා	චචිතා
25	20	විපරිතඥයෙකුදු	විපචිතඥයෙකුදු
26	14	විපසසන	විපසසනා
"	15	සමනතාපි	සමනාපි
28 වෙනි පිටේ		අවිජ්ජානිතොධි රූප	කම්මසමුදයාරූපසමු
19 පෙල පටන්		නිතොධොභණ්ණා නි	දයො ආහාරසමුදයා
22 පෙල දක්වා		තොධි රූප නිතො	රූපසමුදයො අවිජ්ජා
		ධො කම්ම නිතොධි	නිතොධි රූපනිතො
		රූපනිතොධොආහාර	ධො භණ්ණා නිතො
		නිතොධි රූපනිතො	ධො රූප නිතොධො
		ධො අවිජ්ජා සමුදයා	කම්මනිතොධි රූප

		වෙදනා සමුදයො ඵ සස සමුදයා වෙදනා සමුදයො	නිරොධො ආභාර නිරොධා රූපනිරොධො අවිජ්ජාසමුදයා වෙදනා සමුදයො තණ්හාසමුදයා වෙදනාසමුදයො කමම සමුදයා වෙදනාසමුදයො ඵසස සමුදයා වෙදනා සමුදයො
29	27	මේවු	මෙසේවු
”	28	සේවනයට	සේවනය
”	”	සමොධාමිතභය	සමොධාමිතභයට
34	5	පිණ්ඩපාතායපවානතා කාරණං	පිණ්ඩපාතාපවායනතා කාරාණං
”	12	කැවු සහ ලීන්	කැවු සහ ලීන්
35	18	එකාල	එකල
37	5	පරිබාහිරං	පරිබාහිරං
40	37	වෙන්ද	වේද
41	7	කන්ධ	කන්ධ
42	31	වාදස	වාදස
43	13	න	නතතා
44	16	සිනිච්ඡුගලසෙවනතා	සිනිච්ඡුගලසෙවනත
46	11	මකකතා	මකකමිතා
”	19	අප්පාල	අප්පාල
49	23	භවාය	භාවය
53	30	අතීන් ඵලාවබොධයෙන්	අතීන් ඵලාවබෝධයෙන්
56	12	ප්‍රත්‍යොග්‍යපාදනය	ප්‍රිත්‍යොග්‍යපාදනය
”	17	අපසසඛි	පසසඛි
61	8	අලලානිවෙව	අලලානීවෙව
”	12	බොධිතාමගයන්	බොධිතාමගයන්
”	24	අට්ඨමහා	අභට්ඨමහා
63	15	ප්‍රමාණවු	ප්‍රමණවු
64	15	තනු	තනු
”	35		